

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 790.

Az utca beszél.

Budapest, szeptember 21.

Piros vér színezte tegnap, pirosbetűs vasárnap az utcát. Szerencsére nem nálunk — pedig mi is tartottunk tőle — hanem Ausztriában, Laibachban. Budapesten vér nélkül múlt el a tegnapi este máig huzódó kritikus huszonnégy óra. A mi utcánk is megmozdult: hangos volt és nyugtalan; nagy izgalmak szelét, veszedelmes szenvedélyek feszültségét mi is éreztük. Sötét tömegek hömpölyögtek végig a köruton, az Andrásy-úton s a Rákóczi-ut tájékain. A marseillaisét is hallottuk és — mintha huszonöt népgyűlés száz szónoklata még oltatlanul hagyta volna a nép gyújtó ígéret áhító szomjúságát — rögtönzött utcasarki beszédek is voltak. A véres feszültség azonban nem tört ki véres explózióba: a nép haragvó tettvágya kimerült abban, hogy fölvaltva éltesse az általános választói jogot és abczugolta a kormányt. (Véletlenül azt a kormányt, amelyik megígérte nekik az általános választói jogot. Tömegek és asszonyok pszichológiájában azonban ne keressünk logikát!)

Laibachban komolyabb volt a helyzet. Ott a napok óta tartó izgalom előbb patakzó vérben fürdött s csak azután csillapodott. A németek és szlovének gyűlölködése s folytonos utcai torzalkodása végül sortűz-ropogásba fult.

Sajnáljuk a laibachiakat és örülünk

annak, hogy nálunk máskép történt! Mert tiszta véletlenül múlt, hogy Laibachban és nem nálunk csapott le a vérzivatar. Mihelyt lázasan vergődő az utca, minden perczen kiszámíthatatlan, hogy a következő negyedórában mi történik, mert a néptömegeket szeszélyesen ingadozó, akarattól tudatos beavatkozástól független fátum igazgatja.

A Germinálban Zola Emil mesteri vonásokkal rajzolja meg a forrongó tömeg lélektanát. Száz vagy ezer, vagy tizezer ember lelkét ugyanegy szenvedélyes keserűség tölti el. Ez a száz, vagy ezer vagy tizezer ember összegyűl s közös lármával, közös ordítózással könnyít az indulatán. Külön-külön minden egyes ember még eléggé higgadt, inkább kíváncsi, mint szenvedélyes, inkább azt figyel, hogy mire készül a többi, mint hogy maga — a saját egyéni felelősségére, tettvágyat érezne. Respektussal nézi a kivezényelt katonákat, tudja annak az abszurd voltát, hogy pusztá kézzel rontson a hegyes szuronyok ellen. És közös éljenzés, közös abczugolás közben még arra is ráérnek a tömegben ácsorgó egyesek, hogy egymással kedélyeskedjenek s nyers tréfálkozást üzennek. Pedig fekete szárnyait kiterjesztve, már felettük lebeg a halálos veszedelem s piros jellel már megjelölte a sors azoknak a szívét, akiknek a keblét át fogja furni az éles szurony, vagy a gyilkos golyó.

Budapesten a tömgizgalom beérte

ennyivel. A kirendelt fegyveres erő és a nép farkasszemet néztek egymással, azután kiki haza ment aludni, hogy holnap friss erővel, ujult életre ébredjen.

Laibachban azonban tovább fejlődött a dráma a Germinál receptje szerint. Az egyes ember mindig részegebb és részegebb lett a körülállók lármájától; a tömegben fogyott a tréfálkozó kedv és nőttön-nőtt a szenvedély. Aki valaha vele együtt érző tömegben volt, tudja, mit jelent az, hogyha az indulat szárnyakat kap attól a hatalmas áramlástól, mely ilyenkor a lelkeket összefűzi. Ezen a fokon egyszerű éljenzés, vagy abczugolás, avagy egy hömpölygő frázisokon uszó cikornyás szónoklat nem elég ahhoz, hogy levezesse a lelkekben összegyűlt haragot. A kezek ökölbe szorulnak, az emberek tenni vágnak, hiszen olyan sokan vannak, annyira erősek és mind egyet akarnak. A szlovének azt hiszik, hogy itt az idő, most pusztá kézzel meg tudnak fojtani minden németet, a németek egyszerre elég erősek ahhoz, hogy kiirtsanak mindenkit, aki szlovén. Hiába furakodik közéjük szuronyral vigyázó katonaság. Az extázisnak ezen a fokán mindenki azt hiszi, hogy a mellének szegezett acélt egy ujmozdulattal elgörbíti, mint a szinpadí ezüstpapirosból ragasztott szuronyt. A tömeg cselekedni akar, tehát cselekedni fog. És akad valaki, akiből lelelőszőr tör ki a cselekvő indulat, egy kő repül és megsebz valamelyik katona orrát. A vérző orru

A kisértet.

Írta: Váradai Antal.

(Utánnyomás tilos.)

A hatvanas évek elején állott a tolnai Duna-parton egy csárda. Sokszor kocsiztam el mellette, mikor édegyenymmal a nagynénem látogatására hegy-völgyes Tolnavármegye országutját róttuk. Mogorva, szürkeszakállu csárdás mért benne emberriasztó savanyu lörét, melyet istenkisértő vakmerőséggel szekszárdinak nevezett. A felesége elmenekült a háztól, mert nem állhatta a nap-nap után való csete-patékát, a vén csárdás goromba szeszélyeit, különösen a babónáját, melyről három vármegyében híres volt.

Valaki megírta az utóbbi évtizedekben a babona történetét és kézikönyvét. Kár, hogy a csárdás meghalt, mert tőle a babona egész lexi-koniát meg lehetett volna tudni. Ismert az mindenféle ráolvasást, kuruzslást, csalafintaságot, boszorkányokkal és lidérczekkel való elbánást, ördögök praktikáját, varázsigéket s erősen hitt a kisértetekben.

Ez a szó tulajdonképpen kevés annak a megjelölésére, hogy mi volt az ő kisértetekben vett hite? Szerinte az egész világ tele van kisértetekkel. Amint a modern tudomány tanítása szerint a levegő és anyag tele van bacillusokkal, melyek örökös halálveszedelem fegyverével járnak körülöttünk, sőt bennünk, — azonképpen a levegő-ég, a ház, a pitvar s minden, ami körülöttünk van, csak buvóhelye, mensvára a kisérteteknek, melyek alkalmas pillanatra lesnek,

hogy megkezdjék ellenünk ártó munkájukat. Maga a csárda a legnagyobb mértékben alkalmas volt az eféle képzelődések táplálására, mert októbértől márczius végéig, áradás idején még tovább, kerülte a csárdát minden jó lélek, mert hát ökörrrel se lehetett kivontatni a sárban megrekedt szekeret, inkább lekerültek Paksnak s fél napi uttal többet tettek, nehogy egy hetet veszítsenek a „Jajnekem”-csárda átkozott környékén.

És éppen ilyenkor vetődtem én oda egy rozoga parasztszekéren s egy fertály órányira a csárdától megrekedtem úgy, hogy még a következő tavaszon is ott busult a kocsi a kátyuban s úgy aratás felé ásták ki jólelkű summás tótok, akik aratni mentek le valamelyik Döry-birtokra, ha jól emlékszem. Nekem egyedüli mensváram a két ló vala, melyek egyikére felültem és az istránggal kormányozva, kiveztem a „Jajnekem”-csárda pitvarára. Ott már fogadott a csárdás, morz-ábrázattal és magyaros vendégszeretettel, mordván: — az ördög hurczolja az urat erre ilyenkor? Nem tud megülni otthon békével?

A derék csárdásnak igaza volt. Az ördög hurczolt engem novemberben a „Jajnekem”-csárda környékén. A kocsisomat Eördögh Andrásnak hitták, kisvejkéi magyar paraszt volt s furnáryosságból élt. Már ahogy tudott. Teszem azt, egy ilyen uton néha odaveszett kocsija, lova, akkor megint kezdhetné újra a beruházást.

Megszálltam hát kénytelen-kelletlen a keserves csárdában. Kődös, nedves, mogorva novemberi déltán volt. Varjak krákgogtak a csárda fölött, mintha hullaszagot éreznének, a bedült öl

mögött vonított egy lompos, félelmes kuvasz. A csárdásné már akkor világgá szökött az ura keltetlenkedése elől. Maga volt az öreg a lányával, egy jóképű, szelíd, szőke leánnyal, aki csak azért nem szökött el az anyjával, mert attól félt, hogy az apja utoléri és agyonüti.

Fagygyugyertyát gyújtott a csárdás s valami rántotta-félét tett elém egy üveg zavaros, dunaáradás-színi folyadékkal, melyhez röviden azt a kommentárt fűzte, hogy:

— Szekszárdi.

Lehetetlen, gondoltam. Ha ez szekszárdi, akkor a szekszárdi határban nem hal meg senki, mert amely földben ezen savanyu löre terem: meg nem marad abban halott, hanem kikászolódik onnan és máshova megy pihenni. Meg is mondtam ezt a csárdásnak, aki elsápadt s azt mondta, hogy igazam lehet. A kisértetek nem szeretik a savanyu bort. Ezt ő tapasztalatból tudja, mert sok baja van a kisértetekkel. Azzal leült mellém s mert úgy tettem, mintha érdekelne a dolog, előadta nekem a hazajáró lelkekről és egyéb kisértetekről szóló tan egyes fejezeteit.

Sok épületes dolgot hallottam a tolnai halotaktáról. A csárda környéke, mondja a csárdás, a török időkben temető volt. Csátát vívtak nem messze onnan s aki nem fuladt a Dunába, azt összeszedték és elásták itt, nem messze, a homokba. Tavaszonta egyet-egyét kimos az ár s hajtja lefelé Mohácsnak. Mutatott is nekem görbe török kardot, szélestalpu kengyelvasat, melyet ő a part szakadt fővenyéből ásott ki. Azzal védekezik a kisértetek ellen. Mert azok ellen csak a saját fegyverük használ.

BEKÖZÖLTÜNK
GÖTI

szalonba
továbbá ur
berendezésel
ahagóni butorok
és függönyök
börgarnitúrák
és vétele.

Károlyné
-utca 23. szám
emelet
-utca sarok.

kölcsönt

5% alapon föld-
védő, föld-
várak, városi és
környékén levő
I. II. III. he-
70 évig törleszt-
emélyhitel tisztvi-
gyorsan eszkö-
zölhetik.

JAKAB
mányi iroda, Bu-
Terez-kört 11a.

sebb részletfizetésre

ngorát,
nínót,

balmot

gedüt

eni áron a leg-
b rendszerű

khitel

szárólag csakis
nagy magyar hang-
szertelopen.
és árjegyzék is
gyon.
st, Király-
3. szám.

ÁBB, MINT
RENDELTE FÉNYKÉP

ÁSSOK

ÉLETNAGYSÁG
KORONÁÉRT
PASZPARTUVAL
CMA. NAGYSÁGBAN
GOLVA SZINES

WKEP

10 KORONA.
ELŐM MINDENÜTT
LVÉTÉNEM.

IRÁNYBAH
FÉNYKÉPNAGYSÁG
ESTÉSZETI MŰTÁRÉM
T. VII. ROTTENBILÉER-046
ETVE AZ 1908 ÉVI PÁRSI
ETVŐZI MŰVÉLETÉSEN
LEVÉL. KERESZT TEL ÉS
ANY: ÉREMMEL.

katoná látára — mintha máris diadalt nyert volna, üvölt a tömeg. Örjögő dühvel követ ragad mindenki, közápor zudul a katonákra s a zibongó vad zajon élesen harsog végig egy trombitajel. A katoná-sorfal megmozdul, egy csomó fegyvercső mered az emberek melléne. A tömeg egy pillanatra megdöbben. De valaki kiadja a jelszót:

— Ne féljete! Ugyis csak a levegőbe lönek!

S a tömeg elhiszi. A szenvedély paroxizmusának ezen a fokán mindent elhisz a tömeg; azt is, hogy a katonaság fegyverrel a kezében eltüri, hogy letaglózzák, mint az áldozati barmot. Ujult erővel zuhog a közápor; az ismétlődő trombitaszóra már senki sem ügyel; a vezénylő tiszt egy kardvillanással megadja a jelt:

— Schiessen!

S eldördül a sortüz. Egy sereg vilanás az esthomályban; hirtelen némaság, azután rémületordítás, fájdalomskítás. A tömeg egymáson gázolva menekül, a pánik még ragadósabb, mint a hősi fellendülés. Az utca kitisztul egyszerre, a katonaság lábhoz engedi a fegyvert, a zaj elül és a vértócsában ázó köveken jajgatva vergődik néhány meglőtt ember. Férfiek, akiket haza várnak. Tejfeles száju gyermeköcök, akikért remegő szülők aggódnak.

Ez történt tegnap Laibachban. S tiszta véletlen, a tömeg pszichológiáját mozgató kikutathatatlan rugók következménye az, hogy ugyanez a színjáték nem ismétlődött meg ma este nálunk is a barátságos Oktogon-téren, vagy a fényárban ragyogó köruton.

A laibachi drámát pedig különös vonatkozásokkal fűzi össze velünk az, hogy a Budapesten megmozdult utca az általános választói jogért tüntetett s hogy holnap kezdődik az a parlamenti ülés-szak Magyarország, amelyiknek hivatása, hogy megcsinálja a választói re-

formot. A Laibachban kiömlött vért nemzetiségi gyűlölködés fakasztotta. Ausztriában — ahol már megvan az általános választói jog — azt remélték, hogy ez a reform véget vet a fajok harcának, mert a gazdasági osztályok ellentétét tolja előtérbe az elavult nemzetiségi gyűlölködés helyébe. Ausztriában a nemzetiségi obstrukciókban fulladozó parlamenti munkaképességét s a nemzetiségi gyűlölködés elhomályosodását várták az általános választói jogtól, mert a teoretikusok azt állították, hogy a nép többet fog törődni a kenyérrel, mint a nyelvi és faji ellentétekkel. A teoretikusok okoskodása azonban nem vált be, az ujszülött Reichsrathban máris volt nem egy nemzetiségi obstrukció, akik pedig azt hitték, hogy az utca szenvedélye más irányban csapolódik le az alkotmányos harcokban, azokra brutálisan rájuk czáfol a laibachi sortüz dörrenése.

Ezt jó följegyezni nálunk is, ahol a parlamenti reform küszöbén szintén sokan remélik, hogy a suffrage universal ir lesz az összes nemzetiségi bajokra.

Budapest, szeptember 21.

A képviselőház holnap, kedden, déli tizenkét órakor tartja a nagy nyári szünet után való első ülését. Napirend: A legközelebbi ülés napjának és tárgysorozatának megállapítása. A holnapi ülésen az elnök mindenekelőtt a szünet folyamán beérkezett irományokat terjeszti elő. A miniszterelnök holnap tesz előterjesztést a delegátusok választása iránt, valamint pénzügyminiszteri minőségében, expozé kíséretében be-terjeszti a jövő évi költségvetést.

Andrássy a királynál. A király tegnap, vasárnap délután, hosszabb magánkihallgatáson fogadta gróf Andrássy Gyula belügyminisztert, aki részletes jelentést tett a belügyi tárca ügyeiről. A király a belügyminisztert és előterjesztéseit nagyon kegyesen fogadta.

Gróf Andrássy Gyula különben gróf Hadik János államtitkár társaságában ma este a nyári szünet után először föllátogatott az

alkotmánypárt klubhelyiségébe, ahol a nagy számban összegyűlt párttagok szívélyesen üdvözölték a minisztert és államtitkáriát. Behatóbb eszmecsere politikai kérdésekről nem folytatott, a felvidéki képviselők kezdeményezésére inkább a kolera-veszedelem ellen való védekezésről folyt a beszélgetés.

Wekerle Kossuthnál. Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap visszaérkezett a fővárosba és ma délben hosszabb látogatást tett Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszternél.

A delegációk összehívása. A hivatalos lap vasárnapi száma három királyi kéziratot közöl a delegációk összehívásáról. A királyi kézirat a delegációk tagjait október 8-ára Budapestre hívja egybe. A királyi kéziratok szövege a következő:

Kedves báró Aehrenthal! A közös ügyek tárgyalására a birodalmi tanács által az 1867. évi december 21-én kelt törvény értelmében az 1908. évre megválasztott és a magyar országgyűlés részéről az 1867. évi XII. törvényczikk alapján az 1908. évre kiküldendő bizottságokat, másolatban idezárt kézirataimmal, folyó évi október 8-ára Budapestre egybehívtam és megbízom Önt, hogy az illető előterjesztések megtétele iránt intézkedjék. Kelt Budapesten, 1908. évi szeptember 19-én. Ferencz József s. k. Aehrenthal s. k.

Kedves dr. Wekerle! A közös ügyek tárgyalására a magyar országgyűlés részéről az 1867. évi XII. törvényczikk értelmében az 1908. évre kiküldendő bizottságokat, valamint a birodalmi tanács által az 1867. évi december hó 21-én kelt törvény alapján az 1908. évre megválasztott bizottságokat, a részükre törvényileg meghatározott teendők elintézése végett, folyó évi október 8-ára Budapestre ezennel egybehívom.

Midőn ehhez képest egyuttal közös minisztériumaimat alkotmányos elöterjesztések megtételére utasítom, megbízom Önt, hogy a magyar országgyűlés bizottságának kiküldése s e bizottság tagjainak egybehívása iránt intézkedjék. Kelt Budapesten, 1908. évi szeptember 19-én. Ferencz József s. k., Wekerle Sándor s. k.

Hasonló szövegű kéziratot intézett a király báró Beck osztrák miniszterelnökhöz is.

Szterényi József államtitkár Budapesten. Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár ma reggel Afrikából a Carpathia kivándorlási Cunard-hajón Triesztbe érkezett és onnan a Déli vasuton tovább utazva, ma este 9 óra 40 perczkor Budapestre érkezett. Fogadtatására a pályaudvaron megjelentek Kotányi Zsigmond máv. igazgató, udv. tan.,

A fagygyertya mélyen leégett, mikor abanahagya az elbeszélést. Eldicskedett csatáival, melyeket Perczel Móricz alatt vívott, sebet is kapott, szóval: nem volt ő gyáva ember soha, de mióta itt van ebben az istenverte csárdában, rákaptak a lelkek és üldözik. Fél éjszakákon elüldögél a szentelt barka mellett, olvassa az órákat, melyeket a falon kakukkol neki egy régi óra. Alig várja a hajnalt, mert az a megváltás. Tíz-szer is fölkelti egy éjjel a Rozit, — így hitták szegény leányt, — hogy hintse meg szentelt vízzel a küszöbököt, de már az se használ. Gondolom, Turról hozatta a szentelt vizet. A tavaszszal Pakról hoz majd egy üveggel.

Kérdeztem, hogy mióta gyötrődik így? Mert hiszen mindenha csak nem volt bolond, gondoltam, — kivallotta, hogy a nagy színész-járás óta nincsen nyugta. Most három esztendeje.

— Színészjárás? — kértem, — ez érdekel. Mikor volt erre színészjárás?

A Rozit lány nyomban felelte, hogy gyertyaszentelőkor, éppen keddi napon délután jöttek és három napig voltak itt.

Olyan vörös lett az arca, mint a pipacs. Vajjon mi összefüggés lehet a Rozit képe, meg a színészjárás között?

— Befogd a szádat, — mordul rá a csárdás, — ne is haljálak rólok. Tudja uram, — fordul megint hozzám, — egyik, valami pernahajder, ugy elesavarta három nap alatt ennek a lánynak a fejét, hogy máig se tudtam helyrehozni. Ugy történt a dolog, hogy — jól mondta Rozit, — most három esztendeje, éppen gyertyaszentelő napján délután, nagyokat rikkant a Figura Jancsi, a földvári fuvaros, annét aludról, ahol az ur is megrekedt. Lemegyek, hát három szekér uszik a kátyuban, rajta vagy kilencz em-

ber, asszony, vegyesen. Nem tudtam: mi félek lehetnek, tán bucsusok? mondom. De az se lehet, mert még az asszonyok is káromkodtak. Kértem, kicsodák legyenek? azt feleli egyik ugrifüles:

— Színészek vagyunk, uram. Adjon szállást, mert elveszünk.

— Adok, mondom, ha elérnek az ivóban, de emivalóm nincs, csak az, amit magamnak eltettem. Azt mondják, hogy megelégszenek vele.

Le is adogatták egymást sorba, az asszony-népet öiben vittük át, a férfiak gázolták a sarat. Egy fél óra múlva nagy tüzet raktak a buboskemenczébe, szárították a ruhájukat s az az ugrifüles rávette a Rozit, hogy süssön nekik lángost. Bár patkánymérget tettem volna belé. Most nem volna annyi bajom ezzel a kutya lánynyal.

Rozit, a „kutya lány“ csöndesen meghuzódott a sarokban és egy kék kötényt foldozgatott. De azért ott volt a füle.

— Estére kelve, a lörétől vig kedvre derültek és elkezdtek énekelni. Kérdezték: láttam-e már komédiát? Mondok: láttam a bonyhádi vásáron, fizettem is négy krajczárokat, amiért bebocsátottak. Tüzokádó sárkányt mutogattak és csepürágó talliánt. Volt egy óriás kigyó is, fejétől farkáig egy öl, farkától a fejéig két öl, oszt embert is eszik, azt mondták. A végén aztán emberek is komédiáztak. Azóta nem láttam komédiát.

— No hát, mondják, játszanak ők. De előbb enni akarnak. Mert csak egy kis avas szalonát adtam nekik, a többi, gondoltam, nem adom nekik, jobb lesz nekem.

És mivel hogy nem adtam enni, hát elkezdtek a komédiát éten. Az ugrifüles volt a hámlott király, a fia volt a hámlott királyfi, az egyik asz-

szonyszemély valami lófélia kisasszony volt, másik két fráter meg valami zsidókat játszottak, a nevüket már elfelejtettem.

Rozit nagy hirtelen odaszól a padkáról:

— Rosenkrantz meg Gildenstein!

Othon vagyunk már! . . . gondoltam. Vándor komédiások eljátszották a „Jajnekem“-csárdásnak a Hamletet. Szerettem volna látni.

— No hát, istentelen dolgot látott volna az ur. Még most is borzong a hátam belé. Ugy ölték ott a királyokat, mint a malacot. Minden lépten begyűtt egy, azt leszúrták. Akkor aztán a kísértő lelke járt vissza. Ur Jézus, irgalmazz nekik . . .

Csöndesen keresztet vetett. Látszott, hogy azóta háborodott meg a kísérteteivel. Mondom neki, hogy hiszen élő emberek voltak azok.

— Akik komédiáztak, azok élők voltak, de a kísértetek mind igaziak. Már ahhoz én értek uram . . .

— Édesapám, — szól közbe Rozit, — komolyan vette, pedig olyan szép volt. El tudtam volna nézni reggelig . . .

— El, az ugrifülesedet, — riad rá a csapláros, — de énnekem nagy kárt tettek. A kísértetek beosontak a kamrába és kihordták onnar minden ehetőt. Egy hétre valót megették!

— De csárdás gazda! Nem eszik a kísértet!

— Nem-e? De még embert is eszik az uram! . . . Jó, hogy engem meg nem ettek . . . Hálát adtam az Istennek, mikor harmadnapra elkövetkeztek. Az se történt istenes módon.

— Vajjon?

— Ugy van az, uram . . . Mikor már minden ehetőt megették, akkor az ugrifüles . . .

Rozit közbeszólt:

Lers Vilmos min. tan., Schlosser déli vasúti felügyelő, Engly Adolf helyettes főnök, Leszner Richárd miniszteri titkár.

A költségvetés és az expozé. Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter a képviselőház holnapi, keddi első ülésén terjeszti be expozé kíséretében az 1909. évre szóló költségvetést.

Pártértekezletek. A függetlenségi és 48-as párt kedden, e hó 22-én délután pártértekezletet tart. Az értekezleten Kossuth Ferenc fog elnökölni. — Az alkotmánypárt holnap, kedden, este nyolczadfél órakor értekezletet tart.

Az összehírdetelenségi bizottság. A képviselőház összehírdetelenségi bizottsága mai napra hirdetett ülését a tagok részvétele miatt nem tartották meg.

A néppárt és a fuzló. Privigyéről jelentik: Brestyenszky Kálmán képviselő vasárnap tartotta Privigyén beszámolóját, amelyre eljöttek Beniczky, Csitáry és Ernst képviselők is. Nagyszámu közönség előtt beszélt Ernst és Brestyenszky. Beszédjükben a néppárt iránti hűséget és a párt főnmaradásának szükségességét hangsúlyozták.

A horvátországi helyzet. A nagyszerb propagandával kapcsolatosan az utóbbi időben a horvát sajtó élénken foglalkozott a horvát képviselők mentelmi jogával és a mentelmi jog felfüggesztésének esélyeivel. A polémiában részt vett dr. Badaj Sándor, volt igazságügyi osztályfőnök is, aki fejtegetéseiben elismerte, hogy a magyar országgyűlésnek joga van a horvát képviselők mentelmi ügyeiben intézkedni és amíg a közös magyar országgyűlés intézménye fennáll, azt a jogot tiszteletben is kell tartani. — A zágrábi ügyészség tegnap házkutatást tartott a nagyszerb összeesküvésben való részvétellel vádolt Czettina joghallgató lakásán. A vizsgálat közegei mindent átkutatottak, még a képeket is kiemelték a keretekből, de semmi gyanút keltethető dolgot nem találtak. A nyomozás után kihallgatták és rendőri felügyelet alá helyezték a joghallgatót. — A zágrábi politikai körökben a leghatározottabban beszélik, hogy a horvát belügyi kormányban nemsokára szenzációs személyi változás fog bekövetkezni. — Ogulinban a vármegyei közigazgatási bizottság tegnapi ülésén dr. Gavianics főispán hevesen megtámadta. Viharos jelenetek, botrányok közepette folyt le az ülés anélkül, hogy valami határozatot hoztak volna.

Bogdanovics lesz a patriarcha.

— A radikális párt békefeltételei. —

Budapest, szeptember 21.

Ma délelőtt a radikális párt egy küldöttsége járt Wekerle Sándor miniszterelnöknel és Kossuth Ferencznel. A két audiencián sikerült elhárítani azokat az akadályokat, amelyek Bogdanovics megválasztása elé tornyosultak. A radikális párt ma esti értekezletén elhatározta, hogy szavazatait Bogdanovicsra adja. A budai püspök megválasztása ezzel egészen bizonyosnak látszik bárha a multkori pucses tanúságai szerint a radikális párt nem egészen érdemli meg a föltétlen bizalmat.

Mai hireink ezek:

A vasárnapi események.

A holnapi patriarkaválasztó kongresszus elé, a szombati nap vegyes hatásu eseményei után fokozott érdeklődéssel néz a közvélemény. A radikális párt tagjai vasárnap reggel nagyrészt átmentek Ujvidékre és kisebb csoportokban itt is tanácskoztak a Budapestre induló küldöttségnek adandó utasítás felől. Tomics Jása és dr. Hadzsi Koszta vasárnap délelőtt felkeresték hivatalában dr. Balla Aladár főispánt és értesítették a szombat esti konferencia lefolyásáról. A konferencia eredménye — hirtelen — igen kedvező Bogdanovics Luczián megválasztása szempontjából, de ma már — az elmúlt napok fantasztikus fordulatai után — mindenki kétkedve fogadja a legoptimisztikusabb hírt is. Annyi azonban bizonyos, hogy ma tényleg ismét 38 szavazata van Bogdanovicsnak.

A két pártvezető fontos deklarációkat is tett a főispán előtt, aki hetek óta lankadatlan energiával folytatja a közvetítés munkáját. Balla Aladár főispán a vele közölt nyilatkozatokat haladéktalanul tudomására hozta Günther Antal királyi biztosnak.

A vasárnap délelőtt tartott megbeszélés folyamán a párt egyik tagja szóba hozta azokat a híreket, melyek dr. Miladinovics Zsákoról, a klub elnökéről származnak. A sajtó ugyanis azt írta, hogy Miladinovics a pénteki értekezleten tévesen adta elő Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek azt a választ, melyet az általa vezetett küldöttségnek adott. A párt tagjai ezzel szemben konstatálták, hogy Miladinovics szóról-

szórá való történeti hűséggel adta elő Kossuth szavait és csak a sajtóba került — harmadkézből — tévesen az a hír, mintha a küldöttség vezetője elferdítve közölte volna a kereskedelemügyi miniszter kijelentéseit. A párt kiküldöttjei, Kraszojevics, Musiczky és Popovics kongresszusi képviselők vasárnap délután utaztak Budapestre.

Az önálló pártiak egy része még szombaton elutazott Karlovczáról, de a keddi ülésre valamennyien visszatérnek, Medakovics Bogdán kivételével, aki a képviselőház ülésén Budapesten kíván lenni.

A radikális párt kimondta, hogy végleges határozatot csak kedden reggel hoz.

Günther Antal királyi biztos tegnap Bogdanovics Luczián adminisztrátorral a karlovczi kolostorba kocsizott ki. A királyi biztos ma délután meglátogatta kameniczai villájában Balla Aladár főispánt és családját.

Küldöttség Kossuthnál.

A radikális pártnak szombati konferenciáján tudvalevően négytagu bizottságot választottak, amelynek adtak bizonyos utasításokat a kormányhoz intézendő kérésekre vonatkozólag, azonban minden más tekintetben szabad kezet engedtek neki. E bizottság vasárnap délben látogatást tett Karlovczán a patriarkai palotában Bogdanovics Luczián adminisztrátornál és a párt nevében tárgyalásokba becsátkozott vele. A tárgyalások anyaga ugyanazok a kérések voltak, amelyeket a kormányhoz intéztek és amelyre Bogdanovics nézetét megismerni akarták.

Az a jelenség, hogy a bizottság felkereste Bogdanovics Luczián adminisztrátort, azt bizonyítja, hogy a helyzet ma már teljesen komoly jellegűt ölt és hogy a radikális párt felhagy eddigi taktikájával és a komoly elszántság terére lép.

Bogdanovics Lucziánnak ma a radikális pártban 35 szavazata van.

Kraszojevics, Musiczky és Popovics képviselők, akik ma a szerb radikális párt megbízásából Budapestre jöttek, délelőtt 10 órakor kihallgatáson jelentek meg Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél. A kihallgatás háromnegyed óráig tartott. A radikális párt küldöttsége a miniszter előtt részletesen kifejtette a jelenlegi helyzetet. A küldöttek remélik, hogy most már sikerül a békét megteremteniük.

A küldöttség Kossuth Ferencz lakásáról Wekerle Sándor miniszterelnökhöz hajtatott, aki azonnal fogadta őket. A tárgyalás itt mintegy háromnegyed óráig tartott s utána a küldöttség tagjai

— Rózsafinak hitták azt, apám ...
... És megint elvörösödött.
— Már nekem csak ugrifüles marad, ha hat-szor kivirágzik is — mordul rá a csárdás. Hát uram, az a haramia feláll, nagy hókuszt-pókuszt csinál és minden alvilági hatalmakat segítségül hív, hogy segítsék ki őket innen, ebből a Jajnekem csárdából. Hát, akkuráte, reggelre csonttá fagyott az egész ut Paksig s a három fuvaros — megeztették minden szénámat a gazemberek — úgy elhajtottak, mintha boszorkányok röpitették volna őket. Pedig micsoda komisz gebéi voltak a hunczutoknak.
— És azóta nem látta őket, gazduram?
— Nem, hála istennek. Amióta az ugrifülest kidobtam.
— Kidobta? Azt hittem, barátságosan váltak el?
— Ugy váltunk volna, habár nem fizettek, de az ugrifüles megkérte a Rozi kezét. Ekkor aztán kidobtam.
Rozi megint lángvörös lett.
— Maga, hugám, elment volna azzal a Rózsafival? kérdém.
— El én, uram, a világ végére is.
— Elhallgass szerencsétlen teremtés, mert... tovább nem merde mondani. Alkalmasint félt a kisértetektől.
— Megkérte, uram és én haragomban elfelejtkeztem a fizetésről és csak hajigáltam ki őket az országútra. Akkor még erre ment az országút. Azóta az is másfelé ment. Talán magukkal vittek.
— Nos és nem hallott hírt felőlük?
A Rozi hallott, mert irt is neki az ugrifüles. Valahányszor bemegy a hetes a postára, mindig hoz ki neki valami írást, de nekem nem mutatja.

Pedig már meg is pofoztam érte. De ő azt mondja, nem tehet róla, ha küldik neki. Aztán meg, királyi posta, amit küldenek rajta, azt el kell fogadni.

Rozira pillantottam. Hunczutul mosolygott. No, ebből se lesz csárdásné, gondoltam.

— Tud-e hugám énekelni? kérdeztem.

— De tud ám, pattan föl a csárdás. Hallaná csak az ur!

— Szeretném hallani.

Rozi aztán egész bátran, letéve a foltozást, hátradül a széken, behunyja a szemét és elkezd a „Szomorú fűz ágát”. Akkor ez volt divatban. Igazán szép, tünde, csengő hang volt, az előadása tele természetesen, szívből fakadó érelemmel. Megköszöntem a nótát.

— Énekel, hugám, a színészeknek is?

— Hogyne. El is akarták vinni magukkal.

Rozi rám pislantott, mintha azt mondta volna:

— De el is megyek én velük, előbb-utóbb!

— Hej, csárdás gazda, elátkozott élet ám ez itt fiatal leánynak. Teszem föl, ha maga volna fiatal leány, hogy élne meg itten?

— Hát nem megy be minden esztendőbe a bucsura? Nem küldöm be a tolnai vásárra? Az idén magam is bemegyek vele. Nem elég mulatság az egy leánynak?

Rozi savanyu képet vágott. Értettem.

— No, az nem nagy mulatság, aztán meg nem is sok.

— Hát mér' nem lett veszprémi püspök, akkor nagyobb ur volna — durrant rá a csárdás. No de, aló mars! Aludni!

Csöndes jó éjszakát kívánt, azzal elment. Még egy fél óráig szidta a leányát, aztán elcsendesedett.

Egész éjjel a csárdai Hamletről álmodtam, aki úgy öldösi a királyokat, mint a malacot s Ofeéliáról, aki kicseni a csárdás kamarájából az oldalast s kínálja vele a szintársulatot:

— Nesze neked rükercz, nesze neked viola.

Reggelre kelve a csárdás, aki révész is volt egy személyben, nagynehezen kiszabadította a kompot a füzesből s átvitt bennünket a Dunán. Sokáig néztem vissza az istentől elhagyatot csárdára, amelynek ablakából Rozi integetett. Kért, hogyha találkozom Rózsafival, mondjam meg neki ezt, meg azt. Ő írta neki, de az apja lelti a derekát, ha megtudja.

Rózsafival ugyan nem találkoztam abban az esztendőben, de két év múlva Dunaföldvárott jártomban, szini czédniát látok a falon, a „Czigány"-t hirdették. Unalmas, esős este volt. Bementem. A nagyvendéglőben volt a szinpad s a szinlapon Rózsafi és Rózsafiné szerepeltek.

Rózsafi játszott a Zsigát, Rózsafiné a czigány Rózsit. Amint kilép a szinpadra, majdnem elkiáltom magamat:

— A „Jajnekem” Rozi! A csárdás lánya!

Lepillant a szinpadról s annyi rutinnal köszönt a szemével, mintha jubiláns művészne volna. Csengő, szép, tiszta hangja volt, tapsolták s megtanult, úgy a hogy, játszani is. Majd később jobban megy.

Előadás után a színészekkel vacsoráltam. Tele voltak panaszzsal, hogy a direktor gazember, a publikum nem jár színházba, gázsit nem láttak ujesztendő óta, amikor felpattan az ajtó s belebeg rajta Rózsafi meg a felesége.

Egyenesen nekem tartanak, a Rozi mellém ül, köszönt, mint régi ismerőst s bemutatja az urát. Az persze, ismert már régen, valamikor kicsapták a színésziskolából, akkor fűszeres se-

ismét Kossuth Ferenczhez mentek, hogy referáljanak neki a miniszterelnökkel történt megállapodásról.

A radikális párt küldöttsége a két audiencia után kijelentette, hogy mind a kormány, mind a kiküldöttek teljesen meg vannak elégedve a tárgyalások eredményével.

A kiküldöttek ma délután elutaztak a fővárosból s este 9 órakor érkeztek vissza Karlócára.

A békepontok.

A patriárkaválasztás ügye a mai napon véglegesen eldőlt és ma már teljes bizonyossággal megállapítható, hogy holnap a patriárkaválasztó kongresszuson 39—42 szavazattal Bogdanovics Luciant fogják szótöbbséggel patriárkává választani.

A küldöttség, amely Kraszojevics György kongresszusi képviselő vezetésével ma délelőtt Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél és Wekerle Sándor miniszterelnöknél tiszteleg, 14 pontból álló előterjesztést adott át a kormány tagjainak, amelyekben a patriárkaválasztásra vonatkozó óhajtaikat összegezték a radikális pártiak. A 14 pont közül 13-at elfogadott a magyar kormány, egyet, legalább egyelőre visszutasított, illetőleg függőben tartott. Az elfogadott 13 pont legfőbbje apróbb adminisztratív ügyekre vonatkozik. Fontos kívánság közülük csak kettő volt. A radikális párt általános értékű kijelentést kért a kormánytól a tekintetben, hogy az autonómia vonatkozó és még függőben levő határozatok végrehajtása elé akadályokat nem fog gördíteni, illetőleg, hogy az autonómia vonatkozó újabb kongresszusi határozatok szentesítése és végrehajtása nem fog késedelmet szenvedni. Ezekre vonatkozólag Wekerle Sándor miniszterelnök megnyugtató kijelentését bírja a küldöttség. A másik fontos kérdés az volt, hogy a zárdai javak kezelésére vonatkozólag, amelynek a szentesítési záradék ellen volt a kongresszusnak kifogása, a kormány egy éves indemnitást adjon, t. i. hogy ezalatt az egy esztendő alatt a szentesítési klauzulát ne hajtsák végre. Ennek az óhajnak teljesítését szintén kilátásba helyezte a kormány.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter közel két óra hosszat tartó kihallgatáson fogadta a küldöttséget és Wekerle Sándor miniszterelnöknél is hosszabb ideig időztek. Az az egy pont, amelyet a kormány legalább egyelőre nem fogadott el, a Thökölánium budapesti intézet kezelésére vonatkozik, amelynek ellenőrzése eddig a kormány elő tartozott. A kormány ezt az ellenőrzést egy hármassal

géd lett, de örökölvén egy nagybátyjától négyszáz forintot, megint visszament a színészethez. Mert, ugymond, forgó tőke nélkül semmit sem ér a színészet.

Rátérek aztán a dolog meritumára s kérdem: mit csinál a csárdás?

Rozi elneveti magát s azt mondja:

— Esztendőre idehozzuk — kasszérosnak.

Háa most merre jár?

Eladta a csárdát és elment az apáturral a Lourdesi bucsura.

— És miképpen sikerült ezt a házasságot nyelvbe ütni?

— Hát, nyélnek, nyélbeütöttük, mondja Rózsafi, de házasságnak még nem házasság, csak egymás nevét viseljük, de majd az új szerződéskor — talán őszszel följövök a Népszínházhoz. Mader irt — talán akkor.

— De mégis csak van története a dolognak, mert a „Jainekem” csárdától a földvári szinpadig nagy a stáció!

— Hát, érdekes volt az, kérem — mondja Rózsafi. A jóvendőbeli apósom nagyon hisz a kísértetekben. Én egyszer ott keltem át a kompon, az ő csárdája mellett — hiszen tetszik ismerni — hát a kompon összevesz velem, én aztán úgy intéztem a dolgot, hogy birokra is kerüljünk, jó uszó vagyok, aztán belelöktem magamat a vízbe.

Rozi közbevágott.

— Meleg volt ám, kérem!

— Érted ugyan a jeges vízbe is beleestem volna — mondja az ura „in spe”. És folytatja:

— A vízből Lear összes átkait rádörögtem. Mentett volna már akkor, de én a víz alá buktam. Az utolsó szavam az volt, hogy a kísértő lelke boszut fog állani...

hoc kinevezett bizottság által gyakorolta, amelynek elnöke a mindenkor patriárka, tagjai pedig Joánovics Pál miniszteri osztálytanácsos, a miniszterelnökségen a szerb egyházi ügyek referense és Zákó Milán, volt verseczi és pancsovai főispán voltak. A radikális párt kérése az volt, hogy ezt az ellenőrzést a kormány a saját bizottsága helyett a kongresszusi választmányra ruházza át.

A ma esti pártgyűlés.

A radikális párt küldöttsége Kraszojevics György vezetésével este kilenc órakor a gyorsvonattal érkezett Karlócára, ahol a radikális klub helyiségében már egybegyűlve várakozott rájuk a radikális pártnak kívülük még 37 tagja. A konferencia kilenc órakor kezdődött és a késő éjjeli órákban fog véget érni. Ami időközben a konferenciáról kiszivárgott, abból most már kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy a radikális párt a kormány elnökének és Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek ma tett nyilatkozatával teljesen megelégszik és hogy a holnapi patriárkaválasztásban szavazatait Bogdanovics Luczián budai püspökre fogja adni.

A mai konferencián megállapították azt, hogy a radikális párt azzal, hogy Sevic Mitrofan püspököt a legutóbbi választáson patriárkává választotta, megsemmisítette, illetőleg tárgyalánntette mindazt a két határozatot, amelyek tekintetében még a radikális pártban magában is szakadásra mutató két irányzat állott előtérben. Sevic megválasztása előtt az ugynevezett Bogdanovics-ellenes párt volt többségben, majd később a Bogdanovics-mellett való frakció, azonban azzal, hogy Sevicet megválasztották, ezek a régebbi szavazások kvázi megsemmisültek és ma már mi sem áll utjában annak, hogy a radikális párt csekély eltéréssel minden szavazatát Bogdanovics Lucziánra adja. Két kongresszusi tagnak a magatartásával még ma sincsenek tisztában és így nem lehet tudni, hogy Bogdanovics azon a 3 szavazaton kívül, amelyet a legutolsó választásnál is nyert, 39, vagy pedig 36 radikális párti szavazatot fog elnyerni. Valószínű, hogy a radikális párt ma este a konferencia további folyamán összes szavazatainak Bogdanovicsra való adását fogja párthatározattal kimondani.

Günther Antal királyi biztos a mai nap folyamán élénk táviratváltást folytatott Budapesttel Wekerle Sándor miniszterelnökkel. A királyi biztos délután Balla Aladár főispánt látogatta meg kameieneci villájában, este pedig Bogdanovics Luczián

... Kiusztam a fűzaberek alá, ott megszártottam a ruhámat a napon, aludtam estig, akkor leszedtem a Roziék sövényéről egy lepedőt és vártam. A Rozi már tudott róla, — mert, kérem alássan, mire való a magyar királyi posta? mikor besötétedett, már várt a kis bugyrával... Én éjfél tájban benyitottam, korom sötét volt, de a konyhában Rozi égvé hagyta a fagygyugyertyát, kézembe vettem, a lepedőt a fejemre és hamleti szellemhangon kezdtem átkozni a „Jainekem”-csárdást... Az ágy alá bujt a nyomorult. De én alávilágítottam és megpiszkáltam a farkósbottal. Azzal kézen fogtam a Rozit és siri hangon invitáltam, hogy jöjjön velem a másvilágba.

És a Rozi eljött.

— Hát, igaz is, mondja a Roza, ez a valóság! Ez a „más világ.” Ha még sokáig tart: magam is beállok kísértetnek. Megijesztjük a direktort...

— És a csárdás-gazdával nem békültek ki?

— Már két levelet irtam neki a másvilágról.

Most végre felelt. Azt írja: ha Lourdesből visszajön, itt utazik át és fölpofoz. Ugy látszik, valaki fölvilágosította. Be is vándolt az országos színpadgyűlésnél. Mert hogy a Rozi elhozta negyven forintját. De majd megkínáljuk a kasszérosággal, ugyanis összeállunk proportióra s magunkkal visszük az öreget...

Azóta egyszer fordultam meg a „Jainekem”-csárda környékén. Német csapláros van benne és sört mér. Hidat terveznek oda és nagyban reménykedik, hogy akkor hotelt épít.

A Roziék pedig azóta is játszzák a Kisérteteket, de, azt hiszem, kevesebb jövedelemmel...

patriárchai helynökkel együtt vendége volt Balla Aladár főispánnak Ujvidéken a Mayer-féle nagyszállóban. A vacsorán a következők vettek részt: Günther Antal igazságügyminiszter, királyi biztos, Bogdanovics Luczián patriárchai adminisztrátor és titkára, Joánovics Pál miniszteri osztálytanácsos, továbbá dr. Ribiczey Kálmán főispáni titkár és dr. Mikó Ferencz miniszteri fogalmazó.

Günther Antal igazságügyminiszter az éjszakát Ujvidéken töltötte és holnap reggel utazik vissza a 9 órai vonattal Karlócára. A radikális-párt tagjai ma éjszaka már nem térnek vissza Ujvidékre és az éjszakát Karlócán fogják tölteni.

Budapest, szeptember 21.

Kossuth Ferencz üdvözlése. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a következő két üdvözlő táviratot kapta:

Debreczen. Kossuth apánk emlékét ünnepelve, fiának kívánunk egészséget, erőt, hogy a magyar nemzetet a függetlenségi zászló alatt egyesíthesse, hazánk teljes szabadságát, boldogságát megteremthesse. A debreczeni függetlenségi kör és a vele ünneplő polgárság nevében B. Nagy János kör-elnök.

Körmöcbánya. A körmöcbányai választókerület polgárai képviselőjük beszámolója alkalmából üdvözlő Nagyméltóságodat. Salamin Kelemen, függetlenségi pártelnök, Klem Béla alkotmánypárti pártelnök.

A választójogi ellenkoalíció. Az általános választójogi jog kiküzdésére szövetségbe lépő ellenzéki pártok, mint a Kel. Ért. jelenti, szeptember 27-én a fővárosban gyűlést tartanak, melyben a kontra koalíció megalakítását ki fogják mondani. Ezen a gyűlésen a szociáldemokrata párt, a magyar országos parasztpárt, a radikális polgári párt és a nyugatmagyarországi radikális párt elnökük és titkáruk által lesznek képviselve. A koalíció, melynek czíme választójogi szövetség lesz, ez alkalommal megválasztja az elnökséget és a tisztkart, azonkívül pedig választ egy vezérő-bizottságot, melyben minden egyes párt egy-egy tag által képviselve lesz. Ezen vezérő-bizottság azután október hó első felében Budapesten központi gyűlést fog tartani, melyen a tervezők számítása szerint mintegy ezer földműves és kizsárga az ország különböző vidékeiről részt fog venni. A szövetség előkészítői azt hiszik, hogy a demokrata párt egy része hozzájuk fog csatlakozni. Ezt mi alig hiszszük.

A drenovai egyházkonfliktus. Fiuméből jelentik, hogy a drenovaiaknak az egyházi hatósággal való konfliktusa még mindig tart. A drenovai templom zárva van és a hívek a papi funkciókban egyáltalában nem részesülnek. A napokban egy drenovai polgár arra kérte Kukanics drenovai plébánost, hogy küldjön neki papot a temetőbe, ahol egy hozzátartozóját akarja egyházi szertartás szerint eltemettetni. Kukanics ezt megtagadta és a plébánia falára horvát nyelven hirdetményt függesztett ki, mely szerint a drenovaiak részére temetőhez, kereszteshez vagy esküvőhöz csak úgy ad papot, ha a templomot a városi hatóság által kinyitatták, az egyházi funkciókat a templomban végeztetik és a Fiumétől Drenováig való kocsipénzt a pap részére megfizetik. A drenovai olasz polgárságot ez a horvát nyelvű hirdetmény még jobban felháborította és most már a polgárság egyértelműleg kívánja, hogy a városi hatóság ne nyissa ki a templomot addig, amíg az egyházi hatóság nem küld hazafias papot a drenovai parochára.

Hungaricae res. Ezzel a címmel gróf Majláth József egy német könyvet irt és adott ki, főként abból a célból, hogy a magyarországi politikai viszonyokról a berlini interparlamentaris konferencia alkalmából a német politikusokat tájékoztassa. A könyv első része a nemzetiségekről, második része Ausztriához való viszonyokról, harmadik része pedig a magyar-horvát államjogi kapcsolatról szól.

Beszámoló. Breznóbányáról jelentik, hogy ifj. dr. Wekerle Sándor, a breznóbányai kerület országgyűlési képviselője, az elmúlt héten felkereste választóit s közöttük több napig időzött. Utjában kerülete választóinak osztatlan rokonszenvvel találkozott s mindenütt meleg, barátságos fogadtatásban részesült. Dr. Wekerle beszédében utalt arra, hogy a multban társadalmunk nem tanusított érdeklődést közgazdasági és közművelődési intézményeink fejlesztése iránt s ennek tulajdonítható az a körülmény, hogy e téren kormányunkra oly nagy feladatok hárulnak, melyeknek megoldása csak fokozatos haladás útján várható.

Az interparlamentáris konferencia.

— Fogadás a német trónörökösénél. —

Budapest, szeptember 21.

Az interparlamentáris konferencia befejeződött s a magyar küldöttek, gróf Apponyi Alberttel élükön, ma délután már visszautaztak Budapestre, ahová holnap reggel érkeznek meg.

Tegnap a potsdami új császári palotában a császár képviselőjében a német trónörökös fogadta az illusztris vendégeket, biztosítván őket apja érdeklődéséről s arról, hogy Vilmos császár egész uralkodása alatt a béke fenntartásának és megőrzésének szentelte legfőbb gondját. Frigyes Vilmos trónörökös azután elbeszélgetett a konferencia tagjaival s többek közt büszkén említette fel, hogy ő is magyar huszár.

Részletes tudósításunk a következő:

Vasárnap reggel fél tíz órakor az interparlamentáris konferencia tanácsa és negyven tagja Potsdamba rándult ki. Gyönyörű időben érkezett meg a társaság Walseeba, ahonnan hajón mentek a vendégek a pompásan fellebörgött és feldiszipált Potsdamba. Déli 1 órakor villásreggelit szolgáltak fel, amelyen dr. Popovits Vazul István a magyarok nevében lelkes felköszöntőben a hölgyeket ültette. A vendégek megtekintették ezután Potsdam nevezetességeit és látványait, többek között a híres potsdami templomot, Nagy Frigyes sírját, valamint a régi várkastélyt. Innen a vendégek az új német császári palotába mentek; a Conseil du delegé tagjait udvari kocsikon vitték. A magyar csoport képviselőjében gróf Apponyi Albert és Nagy Emil voltak a Conseil du delegé tagjai között, akiket a német trónörökös fogadott. A trónörökös a fogadásnál kúraszir-ezredének egyenruhájában jelent meg és a következő beszédet mondotta:

— Vilmos császár és király azt a megbízást adta nekem, hogy helyette üdvözöljem az interparlamentáris unió tagjait. Nagy örömmel szolgál e megbízást teljesítenem. Öfelsége élénk érdeklődéssel kíséri az interparlamentáris konferencia működését és törekvéseit és nem kerüli el figyelmét ezek jelentőségének fontos gyarapodása. A császár kívánja és reméli, hogy az önök tanácskozási jótékony hatásokkal járjanak és sokat használjanak a béke ügyének, amely alapja volt és marad minden kulturális haladásnak. A béke fenntartása és megőrzése, amelynek atyám egész uralkodása alatt legfőbb gondját szentelte, gyakran fáradságos dolog, de méltó arra, hogy valamennyi nemzetnek legjelesebb szellemei egész erejükkel szolgálataiba álljanak. Öfelsége önöknek, uraim, legszívélyesebb bucsüdvözetét küldi, abban a reményben, hogy hazánkról szép emlékeket visznek magukkal.

A trónörökös ezután az összes jelenlévőkkel szívélyesen elbeszélgetett.

Schönaich-Carolath herceg ezután egyenként bemutatta a trónörökösnek a választmány tagjait, akikkel hosszabban elbeszélgetett. A trónörökös megszólítással tüntette ki gróf Apponyi Albertet és Nagy Emilt is, akitől azt kérdezte, hogy katonae A trónörökös Nagy Emil igenlő válaszára azt mondta, hogy:

— Én is magyar huszár vagyok.

A trónörökös ezután szívélyesen elbeszélgetett a megjelentekkel.

A magyar csoport tagjai ma délután 4 óra 35 perczkor utaztak vissza Budapestre, ahova kedden reggel érkeznek meg.

A Magyar Távirati Iroda a horvát képviselőknek az interparlamentáris unióval szemben tanúsított magatartására vonatkozólag a következőket teszi közzé: Surmin, Zagorac és Rojes horvát képviselők tagadják, hogy az interparlamentáris uniónak memorandumot nyújtottak be részvételük engedélyezése tárgyában. Ez nem egyéb, mint üres játék a szavakkal. Akár memorandum a neve a beadványnak, akár más, tény az, hogy az említett képviselő urak írásbeli uton azzal fordultak az interparlamentáris unióhoz, hogy őket, mint külön csoportot fogadják be és ebbeli kérvényüket különböző nyomtatványokkal támogatták. Amlőn ezt az ügydarabot a nemzetközi tanács ülésén gróf Apponyi Albertnek, a magyar csoport elnökének nyújtották át véleményadás végett, gróf Apponyi annak elfogadását megtagadta és mosolyogva mondta: Kivülről is ismerem ezen ira-

tok tartalmát. E tényeket semmiféle csúrs-csavarással nem lehet utólagosan meg nem történekné nyilvánítni.

KÜLFÖLD.

A helyzet Oroszországban.

— Az októbristák vezérének nyilatkozata. —

Budapest, szeptember 21.

Gutskov Sándor, ki vezére az októbrista pártnak, mely jelenleg a dumában a többséget képviseli, igen érdekes nyilatkozatot tett Berlinben egy újságíró előtt Oroszország belpolitikájáról és balkáni álláspontjáról. Gutskov, miután az agrárkérdésről és az igazságügyről tett lényegtelenebb kijelentéseket, Oroszország pénzügyeire és az újabb kölcsön kérdésére tért át. Szerinte két kölcsönre van szüksége Oroszországnak és pedig háromszáz millió rubelre a rövid lejáratú kölcsön törlesztésére, mely jövő év áprilisban lesz esedékes, másodsor pedig a beruházási kiadásokra kétszázmillió rubel. Az elsőnek külföldi, a másodikkal pedig belföldi kölcsönnek kell lennie. Gutskov azt hiszi, hogy mindkét kölcsön elhelyezése nem fog nehézségekbe ütközni.

Mindenesetre — jelentette ki Gutskov — nagy bizalomnak tartom azt, hogy a külföldről beözönlő tüke folyvást nagyobbodik. Hiszek Oroszország békés fejlődésében, míg a minisztérium élén Stolipin áll. Hogy meddig fog Stolipin helyén maradni, az kérdéses és ez képezi a kritikus pontot. Bizonyos az, hogy a miniszterelnököt egy részen igen reakzionáriusnak, a másik részen azonban — és ez a rész pedig az államtanács jobbpárti tagjai — nagyon is szabadgondolkodónak tartják. Remélem, hogy Stolipin e két szélső felfogás közepette is megvédi állását, kívánatos ez Oroszország békés fejlődése érdekében, mert az ő bukása után valószínűleg reakzionárius ember kerülne a minisztérium élére, kinek első teendője lenne a дума feloszlatása. Pedig szent meggyőződés, hogy minden következő дума sokkal radikálisabb volna a mostaninál.

Gutskov nézete szerint a дума kebeléből aligha fognak minisztériumot alakítani. Neki már kétszer kínáltak helyet a kormányban; először gróf Witte az októberi manifesztum kibocsátása után, másodsor pedig az első дума feloszlatásakor. Mindkét esetben barátainak az volt a nézete, hogy pártja élén sokkal többet dolgozhat hazája érdekében. Pártjának ugyanis az a programja, hogy Oroszország alkotmányos állam legyen, alkotmányos, de egyelőre nem parlamentari minisztériummal.

A balkáni kérdésre áttérve, Gutskov kijelentette, hogy pártja teljes bizalommal viseltetik Izvolszki politikájára iránt és osztja a külügyminiszter ama álláspontját, hogy Oroszország az újabb török feleményekkel szemben a várakozó álláspontra helyezkedik. Örül, hogy a Balkán keresztény lakossága végre békés viszonyok közé került, de attól fél, hogy e béke nem lesz tartós. A Balkánról most visszatért tekintélyes politikus ugyanis azon nézetet van, hogy Törökország és Bulgária között minden pillanatban kitörhet a háború.

A bosnyák-kérdésről következőképp nyilatkozott Gutskov:

Örömmel üdvözölném Ausztria-Magyarországot, ha a megszállott tartományok részére önkormányzatot biztosítana. De Bosznia és Hercegovina annexiójának kérdését előbb népjogilag kéne megvizsgálni.

Oszták tartománygyűlési törvény. A felső-ausztriai szociáldemokrata-párt küldöttsége ma megjelent a helytartónál, hogy elébe terjeszsek a szociáldemokrata-párt kívánságait a tartománygyűlési választási törvény megváltoztatása tárgyában. A helytartó kijelentette, hogy most már kilátás van arra, hogy létrejön a tartománygyűlési reform abban a keretben, amelyet a kormány már többszörösen közzétett.

Pichon nyilatkozata. A Jura kerület mutualista egyesületének ünnepélyén Pichon külügyminiszter beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy a kor-

mány Franciaország erejének és méltóságának megfelelő békét kíván. Az összes uralkodók és államfők kijelentése szerint semmi sem veszélyezteti az európai békét. Az egyes csoportosulások csak az egyensúly biztosítására irányulnak. Franciaország ügyes marokkói politikája nem szenvedett vereséget annál inkább, mert e politikát Európa általános érdekei vezérik.

A szerb külügyminiszter missziója. A belgrádi haladóparti „Videlo“ azt jelenti, hogy Milovanovic külügyminiszter utazásának fő, talán egyedüli célja az volt, hogy Péter király bécsi látogatására előkészítse a talajt. Ezzel szemben a S„amouprava“ felhatalmazást nyer a külügyminiszterrel annak kijelentésére, hogy bécsi tartózkodása alkalmával Péter király látogatása szóba sem került, aminthogy a kereskedelmi szerződési tárgyalások alkalmával ilyen irányú tárgyalások nem történtek.

A perzsa válság. Teheráni jelentések szerint a sah nyugodtan tekint az esetleges újabb zavargások elé, miután a kozákdandárt a bombázás óta jelentékenyen megerősítette és modern fegyverzetet látta el. A „Times“ tegnapi jelentése szerint a sah tegnap este adta meg a választ az orosz-angol jegyzékre. A lap jó forrásból tudni véli, hogy a válasz nem kielégítő és hogy tulajdonképpen oda konkludál, hogy a sah vonakodik az alkotmányt megújítani, mindaddig, míg Aszerb Bej Dsam tartománya nincs meghódítva.

Londoni újabb jelentések szerint a sah válasza az angol-orosz jegyzékre nem kielégítő, mert vonakodik az alkotmányt megújítani, míg Aserbajcsan nem adja meg magát. A sah táviratozott, hogy kész a törvényes alkotmányt helyreállítani, ha Tebris népe leteszi a fegyvert és négy nacionalista vezért kiszolgáltat, ellenkező esetben haladéktalanul elrendeli a város ellen a támadást. A tebrisi endsuman azt válaszolta, hogy mihelyt a sah az alkotmányra és a koránra tett esküjét megtartja, akkor Tebris meghódol és 40 nacionalista vezér a követségre fog menni, hogy ott várja be, míg a parlament által választott bíróság ítéletet hoz. A külföldi követségek őrségeit megerősítették. A sah nagy haderő fölött rendelkezik. Nem valószínű, hogy zavargásokra jön a sor.

A törökországi események. A török lapok a Gesov-inczidenst ugyanugy kommentálják, mint eddig. A külügyminiszteriumban ellenben azt jelentették ki, hogy az ügy a kielégítő megoldás útján van. A porta egyáltalában nem akarta Bulgáriát megsérteni. A külügyminiszterium az új rendszerben nem cselekedhetett másképp, mert szót kellett vetnie a közvéleménnyel. Bulgária külföldben korrektül és bölcsen viselkedett, amidőn nem tett tiltakozó lépéseket. Csakis az itteni és szófiai lapok tuzolták az inczidenst. A porta súlyt helyez Bulgária rokonszenvére. Bulgária küldjön csak egy diplomáciai ügyvivőt, akár Gesovot, a porta azt jól fogja fogadni.

Az ifju-török programot tegnap közzétették. Külön fölemlítést érdemel, hogy az 1876-iki alkotmány és az 1908. évi rendeletek, amennyiben nem ellenkeznek egymással, érvényben maradnak. Az alkotmány alapja — így mondja a program — a nép akarata. A kormány felelős a parlamentnek. A szenátorok száma a képviselők egyharmadának felel meg. A szenátorok egyharmadát a szultán nevezi ki, két-harmadát választják. A program ezenfelül az általános választói jogot, a gyülekezési jogot, a hadsereg újjászervezését, a katonai szolgálati idő leszállítását, munkástörvények kibocsátását, adóreformot és a népoktatás ingyenességét követeli.

Egyes mecesetekeken és minisztériumokon falragaszok voltak, amelyek a sejk ül izlamot felszólítják, hogy három nap alatt mondjon le, mert ellenkező esetben meg fogják gyilkolni. A török lapok erősen elítélik a fenyegető plakátok szerkesztőit. A keleti vasutak alkalmazottainak sztrájkja válságosra fordult. A sztrájkolók ma vonakodtak a helyzet megbeszélése és a legutolsó koncessziók tudomásul vétele végett delegátusokat küldeni az igazgatósághoz, amennyiben kijelentették, hogy minden tárgyalás felesleges, mert ők minden követelésük teljesítéséhez ragaszkodnak. Ennek következtében a belügyi, az építésügyi és a redőrniszter erőlyes intézkedéseire határozták el magukat. Az itteni pályaudvart és a többi állomást katonaság tartja megszállva. A belügyminiszter képviselője és a vasuti kezeléség legfőbb tisztjei holnap fel fogják szólítani a sztrájkoló személyzetet, hogy vagy kezdje meg a munkát, vagy pedig távozzék az állomásokról. A redőrniszter holnap plakátokon fogja kihirdetni, hogy mindazok

az alkalmazottak, akik azonnal nem térnek vissza a szolgálatba, el vannak bocsátva és török vasutnáit többé nem alkalmazhatók. A fentiekből látható, hogy a kormány végre felismerte a veszélyt és komoly cselekvésre határozta el magát. A holnapi nap művelésére igen mozgalmasnak ígérkezik. Összeültetések sincsenek kizárva. Kétségtelen azonban, hogy az állami tekintély beavatkozásának mégis meglesz a kellő hatása.

A török parlamentnek a hitfelekezetek képviselői révén virilis tagjai lesznek. Ez uton a boszniai és hercegovinai mohamedán hitfelekezet is képviselve lesz Dzsábity Ali Fekin effendi, volt mosztári mufti által, ki jelenleg Konstantinápolyban mint boszniai emigráns él és akinek visszatérését a boszniai országos kormány megtiltotta.

Macedóniában és Ó-Szerbiában az ifju-török bizottság szigorú uralma már megszűnt s Macedóniában fegyveres bolgár bandák járnak a falvakat, halállal fenyegetik a pátriárkistákat, akik magukat szerbeknek, vagy görögöknek vallják. Prilepben a szerb rémítetik a népet, hogy lerombolják a szerb templomot. Nikolics volt komitácsit a bolgárok meggyilkolták, anyját és fivérét is leszúrták. Néhány gyilkost, köztük egy bolgár diakont elfogtak. Ipekben, Krisztinában és környékét az arnauták fosztogatják a keresztény falvakat.

Lánczy Ilkáról.

Budapest, szeptember 21.

Hat órával a halála után visszatért arczára az a halvány mosoly, ami az egyénisége volt. Egy bágyadt, egy kissé szomorú mosoly, amelynek mélysége felett, mint két könnyű saika, mindig a guny és a pajkosság síkoltak tova.

A művészete is olyan volt, mint ez a vibráló mosoly az arcán. Minden megnyilatkozás mintha kék hegyek párájából vont fátyollal leté volna borítva s a színek ezen keresztül csillogtak. A hangja, ez a szép, csengő orgánus is mindig mintha távolabbról jött volna, de tiszta, zavartalan levegőn keresztül. Mozdulatai, a gesztusai egy nagyon kicsit hátoratlanok, vagy talán még helyesebben: tartózkodók, de nagyon öntudatosak és artisztikusak. Testének éppugy, mint szellemének, harmónikus szépsége, ezek az antik művészi tulajdonságok, nagyon jó barátságban voltak valami visszatartott, de el-el-szabaduló szabálytalansággal és elentmondással. Azt a ladykkel teli világot, amelyet a színpadon képviselt, annyira könnyen adta magából, hogy ha egyszer megkérdezte volna az ember tőle: mondja, hiszi, hogy van isten? — bizonyosan azt felelte volna: nincsen, hanem tudja mit, majd este egy imában megkérdezem magától ő tőle.

Sikeri nagyok voltak, de nem olyanok még sem, mint amilyen megillette volna. A siker — vagy akár a bukás is — sohasem ahhoz hasonlított, aki elérte, hanem azokhoz, akik adják. Vajon nem Magyarországot s ennek a szép, de szegény országnak sok és nagy, de még fejletlen és kiműveletlen értékekkel való kulturáját jellemzi-e, hogy elismerték, szeretették, de tüntető sikereket soha sem ért el, olyan nagy művészi kvalitásai mellett sem. Merő a legkokottabb szerepében is — mennyire hű és igazi — művész volt, de nem primadonna. Az a bizonyos parfume nem érzett ki a ruájából. Milyen grációzus ez a kokott, ez jutott a néző eszébe és nem az, hogy билет doux-t kellene küldeni neki.

— És — hogy a magán-életéről hoztam fel a legjellemzőbbet — valhányszor megbántotta valaki, mindannyiszor abban állapodott meg magával, hogy meg fogja gyűlölni az illetőt. De csak a száján hordta a gyűlöletet, valójában csak szeretni tudott. Ha nagyon energikusan el akart valaki ellen járni, akkor annak fényképét vagy valami ajándék emléktárgyát kiküldte az előszobába. A fotográfia ott töltött egy-két hónapot az előszoba falán, aztán visszahozta magához, kedves, intim szalonjába. És még nagyon meg is bánta, hogy olyan kegyetlen rossz tudott lenni valakihez.

Az utolsó két évben már senkit sem ítelt az előszobai száműzésre. Elvesztette azt az embert, akit

olyan nagyon, hűen és szépen szeretett. A szezonban csak művészetének és gyermekeinek élt nyáron pedig kivonult Rákóra, a nagy uradalomból és kastélyból megmaradt piczi kis erdőszlakba, a százas fák és emlékei közé.

Az idén is elment, aztán már augusztus végén betegen jött haza. Mindjárt ágyba feküdt s többé nem kelt fel.

Betegszobájának ajtaja előbb nyitva állt. Vergődő szívének, melyet a gyilkos kór megtámadott, minden emóció tilos volt. Akik meglátogatták, csak az ajtóig haladhattak.

Aztán gyengébb lett, a részvét pedig bátrabb. Az emberek lábujjhegyen surrantak keresztül a közelebb ebédőn és halkán susogtak a kis szalonban.

Mikor a láz még erősebbé vált, a részvét már lefelepedett az ebédőben, betegszobájának ajtaja ekkor már csukva volt.

És midőn a részvét egyenesen bement a hálószobájába s könyves szemmel állta körül az ágyat, akkor már halott volt Lánczy Ilka.

Olyan művész halt meg, aki az életben nagyobb drámákban vett részt, mint a színpadon, de itt is és ott is mindig nagy volt, emberien nagy és szép.

Valahogyan kis leánya, a tizenegy éves Manczika illusztrálta életét legjobban, aki akkor sem akarta elhinni, hogy az anyja, az ő mamája meghalt, a mikor a gyászruhát feladták reá. Két kis kezébe fogta Paulay Erzsébet arcát és zokogva nevetett reá:

— Ugy-e, nem igaz?

A rendületlen hit, mivel ez a kis gyermek szeretni tud, ez az egyetlen kincs, amit örökben kapott az anyjától.

És ez is olyan hagyaték, a mi után rendszerint rémes illetéket kell fizetni

F. L.

EGYHÁZAK.

— (Kálvin emléke és a magyarok.) A jövő esztendőben lesz Kálvin János, a reformáció megalapítója születésének négy századik évfordulója. A nevezetes évfordulót nagy alkotásokkal és ünnepekkel készülnek megülni a föld kerekén elszórt kálvinisták. A jubileumi alkotások és ünnepek központja Geni városa lesz, Kálvin működésének főhelye, ahol egy nagy művészi emléket fognak felállítani. E mű központja Kálvin szobra lesz, körülötte Farel, Knox és Béza szobrai. Domborművein pedig meg lesz örökítve a svájci Zwingli, a francia Coligny, az angol Cromwell, a német Frigyes Vilmos. A nagyszabású szoborműre a világ minden részéből több százezer korona gyűlt össze. A svájci központi bizottság már régebben kiírta a művészi pályázatot, mely a múlt hónapban járt le. A beérkezett 42 pályamű közt egy magyar művész munkája is van, Horvay János szobrász, aki nagyszabású mintáját már elküldte Genfba. A magyarországi Kálvin emlékünnepek sorrendjé a református egyetemes konvent közelebb fogja megállapítani.

— (A protestánsok nagyhete.) A protestánsok nagyhete szeptember 28-án veszi kezdetét. Mindazok a testületek, amelyek országos jelentőségűek és kihatásuknál fogva nemcsak a protestáns, hanem az egész magyar közélet érdeklődését igényelhetik, a 28-ával kezdődő héten tartják üléseiket Budapesten. A nagyhetet 28-án az orsz. ref. lelkészegyesület választmányi gyűlése nyitja meg. 29-én lesz ugyanezen egyesület közgyűlése, 30-án az orsz. ev. szövetség tartja közgyűlését, október 1. és 2-án a magyar protestáns irodalmi társaság.

— (Református lelkesi kongresszus.) Szeptember 29-én tartják Budapesten a második lelkesi kongresszust. A kongresszuson előadók gyanánt szerepelnek Székely József, Csia Kálmán, Koss József, Tüdös István, Veress Jenő, Ferenczy Gyula, Lábod Nagy Lajos, Kovács László, Kocsis József, Juhász László és Kontra Aladár. Akongresszus iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Szerelmes férfiak figyelmébe.

☉

Santazzi József, spanyol betűszedő vándorlása közben eljutott Puy nevű francia városkába. Itt meglátott egy Susie-t vagy Sophie-t, kinek a szeme egy darab égbolt, a haja pedig olvasztott arany volt. A forróvérű spanyol néhány nap múlva már izzott, forrott és lázasságot ígért. Igéretét be is váltotta és néhány héttel ezelőtt az anyakönyves annak rendje-módja szerint házastársaknak jelentette ki őket.

Mikor elhagyták a polgári hivatalt, a menyecske odasugta a férjének, hogy most menjünk a tisztelendő ur elé. A spanyol keze öklöbe szorult, a szeméi villámokat szórtak:

— Micsoda, hogy én pap elé menjek? Hát abból semmimem lesz. Böcsületes nemzetközi szociáldemokrata vagyok én és lelkem mélyéből utálok a csuhásokat.

Sophie még argumentált egy darabig, de amikor látta, hogy hiába, összekapta a szájakát és csak úgy magának mondta: „Jó; ha nem jössz a pap elé, én nem megyek...!” Hogy hova nem megy, azt csak este tudta meg a spanyol, amikor a násznép már oszladozni kezdett. A nemzetközi szociáldemokrata ugyanis czélogatni kezdett bizonyos dolgokra, mire a menyecske nagyon energikusan azt a kijelentést tette:

— József, én téged szeretlek, de addig a tiéd nem leszek, míg a pap össze nem ad bennünket.

És becsapta annak a szobának az ajtaját, melyről Józsefnek napok óta nyugtalan álmái voltak. József elvhu ember volt; hiába lázongott a vére, nem engedte elveit legyűrni. Jó; ha a menyecske tud várni a Szent-Háromság nevében, hát ő is tud a Nemzetközi Szociáldemokrácia nevében várni. És várt egy napig, két napig, három napig, egy hétig — de az ostromolt vár nem adta meg magát. Ekkor József haragjában otthagya párját és elment munkát keresni a közeli városba. Talált is munkát és csak vasárnaponként ment haza feleségéhez.

— Hát még se? — nyitott be minden vasárnap.

A válasz mindig ez volt:

— Először a templom, azután...

Elképzelhető a spanyol dühe, melyet egyrészt a türelmetlenkedő férj, másrészt a klerikális vörösposztó táplált. Akárhányszor megragadta Sophie-t és úgy megropogtatta csontjait, hogy a kék foltok talán még ma is látszanak. De Sophie erős vala. Táplálta erejét a hit és a büntől való irtózat. Nem, ő nem lesz szerelmes, mielőtt az oltárt körül nem járta volna.

A nemzetközi szociáldemokrata mindent megkísérelt, hogy birtokába vegye azt, ami a hatalmas francia köztársaság törvényei értelmében öt ember és Isten előtt megillette. De czélját nem érte el. Kétségbeesésében — mi teltett tőle? — fogott egy revolvért és agyonlőtte magát. A szűz özvegy pedig sir, sir, sir.

A kérdés most már az, vajon szerelmes volt-e Sophie, vagy sem? Lehet-e a hit oly erős, hogy egy formalitást föléje helyez egy nagy emberi érzésnek? Vagy Sophie csakugyan nem szerelmes, de közönséges bigott libácska volt? Gondolkozzon rajta, aki akar. Bizonyos csak annyi, hogy Sophie nem minden bokorban terem; ellenben akadnak bőven leányok és asszonyok, kik még az anyakönyvvezetőre sem reflektálnak föltétlenül — mondván, hogy az az érzés, melyet a nagy isten fakasztott a szívből, nem foganhatott bümben.

Rjepin Tolsztojról.

— Tolsztoj mint vakmerő lovas. —

Budapest, szeptember 21.

Az oroszok nagy festőművésze, Rjepin Ilja érdekesen írja le, milyen körülmények között érintkezett gróf Tolsztoj Leóval, a nagy gondolkodóval.

Itt közöljük a két kiváló szellem utolsó találkozásának történetét:

Tizenhat évvel első látogatásom után — írja Rjepin — 1907. szeptemberben voltam utoljára Jasznaiban. Tolsztoj friss és élénk volt, de az igazságos ember tárgyilagosságát árulta el; mindent megértett és mindent megbocsátott.

Minden érdeklődését a „Bölcs férfiak gondolatai“ foglalta le, melyet új kiadás alá rendezett és bővített. Csak e könyvnek látszott élni.

Reggeli kilencz órákor megy sétálni, azután félkettőig szakadatlanul dolgozik. Reggeli után a faluba megy, ahol sokszor reggel óta várják a segélykeresők: parasztok, zárandokok, vándorok, mezitlábások, olykor még apácák is.

E szegények fogadása után Tolsztoj nyeregbe ül. Mintegy két óra hosszat lovogol, öt óra tájban hazamegy s ebéd előtt félóraig pihen.

En magam rendkívül szeretem a lovakat és a lovaglást s nagyon szerettem nézni, amikor Tolsztoj lóra ült és elindult.

Mindig felháborított a lovasoknak az a rossz szokása, amikor oldalt, egy lépcsőről, vagy olykor még hátulról egy czölöpről, vagy sarokkőről ülnek lóra. Ez nagyon veszélyes szokás. Szerencse, hogy többnyire igáslóval van dolguk, telivérrel megjárhatnák.

Tolsztoj, mint kiszolgált lovaskatonához illik, a ló fejéhez áll, a két kantárszárát egyenletesen a balkezébe veszi, egyidejűleg megragadja a ló sörényét, míg jobbával a baloldali kengyelvasat tartja. Jóllehet, lóva elég magas, a 79 éves férfi minden segítség nélkül s nem ám valami magaslatról emeli a ballábát, jó mélyen beletolja a kengyelvasba, jobbkezével megfogja az angol nyereg hátulsó részét, fölveti magát és gyorsan átdobja a jobblábát, melynek hegyével ügyesen előre löki a jobboldali kengyelvasat, beletolja a lábát és a lovas készen van.

1873-ban írta nekem Kramskoi, aki akkor Tolstoj arcképképét festette: Vadászöltözetben, lóháton, Tolstoj a legszebb, a legférfiasabb alak, akit valaha láttam.

Utolsó jasznaia-poljanai tartózkodásomkor kétszer kísértem Tolstojt lovaglásaikor. Alig birtam a nedves talajon követni.

— Nem fél egy kicsit ügetni, vagy vágatni? — kérdezett Tolstoj barátságosan.

— Egy cseppet se — feleltem örömmel — nem maradok el. Csak előre!

És vezetöm hosszú angol ügetésbe fogott. Egyre gyorsabban lovogolt. Egy fiatal nyírfa dőlt haránt az uton át. Eppen a melléig ért. Tolstoj mélyen előrehajolt a nyeregben, s alatta átrepült. En utána. A nyírfa elég durván végigsöpört a hátamon. „Milyen vakmerő, meggondolatlan ember!“ — gondoltam magamban.

De nem sokára megszoktam az akadályokat. Nemsokára Leparttal patakhöz értünk. Tolstoj lóva egy ugrással átszökött. En csodálkoztam, lépésben lovogoltam tovább és átkelöt kerestem.

— Na, talán megbotlott? — kérdezte Tolstoj hátrafordulva. — Ugrasson inkább át. Lovaink megszokták. A patak medrében elsüppednek, mert iszapos. Czirógassa meg a lovát, hátráljon egy darabon, s azután vágatasson előre. A ló jól ugrik; ismerem.

Soha életemben nem ugrattam olyan széles patakon át, de mintegy hipnotizálva, úgy tettem, amint mondta. Sikerült.

— Lássá — szolt Tolstoj — én kitünően ül nyeregben.

Ismét az utra érve, Tolstoj hirtelen vágatni kezdett. Ezt éppen nem találtam megokoltnak, mert lovaink kimelegedtek és úgy is közeledtünk már a házhoz. De az én „Kozák“-omat — így hitták a lovamot — nem lehetett visszatartani. Szinte dühben volt. Minden köteles tartózkodásról megfeledkezve,

a vezetöm lovát is megelőzte. Olyan forró volt ez az állat, mint az izzó vas.

Tolstoj a ház küszöbén egy ugrással leugrott a lóról, én pedig úgy éreztem, mintha e lovaglás után tíz évvel megifjodtam volna.

Sortüz Laibachban.

— Két halott, hat sebesült. —

Budapest, szeptember 21.

Ausztriában ismét lángra lobbant a nemzetiségi gyűlölködés és Laibachban napok óta ökölbe szorított kézzel állnak szemben egymással németek és szlovének. Tegnap délután már-már úgy látszott, hogy a polgári és katonai hatóságok intézkedései következtében, az este minden különösebb incidensek nélkül fog lefolyni. A látszat azonban ezuttal is csak látszat volt.

Az est beálltával azonban olyan arányú tüntetés tört ki, hogy a katonaság kénytelen volt fegyverét használni. A katonai beavatkozásnak két emberélet lett az áldozata s az eddigi hiradások szerint körülbelül hat sebesült.

Mihelyt sötétedni kezdett, a német kaszinó környékén minduntalan kisebb-nagyobb csoportosulás támadt s a tüntetők fenyegető viselkedést tanúsítottak a rendőrök és csendőrök irányában. A rendőrök elzárták azokat az utcákat, amelyek a német kaszinóhoz visznek. Este hat órákor kivonult a 21. gyalogezred s a többi katonaság is egész nap készenlétben volt. A katonák föltüzött szuronyokkal lassan, lépésről-lépésre szorították vissza a tüntetőket, akik szitkozódva és gyalázkodva hátráltak meg. Csakhamar a szomszéd utcákban is veszedelmes lett a csoportosulás, úgy, hogy a katonák kénytelenek voltak egy másik utcát is kiüríteni. A tüntetők éles szavakkal tiltakoztak a katonaság viselkedése ellen s lassan hátráltak. A katonai kordon ily módon eljutott egészen a Mária-térig, ahol szintén óriás néptömeg verődött össze, amely a „Hej Szlováné“ dalt énekelte s közben szidta a katonaságot. A katonák itt is a mellékutca felé igyekeztek a tüntetőket szorítani, ami részben sikerült is nekik.

Közben az egyik mellékutca véres jelenetnek volt a színhelye.

Mayer 27. gyalogezredbeli hadnagy hét emberével vissza akarta szorítani az egybegyűlt tömeget. Egyszerre közpör indult meg a katonák ellen, akik közül többen megsebesültek. Mayer hadnagy megállította csapatát és megparancsolta, hogy fegyverét töltsék meg. A tüntetők ezalatt tovább dobáltak s erre Mayer tüzet vezényelt. A következő pillanatban sortüz dördült el. A sortüz hatása borzasztó volt. A golyók tíz embert találtak, akik vérükben fetengtek. A tömeg erre rémülve hátrált meg s a szélrózsa minden irányában szétszaladt. A tíz sebesült közül ketten azonnal meghaltak, egy harmadik pedig nagyon veszedelmes sérülést szenvedett. Ezt az embert a rendőrök kórházba vitték.

A tüntetőket óriási izgalom fogta el és bárhol jelentek meg katonák, vagy rendőrök, mindenütt ködöbással, vagy káromkodással fogadták. A Szent Péter-térre dragonyosok vonultak ki, akik a téren egybegyűlt embereket vissza akarták szorítani. De a tüntetők itt is füttel és lármaival feleltek. Erre a dragonyos csapat parancsnoka megparancsolta, hogy a lovaskatonák töltsék meg karabélyukat s amikor látta, hogy a ködöbálás nem szűnik meg, sortüzet adott a tüntetőkre. A tömeg itt is rémülve szaladt szét, de szerencsére senki sem sérült meg, mert a lovaskatonák a levegőbe löttek.

A városban rendkívül nagy az izgalom. A polgármester táviratban tiltakozást küldött a miniszterelnöknek, akitől követelte, hogy a katonaságot vonja vissza. Ma egyébként nyugalom van a városban. A tegnapi események nagyon józanító hatást tettek a lakosságra. A rendőrség intézkedésének ma mindenki engedelmessé vált. A rendőrök és csendőrök sehol sem tűrnek csoportosulást. Annak az embernek állapota, akiről tegnap az hallatszott, hogy sérülése veszedelmes, ma sokkal jobb, mint hitték. Cilliben a laibachi események következtében tegnap szlovénellenes tüntetés volt. A közös hadügyminisztériumhoz érkezett jelentések szerint a katonaság Laibachban csak akkor lött, amikor a tüntetők revolvérrel megfenyegették. A kivételes állapot elrendelését egyelőre nem tervezik s remélik, hogy az eddig tett intézkedésekkel biztosítani fogják a rendfőntartást.

Laibachból jelenti éjjeli tudósítónk: A mai nap zavargás nélkül múlt el, noha a szlovén agitátorok még nem hagyták abba a bujtogatást. Napközben hosszú létrákkal járták be egyes szlovének a főutcákat és ahol német czégtáblát láttak az üzletek felett, ott nagy nyugalommal a falhoz támasztották

a létrát, kalapáccsal és harapófóggal leszedték és elvitték a német táblákat. Mindez a rendőrség szemelátára történt és csak a német lakosság józanságának köszönhető, hogy ebből a czégtáblarazziából megint nem lett összeütközés.

A városi tanács ma délután rendkívüli ülést tartott, hogy gyászát fejezze ki a zavargások áldozatai felett. A képviselőtestület, amelynek többsége szlovén, elhatározta, hogy felszólítja a háztulajdonosokat, hogy a gyász jeléül tüzzenek ki fekete lobogókat. A német háztulajdonosok nem fognak eleget tenni ennek a felszólításnak. Ma estére újabb tüntetésektől féltek. A katonaságot a kaszárnyákban konsignálták és mihelyt besötétedett, a főutcákon katonai őrzáratok czirkáltak. Eddig újabb zavargás nem fordult elő.

A szlovén háztulajdonosok már délelőtt fekete zászlókat tüztek ki házaikra s a középületeken is fekete lobogók lengenek. Délben a szlovének gyászmenetet rendeztek a város főutcáin. Mikor a menetet egy-egy olyan bolthoz érkezett, amelynek ajtaja felett német czégtábla volt, a rendezők bementek az illető kereskedőkhöz és felszólították, hogy távolítsák el a német felírást, nehogy zavargás legyen a provokáció miatt. Katonák és tiszték egész nap nem mutatkoztak az utcán.

TÁVIRATOK.

Hollanavenezuelai konfliktus.

Hága, szeptember 21. Demarees van Svideren külügyminiszter ma szabadságra Wiesbadenbe utazott. Ez azt mutatja, hogy a venezuelai kérdés a kormányt jelenleg kevésbé foglalkoztatja, mint az utóbbi időben. Arról biztosítanak, hogy a legutóbbi németalföldi jegyzék azon bekérés benyomást tette, amelyet előidézni akart.

A zsidókérdés Oroszországban.

Pétervár, szeptember 21. (Saját tudósítónktól.) Stolypin miniszterelnök több törvényjavaslaton dolgozik, amelyek a zsidók jogainak kibővítésére szolgálnak. Egy ilyen javaslat a zsidók letelepedését szabályozza és szabadságot ad nekik, hogy a síkföldön ingatlanokat szerezhessenek.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	szept. 21.	szept. 19.
Buza	locobuza	108 ³ / ₈	108 ³ / ₈
	szeptemberre	109 ¹ / ₈	109 ³ / ₈
	decemberre	109 ¹ / ₈	109 ³ / ₈
Tengeri	szeptemberre	88	86
	decemberre	76 ⁷ / ₈	78 ¹ / ₈
Csikagó.			
Buza	szeptemberre	99 ⁵ / ₈	100 ⁷ / ₈
	decemberre	100 ¹ / ₈	101 ³ / ₈
Tengeri	szeptemberre	76 ¹ / ₈	77 ¹ / ₈

New-York, szept. 21. Gyapot New-Yorkban helyben 9.40 (9.50 tegnap), gyapot októberre 8.86 (8.96), gyapot decemberre 8.70 (8.83), gyapot New-Orleansban helyb. 9¹/₁₆ (9³/₁₆), petroleum stand white Filadelfiában 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, szeptember 21. (Zárlat.) Zsir szeptem. 10.35 (tegn. 10.27), zsír októberre 10.37 (tegnap 10.30), szalonna short clear, 10.38 (tegnap 10.12), sertésbűs októberre 15.47 (tegnap 15.65)

Amerikai új vasutvonalak.

Berlin, szeptember 21. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból táviratozzák, hogy a Southorn-Pacific Realvay 100 millió dollárnyi konvertálható bont akar kibocsátani, hogy hálózatát 1800 méternyi új vonalakkal bővítse, amelyeknek építési költsége 50 millió dollárt fog igénybe venni.

Berlini tőzsdehírei.

Berlin, szeptember 21. (Saját tudósítónktól.) A rajnavidéki és vesztfáliai vasbányák a vasrudak árát már legközelebb leszállítják. A düszeldorfi nyervas szindikátus még eddig nem tartotta meg tervezett ülést, de a döntés még e hónap lejárata előtt be fog következni. A mai tőzsdén ismét azt híresztelték, hogy a Gelsenkircheni Vasbánya-Társaság fel fogja emelni részvénytökejét. A társasághoz közelálló körökben erről semmit sem tudnak. Híresztelik, hogy a Kissen Ágost-féle nagy vaskereskedő-cég olcsóbb árakkal készül piacra lépni. A mai tőzsdén a vasbánya-értékek terén bágyadtabb lett a hangulat, ami a Kissen Ágost-cég árleszállításaira vezethető vissza. A tőzsdén azt beszélték, hogy a Kissen-cég csak a formált vas árát fogja leszállítani.

Játékszer-ipar és a magyar nyelv.

Budapest, szeptember 21.

Nem vagyok sovíniszta. Ha valami hasznosat produkál a német ipar, csak hozzájuk, lássuk hasznát mi is. Még afelett sem esem kétségbe, ha — kellő mértékkel — német szövegű képes könyveket terjesztenek gyermekeink között. Csak tanuljon a magyar gyermek németül, nem vallja kárát; a Struvel Peterek, Max und Moritzok nem ölnek meg senkit. De felháborít, valahányszor a budapesti játékszerkereskedők áruházait tömve látom olyan „magyar” szövegű és felirású játékszerekkel és könyvekkel, melyeket Németországban gyártanak. Tiltakozom az ellen, hogy a német ipar túlélmessége hihetetlenül csúszd „magyar” szövegű gyártmányával megmételjeze gyermekeink nyelvérzékét és a játékszerek világában képtelen germanizmusokhoz szoktassa, amiket azután ki nem írthat lelkükből a későbbi kor semmi fáradozása.

Isten látja lelkem, sohasem boszankodtam, ha némely kurta korcsmában ott láttam fityegni azt a bizonyos képet, amelyen egy pufók képű német egy nagy fene sörös kancsóból iszik, alatta a következő épületes felirással:

„It tovább lesz iddógálval!”

Ámbár tudom, hogy ezek a képek Németországból kerülnek hozzánk és nem a feliratban felismernünk a „Hier wird fortgesoffen!” jeles műfordítását, — csak mosolyogni tudok neki, aminthogy csak mosolygok annak a német számvíznek magyar forgalomra szánt használati utasításán, amely szerint a szájat „ki kell játszadozni” (ausspihlen).

De a gyermekeinknek hagyjon békét Németország. Nagyon fontos kérdés, hogy mivel játszik a magyar gyermek. A kérdés ipari részénél is fontosabb annak pedagógiai része. A gyermek fogékony elméjét semmi sem foglalkoztatja úgy, mint az ő kised játékszere és mi lesz belőle, ha már lovaskázás közben mérgezik meg benne az anyanyelvet?

De hát lássunk példákat, azok „fényesen” beszélnek!

Tehát kapnak gyermekeink Németországból: kis kocsikat: „Willanyos vasút” felirattal; gőzhajót: „MOHASC” (Mohács?) névvel; „Delejes halaszát” játékot (Magnetisches Fisch-Angeln); „Uj Varó iskolát” (Neue Nähsschule); egy játékszert a következő felirattal: „Igen kedves játék mindkét nemű ifjuság számára”.

Nem utolsó dolog a berlini „Elektra” nevű lövő játék sem: „Legbiztosabb szalon multság. Célba lövés. Lövetek minden siklapon ragasztatik, mindenkinek biztos és a bútor károsítás teljesen kizárva”.

Ismerik kérem a „Harag és Kalapács” (Hammer und Glocke) játékot? Ez is német gyártmány, persze az utbaigazító szöveg már magyar. Azt mondja, hogy:

„A játékbárczák a játékosok között egyenlően lesznek felosztva.”

„A ki egy lovat, azaz se képet, se számot dob, hanem csupán üres koczkát, a ló tulajdonosának bárczát fizet büntetésül.”

„Valahányszor páratlan szám lesz dobva...”

„A ki az összes számokat, 1-től 6-ig, képek nélkül dobja, megnyerte er játékot és a pénztárt megbuktatta, ezen hőstettért az illető a pénztár egész tartalmát kapja meg”

Ebből az a tanulság, hogy „die Bank sprengen” = „a pénztárt megbuktatni” és hogy ez „hőstett”! Hogy a játékhoz tartozó egyik tábla, a „vendégfogadó” „Restaurant” feliratot visel, az talán nem is meglepő a „magyar” játékszeren.

Az „A gyermek legkedvesebb játéka” minden tartózkodás nélkül hordja a doboz felső lapján a berlini „Fabrik-Marke”-t. Mintha bizony a szép „Törvény védte.” (a „geschützt” perfectum magyarul = „védte”) felirat nem árulná el ugyanis a német eredetet. A kíséző magyar utasítás alján:

„Des Kindes liebstes Spiel, ungar.” nehogy töröknek adják el tévedésből.

De még ez mind semmi. Még a golyócskás türelmijátékot is megbocsájtom, pedig nem éppen rossz dolog ez a „magyar” felirat rajta: „Nekem van már, de gyenge.”, (tetszik érteni? „Ich hab's schon, aber schwach!”). Ami azonban hártalan dühbe gurít, az a képes könyvek szö-

vege. A német gyáros ujabban óvatos és nem teszi rá a „Schutz-Marke”-t a magyar irodalmi (?) termékeire, de gondolom egy pár példa elég lesz, hogy mindenkit meggyőzzön a versek német eredetéről. Például:

A nagyok.

„Lassan lassan, ne oly gyorsan,
Lassan lassan ott elől.
Hátul vannak a kicsinyek
Elmaradnak könnyen ők.
Rövid lépést, elől nagyok,
Máskülönben megharagszok.
Kialt Mari, Karcika,
Fuss innen te libuska.”

No, ugy-e szép vers? És nem is írja „x”-el a „megharagszok”-ot! Dicséretére válik annak a német vigézőnek; aki rövid nálunk jártában így megtanult magyarul. Hát a többi!

Gyermek vágyak.

„Ha én egyszer nagy leszek,
Én már tudom mi leszek.
Nem leszek én, egyébb más,
Mint egy nyalka, szép huszár.

Nagy szeretnék lenni már,
Mint az a nyalka huszár.
De fiatal vagyok még,
És hozzá oly kicsinység.

De hogy ha már nagy leszek,
Felugrok a nyeregbe.
A mezőre vágatok,
Pejlovamon nyargalok.

Kirántom a kardomat,
Tikteket megzargatlak.
Futni fogtok előlem,
Szanaszrét a mezőben.”

Nota bene: az a ló a képen minden, csak nem pej, az a „nyalka huszár” pedig egy kék bugyogós német gárdista, egy másik nyalka huszár pedig fehér pantallós vértés (vasas német), nagy sasos sárgaréz sisakkal!

Falusi Zene.

„Ágon kis madár fityörész.
Kaptár körül zümmög a méh.
Ott a cséplők bent csürben
Cséplik a buzát ki, szépen.
Macska nyávog, liba hápog.
Nyerit a ló, kacsza gágog.
Van itt zugás, kalapálás.
Sertéseknek fúj a kondás.
Ki hallott már ilyen furcsát
Ilyen falusi muzsikát.”

Hát biz' ez furcsa! Mi felénk a kacsza nem „gágog.”

Nagyon megható az esti versike is, de már annak csak a végét írom le:

„Leküldi őrző anygyalát,
A csendes éjszakába.
Hogy ügyellen szépecskén,
A jó hívők álmára.
Különösen vigyázzanak,
A jó kis gyermekekre,
Takarják be kis szárnyukkal
Altassák szép mesékkel.”

No, mit szólnak hozzá! Ezek aztán a rimek, az anygyalát! A képen pedig egy háztető, annak a sarkában egy szőlőkakas, rajta a négy égtájat mutató négy betű: „O. W. N. S.” Verstanden?

És ilyen „magyar” képes könyv van minden budapesti játékkereskedésben vagy husz fajta! Hihetetlen, hogy erről tudjon a magyar kereskedelmi és a közoktatásügyi miniszter. Ha tudnák, kitiltanák, amint hogy — hitem szerint — hasonló műveket (?) minden más államból kitiltanának. Nálunk ezekkel a képtelenségekkel tömik tele a gyermek fejét. Honnan szeresse meg azután a magyar gyermek az anyanyelvét?

Itt a karácsony nemsokára. Állami szubvenziót élvező magyar kereskedők ezrével fogják terjeszteni ismét a berlini magyar verses könyveket és játékokat. Magyar szülők, emlékeztetek benneteket, hogy vannak Magyarországon is „gyermekpoéták”!

Dr. Gábor Gyula.

Előfizetési felhívás.

Negyvenharmadik évfolyamát futja az „Egyetértés”, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és negyvennyolcas eszmék törhetetlen küzdelemben megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolja, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharczója, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés multja egyuttal a jelen programja és a jövő zsinórmértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiségünk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolcas eszmék kivívásában.

Az Egyetértés hírszolgálatát elsőrangú, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetései révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Cikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az Egyetértés mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szeretetet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja” című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekeségeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Felsővezetékű villamos automobil Pozsonyban. Pozsonyban ez év első felében részvénytársaság alakult egy vágány nélküli felsővezetékű villamos automobil villamos vezetésére, mely a várost Pozsony környékének egyik legszebb részével, a Vaskutacska völgyéig kötné össze. A Vaskutacska a Vödrítz-patak vadregényes részletekben gazdag völgyében van és kedvenc kiránduló helye a pozsonyi közönségnek. A villamos vonalat a marseillei, illetőleg a gmündeni vonal mintájára építik kettős ve-

zetekkel és hat személykocsival. A részvénytöke 300.000 korona, melyből a város maga 200.000 koronát jegyzett, hogy elősegítse a völgynek nyaralóteleppé való alakulását. Az alapító bizottság elnöke Sziklay Ottó országgyűlési képviselő.

Villanyvilágítás Gödöllőn. Gödöllőn a Ganz-féle villanytelep ma este próbavilágítást rendezett, amely fényesen sikerült. A gyár képviseletében a próbavilágításnál dr. Ripka főtitkár volt jelen. Az összes utcák Wolfram-féle lámpákkal világítottak meg. Ő felségének a napokbani odaérkezésre való tekintettel a munkások sürgősen folynak, hogy a világítás teljesen üzembe helyezhető legyen.

Arad város fegyelmi választmánya ma gróf Károlyi főispán elnökletével ülést tartott, amelyen Kovács Ferenc tanítót súlyos szabálytalanságok és inkorrekt cselekedetek miatt, melyek nem méltók tanítói állásához, korpótlékának két évi elvesztésére ítélték.

A szociálisták tüntetése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 21.

Ma este a szociálisták nagyszabású tüntetést rendeztek a fővárosban. A tüntetés nem volt ugyan hatóságilag tudomásul véve, ez a körülmény azonban sem méltóságából, sem pedig impozáns súlyából nem vont le semmit sem. A pártvezetőség szombaton is, vasárnap is megkísérelte az engedély kikérését, még fátyolmentesen is kérelmeztek a főkapitánynál, hogy a fölvonulást engedélyezze; Boda Dezső főkapitány azonban, sok joggal és érthető módon, magának a munkásságnak biztonságára való tekintettel, megmaradt eredeti álláspontján és a fölvonulást nem engedélyezte.

Igaz ugyan, hogy a mai fölvonulás óriási munkástömege a fegyelmezetségek olyan bámulatos tanujelét adta, amilyenre eddig nem láttunk példát, ez azonban éppen nem volt várható; s így a főkapitány álláspontját föltétlenül helyeselnünk kell, amikor az izgatott hangulatra való tekintettel nem engedélyezte nagyobb tömegek fölvonulását. Ennek dacára azonban, megszámlálhatatlan embertömegek vonultak föl az utcákra és ez a tömeg olyan vasfegyelmet tartott, hogy az itt-ott megnyilatkozó turbulenciát rögtön maga torolta be. A menetben természetesen nem oda való elemek is lappangtak s egy pár helyen a csöcselék kávéházi ablakokat zuzott. A munkások azonban rögtön fölön csiptek a rendetlenkedőket és rendőrkézre adták. Viszont meg kell emlékeznünk a rendőrség mai viselkedésének korrektségéről is. Saly és Kollósváry tanácsosok vezényelték a kivonult nagy készütséget, akik azonban a legnagyobb nyugalommal végezték felelősségteljes tisztüket. Még az ablakbeverésekre sem vezényeltek attakot, hanem bevárták, amíg maga a munkásság rendet csinált és a bűnösöket kiszolgáltatta. Nem is volt rendőri beavatkozásra szükség sehohol a tudomásul nem vett tüntetés rendőrségnek, munkásságnak egyaránt becsületére válik, mert úgy folyt le, ahogyan kulturországban, intelligens, szabad munkások politikai demonstrációjának, európai rendőrség asszisztálása mellett le kell folynia.

A tüntetést megelőzőleg a munkások huszonöt helyen, a város valamennyi kerületében gyűléseket tartottak. Mindenütt az általános választói jogról tanácskoztak; határozathozatalra azonban sehohol sem került a sor, mert nyolcz óra után az összegyűlt tömegek siettek ki az utcára. A különböző csoportok a Népszínház előtt egyesültek, onnan az Erzsébet-körut két szélén a függetlenségi párt elé vonultak, ahol a választói jogot éltették, majd pedig visszafordulva ismét a Népszínház elé vonultak és neki- vágva a Rákóczi-utnak, a Népszava szerkesztőségé felé indultak, ahol időközben már szintén nagyobb tömeg verődött össze. A Népszava szerkesztőségének ablakából a pártvezetőség egyik tagja beszédet intézett a tömeghez, amelyet fölshóllított, hogy vonuljon végig a városon az általános választói jog mellett tüntetve, de viselje magát intelligens munkásokhoz méltó nyugalommal.

Erre megindult a tömeg a Rákóczi-uton, az Eskü-téren át, végig a Ferencz József-rakodó-

parton, a Fürdő-utcán és az Andrássy-uton, vissza az Erzsébet-körutra, ameynek sarkán, a Népszínház előtt rendben fölshóllott. Beszédet intéztek a tömeghez az Andrássy-uti Oktogonon és az Angol-kávéház előtt, meg a Népszínház főbejárójánál. Rendzavarás sehohol sem történt. Mindössze a Mátyás király és a Corvin-hávéház egy-egy ablakát zuzta be valami rendetlenkedő. A tetteseket azonban maga a munkásság föllelte le és adta át a rendőrségnek.

Érdekes, hogy az Erzsébet-köruti nagy emberáradatba a Royalon tul, egy fényes cseléd-ségű udvari fogat hajtott be. Konrád bajor herceg ült a kocsin ezivilben. A munkások felismerték az udvari kocsit, meg is éljenztek a választói jogot, de békén tovább engedték a bárt a pályaudvar felé. Zajosabb tüntetés volt a Dunaparton, szemben a Várpalotával, ahol a tüntetők egy csoportba verődve, vagy husz perczig éljenztek a szociálisták és az általános választói jogot; aztán elénekelték a marseillet és folyton énekelve vonultak a Fürdő-utcán át ki az Andrássy-utra. Az Andrássy-ut elején óriási nézőközönség várta a menetet, amely maga is szimpátiáinak adott kifejezést a tüntetőkkel szemben.

Tizenegy óra volt mire a tüntetők eloszlottak.

UJDONSÁGOK.

Romeó hiv.

* * *

Szép, csendes, alkonyos tavaszi napon, ha a rideg, agglégényi szoba ablakán behajlik az első rózsa, nem kelthet nagyobb emóciózt, mint a romantikának ez a kék vadvirága, mely most honnan, honnan nem, egyszerre csak ide hullott, ami reálisnak mondott életünk kellős közepébe. Meglepettek vagyunk-e, vagy megdöbbenek, kételkedők-e, vagy czinikusak, ebben a pillanatban magunk sem tudjuk. Érezzük-e, vagy gondolkozunk, nem tudjuk elhatározni. Belemere- dünk a semmibe, halk zsihadás fut végig a bőrünkön és sirni szeretnénk forró könyveket. Az agyműködésünk megáll, mint a tengerszem vize tavaszi éjszakán, nagy, végtelen nagy si- várságot érzünk lelkünkben és mégis oly nagyon szeretnénk gondolkozni, törni a fejünket.

Olyasmit érzünk, mintha a sötét szobában, ahol lehunyt szemmel a megélhetésünk esélyeit soroltuk fel magunknak, láthatatlan kéz kitért volna a nehéz zsalugátert és kívülről enyhén, szelid fényvel, ezüstös foltokkal özlött volna be a hold, a romantikus hangulatok és szenti- mentális elbusulások sápadt barátja. Hányan el- szégyeljük ilyenkor magunkat, mintha éjjeli czimboráink a bohémet leplezték volna le ben- nünk és a garasos, reszkető kezű uzsorást kap- ták volna rajta ocsmányi számadásain. És há- nyan tudunk számot adni a vérhullámról, mely az arcunkba csapott, s arról a különös depresz- szioról, mely ilyenkor egymásra szorítja az aj- kunkat és kínos gondatlanságba kényszeríti az agyunkat, tetlen zsihadásba hangolja az ide- geinket? . . .

Ma egy leány, valószínűleg finom idegzetű és egzaltált, nesztelen léptekkel bement derűs, illatos leányszobájába, ránézett az órára és nyu- godtan, a boldog meglegedés mosolyával szí- ven lötte magát. Pontosan abban az órában, ab- ban a perczen, ugyanazon a helyen, ahol s ami- kor néhány hónappal ezelőtt a kedvese is véget vetett az életének. Hónapokon át hordta és ápolta magában az elhatározást, hónapokkal ez- előtt halálra ítélte magát és járt-kelt az élők között, mint a többi élő, akik nyugodtan élhet- nek a bizonytalanságnak.

Ma pedig erős kézzel és még erősebb aka- rattal vgrehajtotta brutális tettét és a szenzibi- lis, gyenge leány szilárd, biztos léptekkel ment a kedvese után. Utána ment! . . . Szinte ros- szul esik leirni ezt a frázist, mely száz és száz vékonyromantikájú tárczasémáról kelt kínos asszociációt. És leírjuk. Mert utána ment. Mert ment, mint Julia menne, ha találkára hívná Romeo. Egy csókra, egy ölelésre, egy elzokogó édes vallomásra ment. Halk, sóhajos pasztell- hangokon egy örök szerelem noktürnóját elsirni ment; ment, mert Romeo hívta!

Romeo itt a földön gyenge volt, erőtlén vol- és érzélgős, nem tudta magáévá tenni Juliát, él- hetetlen volt, de ott a tulvilágon erős, mint egy romantikus hős és antiplatonikus, mint egy erős és hazug mai ember. Romeo találkára hívta Juliát, hogy a magáévá tegye és Julia ment, hogy az övé legyen, egészen az övé. Ment, hogy odadüljön a kedvese keblére, hangtalanul, mint a folyondár a karóra, hogy elbukjon kacagva, boldogan, mámorosan, szabadon, a hivatalos er- kölc ellenőrzése és rideg konvencziók beleavat- kozása nélkül. Julia ment, mert hívta Romeo.

Sűrű, kövér holdfény-cseppek hullanak eb- ből a romantikából, de mintha itt kopogna gyil- kos, szemrehányó monotoníával az én és ember- társaim fején, mintha valaki kinyitotta volna a zsalugátert és rideg, dohos, agglégényi szobám ablakán, a szép, csendes, alkonyos napon beha- jolt volna az első tavaszi rózsaszál . . .

Elle.

NAPIREND. Naptár. Kedd, szeptember 23. — Róm. kat.: Móricz vt. — Prot.: Móricz. — Görög-orosz: szept. 9. Joakim és A. — Zsidó: Elul 26. — A nap kél reggel 5 óra 47 perczkor, nyugszik este 6 óra 57 perczkor. — A hold kél éjjel 2 óra 7 perczkor, nyugszik d. u. 4 óra 40 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. A képviselőház ülése d. e. 10 órakor. A főreudiház naplóírási bizottságának ülése. — A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 kor. — Egyházművészeti kiállítás a Múcsarnokban nyitva. Belépődíj 40 fill. — Nyári kiállítás nyitva a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Belépő-díj nincs. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum régiségértára nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Iparművészeti Mu- zeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma nyitva. — A Közlekedési Mu- zeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquin- cumi muzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Ipar- muzeum nyitva. — A Ráth György Múzeum (Városligeti fasor 10.) nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítása nyitva. — A nyilvános könyv- tárak nyitva. — A muzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— **Személyi hírek.** Ferencz Szalvátor fő- herceg ma délelőtt kilencz órakor Veszprémbe uta- zott. — Hötzendorfi Konrád, a vezérkar fő- nöke, több hadtestparancsnokkal e hó 20-án este Bécsből Veszprémbe utazott. — Gaudernack tábornagy tegnap este Nagyszébenbe utazott. — Montenuovo Aliréd herceg, a király második főudvarmestere Budapestre érkezett. — György bajor herceg ma éjjel Gödöllőre érkezett.

— **A bolgár fejedelmi pár Budapesten.** Szerdán, e hó 23-án, délelőtt 11 órakor Ferdinánd bolgár fejedelem nejjével Poprádfelkáról Budapestre érkezik. A fejedelmi párt a keleti pályaudvaron József fő- herceg és Augustia főhercegnő fogadják. A vendégek a budai királyi várpalota krisztinavárosi szárnyában fognak lakni. Ujabb intézkedések szerint a fejedelmi pár a keleti pályaudvarról a Rákóczi- uton, a Károly-köruton, az Erzsébet-téren, a Fürdő- utcán, a Lánchidon s a Főherceg Albrecht-uton át hajtának a várba. Szerdán délben fél 12 órakor a királyi várban családi ebéd lesz, este hat órakor pe- dig nyolczvan terítékes dejeuner, amelyen harmincz személy vesz részt. Este a fejedelmi pár megjelenik az Opera előadásán. A diszleádáson a vendégek és kíséretükön kívül jelen lesz a király, az itt időző fő- hercegek, az udvari méltóságok, a miniszterek, képviselők és a diplomáciai kar. Az operai disz- előadás műsorát a következőkben állapították meg: Nyitány. Bánk bán opera egyik felvonása. A csoda- váza, balett, irták Hívós Iván és Guerra Miklós. Ez utóbbi balett ugyan egy egész estét tölt be, de a szerzők az igazgatóság kívánságára a nagy sikert ért balettet megrövidítették oly módon, hogy sem a zene, sem a mese nem szenvedett. A megrövidített balett előadása 35 perczig fog tartani. — Pénteken, e hó 25-én délután három órakor a fejedelem és neje Szombathelyre utazik, ahol a fejedelem ezredét, a 11. huszárezredet fogja megzemlélni.

— **Ferencz József-rend.** A király személye kö- rüli magyar minisztere előterjesztésére Stankó vics János gazdasági akadémiai rendes tanárnak a gazdasági szakoktatás terén kifejtett buzgó és sike- res működése elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Gróf Apponyi Lajos udvarnagy rendjele.** A király megengedte, hogy gróf Nagy-Apponyi Appo- nyi Lajos magyarországi udvarnagy a porosz ki- rály vörös sas-rend nagykeresztjét elfogadja és viselje.

— **A király.** A király ma délelőtt tíz órakor a várpalotában jelenlegi budapesti tartózkodása alatt először tartott általános kihallgatást; megjelentek a következő titkos tanácsosok: gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, báró Bolfras tábornagy, a király főhadsegédje, Bihar Ferenc tábornagy, gróf Cziráky Béla főudvarnagy, gróf Choloniewsky Ede főszertartásmester, gróf Dessewffy Aurél, a főrendiház elnöke, Erdély Sándor, báró Fejérváry Géza, a darabontestőrség kapitánya, Firczák Gyula püspök, dr. Fehér Ipoly pannonhalmi főapát, gróf Gudenus Lipót főkamrás, Hieronymi Károly, dr. Kautz Gyula, gróf Karátsanyi Jenő, gróf Kinsky Nándor első istállómester, herceg Montenuovo Alfréd második főudvarmester, Mörk János tábornagy, Rakovszky István, a képviselőház alelnöke, Szabó János püspök, gróf Thun Miksa fővadászmester, gróf Tisza István és dr. Wlasics Gyula, a közigazgatási bíróság elnöke; továbbá Meskó László államtitkár, Muraview Vladimir orosz főkonzul, Mazuranics Vladimir, a báni tábla elnöke, Aranitzky Szlavko, Crnkovics Miklós és Mixich Nándor horvát osztályfőnökök, Ripper Gyula altengernagy, Minarelli-Fitzgerald Sándor lovag és Surányi Ferenc altábornagyok, Barthely István és Hazai Sámuel vezérőrnagyok, Zelenka Pál püspök, főrendiházi tag, dr. Jellasich Janko kamarás és Vuchetich Sándor főispánok, Náray-Szabó Sándor min. tanácsos, Spányik Béla őrnagy, a király szárnysegéde, Margutti Albert őrnagy, gróf Paar főhadsegéd szárnysegéde, Neresov István bolgár ezredes, Györy Loránt osztálytanácsos, Pápay István udvari titkár, Schlott Teréz, ezredes özvegye, Hessel Simon rabbi, Udvardy-Cserna Kornélia, jogakadémiai tanár leánya és Györik Jakab vadőr neje; együttesen jelentek meg gróf Mailáth György kamarás és fia, ifj. gróf Mailáth György; Fülepp Kálmán főpolgármester és dr. Bárczy István polgármester; Bartha Lajos őrnagy és Fischer Károly titkár a katonai irodából; a budapesti önkéntes mentőársulat küldöttsége: dr. Kovách Aladár kir. tanácsos igazgató, Vuk Gyula pénztáros és Fuchs Lajos. — A király vasárnap reggel nyolc órakor a Szent Istvánról nevezett várkapornában résztvett a pápa áldozásának ötvenedik évfordulója alkalmából tartott misén. A király e hét végén rövid tartózkodásra Gödöllőre megy, péntek délután négy óra harmincz perczkor elutazik Budapestről és hétfőn reggel hat óra öt perczkor ismét visszaérkezik, hogy itt általános kihallgatásokat adjon.

— **Frigyes főherceg vendége.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter tegnap Frigyes főherceg családjának volt vendége a köriserdői vadászlatban, ahonnan az éjjel visszautazott Budapestre. Ugyanakkor utaztak el Izabella főhercegnő és leányai és pedig pozsonymegyei birtokukra, mert a spanyol királyi párt odavárják vadászatra.

— **Uj műszaki tanácsos.** A király a kereskedelmiügyi magyar miniszter előterjesztésére Novák Bertalan magyar államvasuti főfelügyelőnek a műszaki főtanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Hercegi eljegyzés.** Bécsben tegnapelőtt este a Bristol-szálló egyik szalonjában érdekes hivatalos ünnepség folyt le. Braganzai Miguel herceg, a braganzai család legidősebb fia, tartotta eljegyzését Chancey S. urnővel, egy fiatal amerikai özvegyvel. Az eljegyzést a legrövidebb idő alatt nyilvánosságra fogják hozni. Az eljegyzésnek igen érdekes az előzménye. A kedves megjelenésű Chancey asszonyt, aki körülbelül 26 éves, a bécsi amerikai követség titkára, O'Shanguessy Nelson és felesége vezette be a bécsi társaságba, ahol megismerkedett a braganzai herceggel. A fiatal özvegyről mindenki tudta, hogy férjétől milliókat örökölt. Az ismeretségből hamarosan eljegyzés lett, melyet tegnapelőtt tartottak meg legintimebb körben. Braganzai Miguel herceg 1878-ban született, a legidősebb fia a hasonló nevű portugál trónkövetelőnek. A herceg életének legnagyobb részét atyja mellett Seebensteinben töltötte s csak ritkán jelent meg a bécsi szalonokban.

— **A pápa jubileuma Budapesten.** X. Pius pápa szeptember 18-án ülte meg pappá szentelésének ötvenedik évfordulóját. Ez alkalommal az egész világ ünnepelésben részesítette a katolikus egyház fejét és ebből az ünnepelésből szeretetének és hódolatának egész melegével vette ki részét a katolikus Magyarország is. A pápa aranymiséjének ünnepét Vaszary Kolos bíboros hercegprimás rendelte folytatán tegnap, vasárnap ünnepelték meg az összes fővárosi katolikus templomban. Szombat este harangzugas vezette be a mai ünnepet. Vasárnap tíz órakor minden templomban zenés nagymiséét tartottak Te Deummal. Mindenütt a plébános, vagy a zárdafenök tartotta nagy és fényes segédlettel. A Te Deum után a kitett oltári szentség előtt imát mondtak X. Pius pápa testi és lelki jólétéért.

— **Rudolf trónörökös emléke.** A Stefánia-uton a napokban egy fehér márványszobrot állítottak talpra, amely így a leleplezésre vár. A fehér márványszobor Rudolf trónörökös emlékéét örökíti meg. Az Uránia tudományos társaság az érdem, amely kezdeményezte az emlékéállítás ügyét és sikerre is vitte azt. A leleplezés a hét végén, a kabinetiroda által meghatározandó időben fog megtörténni és jelen lesz ez ünnepies alkalmon a király is. Az Uránia tud. egyesület a királyt is meghívta a leleplezésre s a király ez ügyben a napokban fogja fogadni Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkárt, az Uránia elnökét. A szoborbizottság szombaton tartott ülésén elhatározta, hogy a leleplezésre meghívja a kormányt, a törvényhozást, az egyetemeket és a törvényhatóságokat, amelyek küldöttségek által képviseltetik magukat s a szoborra koszorukat tesznek. Hosszabb tárgyalás után megállapították az ünnep sorrendjét. Az ünnepély a Himnusz éneklésével fog kezdődni, melynek elhangzása után Molnár Viktor, a szobor létesítője intéz beszédet a felségéhez és engedélyt kér a leleplezésre. Adott jelre le fog hullani a lepel és az Operaház énekkara elénekli a Szózatot. Eközben a király kíséretével együtt megsejleli a szobrot, ezután a küldöttségek felvonulnak és leteszik koszorúikat. Az Andrassy-uton és amerre a király elhajt, a fővárosi középiskolák ifjusága áll sorfalat.

— **Fráter Loránd esküvője.** Fráter Loránd nyugalmazott honvédszázados, a kiváló művész és dalköltő ma vezette oltárhoz Plósz Lenke kisaszszonyt. Plósz Sándor volt igazságügyminiszter leányát. Az esküvő iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg. A polgári esküvő délelőtt 9 órakor történt meg a központi városházán Bárczy István polgármester előtt. A násznép innen vonult a Kálvin-téri református templomba, amelyet ekkorra már zsúfolásig megtöltött a díszes, előkelő közönség, a vőlegény tisztelőinek és barátainak serege. Tizenegy órakor vonult be a templomba az ifju pár a nászmenet kíséretében, miközben Tarnay Alajos zongoraművész a kóruson orgonán saját szerzeményű nászindulóját játszotta. A vőlegény fekete szalonöltözetben, a menyasszony hamvasszürke bársony utiruhában járult az ur asztala elé. Mögöttük foglaltak helyet a vőlegény tanuja, dr. Boda Dezső főkapitány és a menyasszony tanuja, dr. Nagy Ödön, a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék nyugalmazott elnöke, továbbá az örömszüllők: id. Fráter Béla feleségével, gróf Rhédey Juliával és Plósz Sándor feleségével, Hamza Ilonkával, azután a családtagok közül Szily Kálmán és neje, Ince Kálmán, Pényes Zoltán és neje, Fráter Tamás, özv. Szunyogh Zsigmondné, ifj. Fráter Béla, Belicska Sándor vezérkari őrnagy és neje, Tabajdy Kálmán vezérkari alezredes, Szunyogh Pál, Fráter Pál, azonkívül Ludmann Gyula altábornagy, Paizs Andor, Berzák Árpád, Concha Győző, Horvay János, dr. Farkas Imre, dr. Nemes Lajos, dr. Székács Aladár, dr. Szabó Albert kuriai tanácselnök, Csathó Ferenc, a budapesti királyi tábla elnöke, Abonyi Emil miniszteri tanácsos, Wlasics Gyuláné, Széll Ignáczné, Hampel Józsefné, Kozma Andor és családja, Földes Béla és neje, számos honvédtiszt, író és művész, valamint a fővárosi társadalmi életének számos kitűnősége. Az esketési szertartást Végh József érsemjéni lelkész, a vőlegény szülővárosának a papja végezte. Az ifju pár a mézesketeket Fráter Loránd érsemjéni birtokán fogja eltölteni.

— **Üexküll-Ghyllenband távozása.** Gróf Üexküll-Ghyllenband csapatfelügyelő és IV. hadtest parancsnoka állásától megválni szándékozik. Illetékes helyen már beadta kérvényét a szolgálat alól való felmentése és a nyugállományba leendő áthelyezése iránt. A IV. hadtest parancsnokságában, hir szerint, Brudermann lovassági tábornok, csapatfelügyelő lesz az utódja.

— **Sarasate meghalt.** Joachim halála óta nem érte a világ zeneirodalmát nagyobb veszteség, mint ma. Sarasate, a nagyhírű hegedűművész Biaritzban hatvanéves korában hirtelen meghalt. Sarasate esztendő óta egyik legkedveltebb vendége volt Budapest hangversenytermeinek, ahol mindig nagy közönség gyűlt egybe, hogy ritka művészetében gyönyörködjék. Joachim-ot és Isay-t kivéve nem volt hegedűművész, akit a közönség nagyobb szeretettel és lelkesedéssel hallgatott volna meg, mint Sarasate-ot. Fialább éveiben gyakran látogatott el a fővárosba, honnan, mint a nagyobb művész körutakról egyáltalában, kinzó betegsége miatt maradt el az utóbbi években. Pavló Sarasate 1849. márczius 10-én született a spanyolországi Pompelonában. Tíz éves korában Izabella királynő előtt adta első hangversenyét, aki a zseniális ifju művészt egy Stradivariussal ajándékozta meg, melyet Sarasate csaknem egész művészpályáján használt. 1856—59-ig a párisi konzervatóriumon Alard tanítványa volt és ezalatt az idő alatt nyerte el első zenei díját. Bruch és Lalo, később világ-híressé vált zenepoéták, Sarasate-nak írták első zenedarabjukat, melyekkel az ifju hegedűművész bejárta a Keletet és Amerikát, mindenütt zajos lelkesedést keltve művészetével. Játékát, hogy az általános meghatározással jellemezzük, precíz előadói készség, erőteljes vonókezelés, lágy, meleg hangok karakterizálták.

— **Zeppelin terve.** A Schwäbische Mercur a gróf Zeppelin terveit illetőleg a következőkről értesül: A régi kikötő-csarnokban jelenleg az I. számú Zeppelin-hajót készitik el. Ezt október közepén az uszócarnokban felszállás céljából helyezik el. Ezáltal hely keletkezik a II. sz. Zeppelin-hajó (a 3. sz. pót-Zeppelin-hajó) építése részére. A régi csarnok még 1909. év őszéig mint építési helyiségül fog szolgálni, mert remélik, hogy addig az új csarnokot felépíthetik. Az új telkeken egyelőre két új csarnokot fognak felépíteni és vágányokkal a vasutal összekötik. 1909. év őszén az építkezés nagyban megindul. Határozottan biztosítanak, hogy számítani lehet arra, hogy évenként 8 léghajót elkészíthetnek.

— **Hadzsy János szobra.** Tegnap leplezték le Bácsfővárosban, mint tudósítónk jelenti, Hadzsy János orvosnak, a verbázi kerület néhai képviselőjének mellszobrát nagy ünnepséggel. A leleplezésen jelen volt Fernbach Károly főispán, Balogh Ernő országgyűlési képviselő, a Hadzsy-család és az egész vármegyéből összegyűlt közönség. Az emlékbeszédek elmondása után megkoszorúzták a szobrot, amely Telt s Ede munkája. A leleplező ünnepség után társasébd volt.

— **Elhunyt főpap.** Megirtuk, hogy dr. Kun László pápai preláust, csanádi kanonokot, a székesgyházban tartott mise után szélhűdés érte. A főpap baloldalan megbénult és ma déli 12 órakor 68 éves korában Temesvárott meghalt. Az elhunyt városi törvényhatósági tag volt. Kun Nagyszentmiklóson született, 1863-ban pappá szentelték, 1893-ban csanádi kanonok és 1906-ban pápai preláus lett.

— **Katasztrófa egy bikaviadalon.** Maitában, így közli ezt egy lisszaboni távirat, nagy szerencsétlenség történt egy bikaviadal alkalmából. Egy eddig ismeretlen ember kinyitotta a bikai álló ajtaját. Huszonkét bika a nézőközönség közé ugrott, hét embert megölt és többeket megsebesített.

— **Betörő a templomban.** Székesfehérvárról hétfőn éjjel a neológ izr. templomba betörték. A betörő a két főajtón át átkules segélyével jutott a templomba, a két perselyt feltörte s azok tartalmát, mintegy 250 koronát, ellopta. A gyanu egy 35—40 évesnek látszó magas, sovány kinézésű emberre irányul, aki két nap óta többször fordult meg a templomban.

— **Lánczy Ilka temetése.** A régi Nemzeti Színház most már elhagyott udvara, szomorú esemény alkalmából lett ma ismét forgalmas és látogatott. Azon a kis udvaron tették ugyanis ravatalra Lánczy Ilka holttestét. A holttestet ma reggel szállították át a Baross-utca 3. szám alatti lakásból a Nemzeti Színház udvarára, ahol, közvetlenül a Lendvay-szobor talapzatánál állították fel a magas, diszes ravalt, amelynek négy sarkán magasra csapott fel a kandeláberek lángja. Köröskörül babér, mirtusz, örökzöld, a koporsót pedig hamarosan eltakarták a koszorúk. A kis udvart, nemkülönben a hosszú kapualjat teljes gyászpompával borították be, a ravatal háttérét képező ezüst díszítésű fekete drapéria egészen a szinpad rész épületének tetéig ért. A kis udvart délelőtt kilenc órakor nyitották meg a közönségnek, amely egész délelőtt csoportosan nézte a ravalt. Sűrűn érkeztek a volt kollégák és kolléganők, akik könyezve állottak körül a koporsót. A családhoz egymásután jöttek a részvételek és táviratok, a koszorukat pedig egész délelőtt hordták. Többek között a következők koszorúit láttuk ott. Mindenekelőtt két árván maradt gyermekének sárga virágokból és pálmaágakból kötött koszorúja tünt fel a koporsón ezzel a felirással: „Mamánknak — Tibor és Manczi”. Majd a Nemzeti Színház igazgatóságának, a Nemzeti Színház tagjainak koszorúja következett, azután a Vigszínház műszaki személyzetéé, az Operaház tagjáié, a Lipótvárosi Kaszinóé; koszorút küldtek még: Márkus Emilia, Beregi Oszkár, Paulaiék, Miklós Elemér, Fényes László, Szigeti Imréné, Berend Miklós, Vizvári Mariska, a „Fészek”, Fadruszné, Ferenczi Ferencz, Fáy Szeréna és még igen sokan mások.

A temetés délután három órakor volt. Petri Elek református lelkész rövid imát mondott a halott felett, azután a Nemzeti Színház zenekara Kun László vezetésével eljátszotta a gyászindulót a „Hunyadi László” című operából. Pályatársai nevében Tóth Imre, a Nemzeti Színház igazgatója és Mihályfi Károly színművész bucsuztak meleg szavakban a halottól. A gyászoló közönség soraiban ott láttuk Molnár Viktor kultuszminisztériumi államtitkárt, a Nemzeti Színház s az Operaház tagjait, akik testületileg jelentek meg Tóth Imre igazgató vezetésével, a Vigszínház tagjait, akiket Faludi Miklós igazgató vezetett, gróf Festetics Andor, a vidéki színházak országos felügyelőjét, Márkus Miksa főszereplőt, gróf Keglevich Györgyöt, Szalay Imrét, a Nemzeti Múzeum igazgatóját, Beöthy László színházigazgatót, Demeczky Mihály udvari tanácsost, Ferenczy Ferenczet, Géczy Istvánt s az író és művészvilág még számos más tagját. A sir mellett Mihályfi Károly még néhány utolsó szót intézett a megboldogulthoz, akit aztán örök nyugalomra helyeztek.

Herczeg Ferencz, aki jelenleg Váczott időzik, a mai napon a következő táviratot küldte a Nemzeti Színház igazgatóságához:

„Lánczy Ilkának, a kitűnő művésznőnek és jó kolléganőnek elköltözése alkalmából a tisztelt igazgatóságot és a színház tagjait őszinte részvételemről biztosítom. Herczeg Ferencz”.

— **Az új csatahajó vízrebocsátása.** Triestből jelentik nekünk, hogy az „Erzherzog Ferdinand” csatahajónak e hó 30-án San-Marco hajógyárban leendő vízrebocsátási ünnepélyre nagyban folynak az előkészületek. A hajógyár sik területén az uralkodóháznak az ünnepélyen résztvevő tagjai részére díszes csarnokot építettek, míg a meghívott előkelőségek számára tribünöket állítottak fel. Ferdinand Károly főherceg és a Phantasie-jachton Mária Annunciata főhercegnő pedig a Laeroma-jachton fognak a hajógyárhoz hajózni. Az új csatahajó vízrebocsátása előtt Urednicsek tengerészeti plébános fogja felszentelni. A vízrebocsátási ünnepélyre a napokban redukált téli hajóraj is a San-Marco hajógyárhoz evez Ziegler ellentengernagy parancsnoklása mellett, ahol a gyárral szemközt fog horgonyt vetni. Az új csatahajó az első hajója annak a hajó-hadosztálynak, amely hadiflottánk lajstromából 1906. évben törölt Kronprinz Erzherzog Rudolf, Kronprinzessin Stefanie és a Ergethoff nevű hajókból álló flotta helyett létesitene.

— **Koleraeset Magyarországon.** Most már eljutott a kolera Magyarországra is s valóságos csoda lesz, ha nem fog tovább terjedni. Már marosszigeten történt az első koleraeset, mely halállal is végződött. Egy távirati jelentés szerint ugyanis ma délelőtt tizenegy órakor Máramarosszigeten meghalt Mészáros János szaplonezai falapát-gyári munkás és az orvosok megállapították, hogy halálát az ázsiai kolera okozta. Kozma Sándor megyei főorvos az esetről azonnal jelentést tett a belügyminiszteriumnak. A városban nagy rémületet okozott a kolera megjelenése. — Itt közöljük egyszerűen az oroszországi koleraéről szóló tudósításokat is. Pétervárról jelentik, hogy az elmúlt héten 1456 koleraeset és ebből 439 haláleset fordult elő. Szeptember 6., a járvány kitörésének napja óta 1653 megbetegedés és 492 haláleset fordult elő. Oroszország többi részében a múlt héten 3392 megbetegedés és 1377 haláleset történt. Egész Oroszországban összesen 10.359 megbetegedés és 4633 haláleset fordult elő. Vasárnap 398 új kolera megbetegedés történt és 141 halálozás fordult elő. A betegek száma jelenleg 1427. Számos vidéki városból zavargást jelentenek. Több helyen a lakosság megakartá ostromolni a kolera barakokat, mert azt hitték el vele, hogy az orvosok a kolera-betegeket bántalmazzák és hogy egészséges embereket is erőszakkal visznek be a barakokba. A rendőrség csak nehezen tudta a rendet helyreállítani.

A svájci egészségügyi hatóságok szigorú intézkedéseket tesznek a kolera behurcolása ellen, arra való tekintettel, hogy októberben körülbelül 2000 orosz diák fog visszatérni a szünidő eltelté után a zürichi, berni és genfi egyetemre Oroszországból, tehát félt, hogy behurcolhatnák a járványt.

A Lokalanzeiger pétervári tudósítója táviratozza: Jó forrásból arról értesülök, hogy a hatóságok titkolják a kolera elterjedését és a hivatalos jelentések adatai hamisak. Sokkal többen betegednek meg és a halálozások száma lényegesen nagyobb, mint azt a hivatalos jelentések állítják.

— **A keleti vasutak sztrájkja.** A keleti vasutak személyzetének sztrájkja miatt Konstantinápolyból most csak Várnán át van összeköttetés. Az osztrák kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a sztrájk miatt további intézkedésig Orsován és Románián át kell irányítani az Ausztriából Törökországba földött postai küldeményeket.

Konstantinápolyból írják: Az a hír, hogy Bulgária az Orient-vasút 310 kilométernyi vonalát egy vasuti ezred kivezénylésével megszállta, sőt több alkalmazottat, akik dolgozni akartak, elhárított, nyugtalanságot keltett a portánál és az összes érdekelt helyeken, habár a bolgár kormány biztosította őket arról, hogy a keleti vasúttársaság jogai sértetlenek maradtak és hogy a megszállás csak a forgalom biztosítása céljából történt. Bolgár részről elejtett czélzások ugyanis arra mutatnak, hogy a megszállás némileg összefügg a Gesov-inczidenssel. Más jelek arra mutatnak, hogy bolgár részről fel akarják használni a sztrájkot az incidens szabályozásánál. A porta és az érdekelt fórumok ellenintézkedésekre fogják magukat elhatározni. Az a vonat, amelyen az illetékes miniszteri küldöttek az egyes állomásokat fel fogják keresni, hogy a sztrájkolókat felszólítsák a munkára, egy gépészmérnök által vezetve már elindult. Együttal intézkedés történt, hogy a bolgár határig minden állomást katonaság szálljon meg. Az építésügyi minisztérium ismét tárgyalásokba bocsátkozott a sztrájkolókkal békebirósági döntés provokálása céljából.

A keleti vasutak alkalmazotásainak sztrájkja megszünt. A sztrájkolók elfogadták azt az indítványt, hogy a nézeteltéréseket a választott bíróság által kiegyenlítsék. A választott bíróság elnökét az építésügyi minisztérium nevezi ki. A helyi és európai forgalmat azonnal felvették.

— **Elhunyt rendőrfelügyelő.** Annak idején megírtuk, hogy Kolossa József rendőrfelügyelőt súlyos idegbaja következtében családja a Schwarzer-féle szanatóriumban helyezte el. Ma este Kolossa József — mint részvétellel értesülünk — az ideggyógyintézetben elhunyt. Temetése holnapután lesz, amelyen a rendőrség testületileg részt vesz. A szerencsétlen rendőrfelügyelő sorsa ismerősei körében mély részvételt keltett.

— **Volt spanyol miniszter halála.** Bordeauxból jelentik, hogy ott ma reggel meghalt Salmeron volt spanyol miniszter. Salmeron y Alonso Nikolas don, Alhama to Sesobom született 1838. Jogi és bölcsészeti tanulmányai befejezése után magántanítással kereste kenyerét. 1865-ben tagja volt a demokrata köztársasági bizottságnak. 1868-ban összeesküvésért öt havi fogságot szenvedett. A szeptemberi forradalom után bevásárolták az ideiglenes kormány-juntába, 1871-ben pedig a cortesbe. 1873-ban Amadeus király lemondása után igazságügyminiszter lett, majd pedig a cortes elnöke. Ugyanezen évben a végrehajtó hatalom elnöke lett, de ebben az állásában gyöngének bizonyult, úgy, hogy rövid idő múlva le kellett mondania. Midőn Pávia tábornok Castellárt államcsíny folytán eltávolította, Salmeron Párisba költözött, ahol egyetemi tanár lett. 1881-ben pedig ugyanezen minőségben visszatért Madridba. Jelenleg a spanyol köztársasági párt egyik vezetője volt.

— **A szabadgondolkodók nagygyűlése.** A Szabadgondolkodók Magyarországi Egyesülete tegnap, vasárnap délelőtt tartotta nagygyűlését az újváros-háza közgyűlési termében. A világszövetség képviselőjében Léon Furnemont főtitkár, belga parlamenti képviselő vett részt a nagygyűlésen. Harkányi Ede üdvözlő-beszéde után a nagygyűlés társelnökeiül Ágoston Péter jogakadémiai tanárt, Jászai Samu szakszervezeti titkárt és dr. Fényes Samu író választották meg. Első előadó Ágoston Péter volt, aki a tudományos kutatás szabadságának szükségességéről értekezett. Jászai Oszkár következett ezután, aki „Szabadgondolat és Magyarország” címen tartott előadást. Disztingciót tesz a hazafiasság és a vallási reakció közt, kiemelve, hogy ez utóbbi ujabban a hazafiasság színében mutatkozik; a klerikalizmus létjogosultsága ellen érvel. Szerinte az ország jövője kétféleképp alakulhat ki. Vagy független lesz, demokrata alapon, vagy pedig osztrák járomba görnyed.

Most következett Léon Furnemont beszéde. A szabadgondolat eszméinek kifejezése mellett a hallgatóságot a klerikalizmus elleni küzdelemre buzdítja. Kifejtette, hogy a római egyház nem vallásos, hanem szociális intézmény, mely a mult elavult eszméiért korunk modern fegyvereivel küzd. E veszedelmes, internacionizmus ellen alakult a szabadgondolkodók nemzetközi szövetsége, mely a világ minden részén 42 országot egyesít magába. Hivatkozik a Dreyfus-ügyre, meg a spanyol Ferrere esetére, kit a klerikalizmus hamis vádjai börtönbe juttatott s csak a világszövetség intervenciója mentette meg. E hatalmas szövetség nevében kifejezetten megígéri, hogy a magyar elvarátok minden alkalommal számíthatnak a szövetség támogatására. Hallomásból tudja, hogy Magyarország egyik minisztere azzal foglalkozik, hogy külföldre liberalizmust exportál s onnan apácákat importál, de gondja lesz rá, hogy a világ közvéleménye megtudja azokat a dolgokat, amelyek ma Magyarországon történnek. Végül felhívta a jelenlevőket, hogy küzdjenek a reakció ellen, mert félt, hogy nemsokára Törökország helyzete is jobb lesz, mint ezé az országé.

A beszédet Harkányi Ede tolmácsolta magyar nyelven.

Dr. Kunfi Zsigmond szintén a klerikalizmus ellen érvel előadásában, hangsúlyozván, hogy kivált a közoktatásügy terén okoz károkat a klerikalizmus. Várady Zsigmond az egyházi vagyon elkobzását sürgette. A nagygyűlést dr. Fényes Samu zárszava fejezte be. Este bankett volt a Royalban.

— **Öngyilkos milliomos.** Karlsbadban a Regensburg-kávéház tulajdonosa, Schmidt Ferencz föbelőtte magát. A milliomos kávéháztulajdonos öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Parasztok lázadása egy horvát faluban.** A Novimarov melletti Ljubisziczán gróf Baroldingen földbirtokos ellen a falu népe valóságos lázongásban tört ki. A gróf ugyanis birtokháborítási pert indított a község ellen, amire a parasztság fenyegető magatartást tanúsított. A csendőrök közbeléptek, anélkül, hogy sikerült volna a népet lecsendesíteni, sőt utóbb a csendőrök kénytelenek voltak fegyverüket használni. A csendőrök löttek és több parasztot megsebesítettek. A mozgalom vezetőit letartóztatták.

— **A fekete halál Triesztben.** Lapunk tegnapi számában közöltük, hogy Triesztben pestises megbetegedés fordult elő. Most már pestises halál is történt. A trieszti helytartóság táviratilag értesítette a fiumei kormányzóságot a „Franz Ferdinand” osztrák Lloyd-hajón történt pestises halálesetről. A kormányzóság utasította a városi hatóságot szigorú vizsgálat megtételére. A rendőrség a tengerészeti hatóság orvosával tegnap és még három napon át naponként megvizsgálja a közismert tengerész találkozóhelyeket és 93 hajómunkást, akik a „Ferdinand” hajónál dolgoztak. Megállapították, hogy a hajóról nem történt kirakodás és semmi gyanusítást nem találtak.

Triesztből jelentik éjjel: A pestisben megbetegedett matróz állapota a pestis-szerűséggel történt beosztása után változatosan, láza még most is nagy. A vesztőzár alatt lévő hajó többi matróza egészséges.

— **A párisi telefonközpont lángokban.** Rettenetes és dimenzióiban óriási tüzvész pusztult tegnap óta a párisi telefonközpontban. Az összes telefonösszeköttetések megszakadtak; minden telefonkagyló sikketté vált. A vidékkel és a külfölddel telefon után Páris nem közlekedhetik. A tűz pedig leirhatlan pusztítást okoz és lokalizálása rendkívüli munkát fog igénybe venni. A tűz a rue de Louvrebán lévő telefonközpontban valószínűleg rövidzárlat folytán keletkezett. Az épület körülbelül ötven méter széles, százötven méter hosszú és négy emeletes. A tűz a huzalokat körülvevő juttaperkában és parafinban könnyű táplálékot talált és villámszerű gyorsasággal terjedt el. Az épület csakhamar sűrű füsttel telt meg. A tűzorség a földalatti helyiségekbe nyomult, de a füst miatt nem tudta a tűz fészket megtalálni. A tűz a földszinti és emeleti helyiségeket majdnem egyszerre lángba borította. A tűzoltóság minden kísérlete, hogy a tüzet eloltja, hasztalan. Az épületet elveszítettnek tekintik. Emberéletben a rendőrség kijelentése szerint, nem esett kár. A tűzoltóság most már azon fáradozik, hogy a főposta-épületet, amelyet keskeny udvar választ el, megmentsék. Egy újabb távirat szerint a telefonközpont égése valóságos katasztrófává alakult ki. A tűzoltóság gyors megjelenése és erőfeszítései dacára, a tűz egymásután átterjedt az első, második és harmadik emeletre. A tűzoltóság erőfeszítéseinek valószínűleg sikerülni fog a tűz kiterjedését meggátolni. Csakis az akkumulátorokat mentették meg. Barthou miniszter kijelentette, hogy nem tud magának fogalmat alkotni arról, hogy mikor lesz helyreállítható a vidékkel és külfölddel való telefonösszeköttetés. Barthou miniszter kijelentette, hogy rövidzárlat folytán keletkezett a tűz. Éjjel után egy órákor a tűz teljesen el volt oltva. A tűzoltók és a csapatok vizsdatértek laktanyáikba. Si miyan Lyonban időző posta- és táviratügyi államtitkár a párisi katasztrófa híri vétele után azonnal odaérkezett és a telefonanyagkezelés igazgatóját Budapestről, ahová a technikus-kongresszusra utazott, táviratilag Párisba rendelte. A postaigazgatóság kijelentette, hogy néhány ideiglenes vonal segítségével legalább a tözsideidő alatt fenntarthatja a telefonösszeköttetést és első sorban a Londonnal való érintkezés lehetővé tételére fog törekedni.

Barthou kereskedelmi miniszter és Sinyan államtitkár ma délelőtt megvizsgálták a telefonközpont épületét és megállapították, hogy az épület belseje teljesen elpusztult. Az épület beomlásától tartanak és ezért megtették a szükséges óvintézkedéseket.

Párisból jelentik éjjel: A telefonközpont pusztulása 18.000 előfizetőt foszt meg a telefonhasználatától s hónapokig fog tartani, míg a vezetékét helyreállítják. Az államkincstár kára 20 millió frank, sőt a Matin 30 millióra becsüli a kárt.

Párisból újabb jelentik még: A telefonpalota égésénél senki sem sebesült meg. A telefonkezelők nagy ügyel-bajjal mentették meg ernyőiket és kalapjaikat, amelyek a ruháikban voltak. Félő volt, hogy beszakad a vasfedél és a negyedik emeleten lévő 200 métermázsás akkumulátorok lezuhanának, mert akkor az egész épület bedőlhet volna. Csodálatosképpen ez nem következett be, ellenben a tűz elpusztított minden készülékét. A kárt még hozzávetőleg sem lehet megbecsülni. Némelyek 15 millióra, mások 35 millióra teszik az anyagi kárt és a telefon-előfizetések elmaradó jövedelmét.

— **Lakoma Takács Mihály tiszteletére.** Takács Mihálynak, Operaházunk kitűnő művészeinek negyedszázados művészi jubileuma alkalmából holnapután, szeptember 23-án, szerdán este 10 órákor ünnepi lakoma lesz a Royal-szálló nagytermében.

— **A léghajózás sebesültje.** Newyorkból érkezett táviratok szerint Wright Orville nyugodtan tölti az éjszakáit és hogy az orvosok belső sérüléseket nem állapítottak meg rajta. Ezt a hírt megtáviratozták Wright Willburnnak. Az orvosok gondosan gyógykezelik a beteg csonttöréseit. A repülőgép teljesen hasznavehetetlen. A pusztulást a feltaláló annál jobban fájlatja, mert sikereinek delelőjén érte őt. Hónapok fognak eltelni, amíg folytatni lehet a kísérletezéseket. A kormány a készülék megvásárlásának határidejét elhalasztotta. Az amerikai közönség rokonérzése igen nagy. Mint Németországban a Zeppelin léghajójának pusztulása után, ugyott is gyűjtést indítottak. Orville Wright már sokkal jobban érzi magát s az orvosok remélik, hogy hat hét alatt teljesen fel fog épülni. Willbur Wright elhatározta, hogy ezentúl nem vesz fel utatársat a repülőgépre, hanem egy hetven kilogrammos zsákot fog a kosárban elhelyezni. Hétfőn akar legközelebb felszállni a Coup de Michelin-ért és az Aero-klub külön díjáért.

— **A Corda Fratres Fiumében.** A Corda Fratres nemzetközi egyetemi szövetség 44 olaszországi és délfranciaországi tagja, mint irtuk, Fiuméba érkezett. Fogadásukra megjelentek dr. Tóth Aaladár, Hindy Zoltán, a magyar osztály elnöke és Ludvigh Rezső budapesti ügyvédek, a kongresszus előkészítő bizottsága megbízásából. A kormányzó a külföldi vendégek részére rendelkezésükre bocsátotta az „Előre” tengerészeti hatósági gőzöst és a fogadásnál helyettesítésével megbízta Donáth Imre miniszteri osztálytanácsost. Donáth az érkező külföldieket az Adamovich-mólón fogadta, majd kilenc óra előtt az „Előre” felszedte a horgonyt. A vendégek körutazást tettek a Quarneroi-öbölben, megállás nélkül érintve Abbáziát, Lovranát, Chersot, Cirkvenicát, Buccarit és Portorét. Sétahajózás közben megvendégelték a külföldieket. Délután a portorei Libvenia-szálloda magas terraszán ebéd volt a vendégek tiszteletére. Az olasz szövetség tagjai Fiuméből táviratot küldtek Nathan római szindikónak, amelyben a szeptember 20-iki nemzeti ünnep alkalmából üdvözölték őt. Az olaszok gróf Apponyi Albert kultuszminisztert és dr. Zsembery Istvánt, a nemzetközi központi bizottság elnökét táviratilag üdvözölték.

— **Érsekújvár ünnepe.** Érsekújvár város polgársága október hó 11-én emlékünnepeket rendez, amelyre meghívják a kormány tagjait és az országgyűlés mindkét házát is. Kétszáz éve annak, hogy a város falai közt Rákóczi Ferenc hős kuruczai megvédték a várost Heister labancz főgenerális csapataival szemben. A kurucz várőrség hősiessége az egész vonalon fényesen verte vissza a labanczok támadásait s a gögös, fenhéjázó labancz generális tehetetlen vergődésével felhagyva s porig alázva, az ostrom harmadik hetének végén, 1708. október 12-én kénytelen volt véres fejjel, vert hadaival a város alól elvonulni. Ennek emlékére az ünnepély programja a következő lesz: Reggel hat órákor mozsárlövés. Délelőtt kilenc órákor istentisztelet az összes templomokban. Délelőtt tíz órákor a Kossuth Lajos-terén a Kossuth-szobor előtt ünnepély. Déli egy órákor társasbéd, este kivilágítás és nyolcz órákor a Rákóczi-szoboralap javára tánczozal egybekötött dal- és zeneestély.

— **Elhamvadt áruház.** St. Denisben, így közli ezt egy onnan érkezett távirat, az északi vasut állomásépületével szemközt lévő áruházban tegnap pusztító tüzvész tört ki. Négy villamos szerelő az áruház földalatti helyiségeiben a villamosvezetéseket javította, amikor észrevették, hogy a pinczéből füst gomolyog fel. Nagy volt a veszedelem, mert a pincze helyiségben sok hordó olaj volt felhalmozva és a lángok már a hordókat nyaldosták. A villanszerelők ügyvel-bajjal tudtak csak menekülni. Néhány perc alatt kigyuladt a raktárház is. A tüzvész olyan rohamosan terjedt, hogy mentésről szó sem lehetett. Elhamvadt sok ruhanemű és a kárt másfélmillió frankra becsülik. Oltás közben két tüzoltó súlyosan megsebesült.

— **Nemzetközi táviró- és távbeszélő kongresszus Budapest.** Holnap kezdődik meg az európai táviró- és távbeszélő állami adminisztrációknál alkalmazott technikusok első nemzetközi értekezlete Budapestben. A kongresszus tagjai már ma megérkeztek a fővárosba. A vendégeket a délután folyamán fogadták a Magyar Mérnök- és Építész Egyesület Reáltanoda-utcai helyiségében. Kolossváry Andor posta- és táviró mészaki főigazgató élén Balla Pál, a Mérnök- és Építész-Egyesület főtitkára, Páter József mészaki igazgató, Hollós József, Schaden Frigyes, Holzmann Károly, Zatkovszky Ödön mészaki tanácsosok, Gáti Ödön főmérnök és számosan. Este kilenc órákor hideg buffet mellett ismerkedési estély volt. Az egybegyűlt társaság sokáig lelkes hangulatban maradt együtt.

A nemzetközi értekezlet programja a következő: Kedd, szeptember 22-én délelőtt 10 órákor a konferencia megnyitó ülése. Választások. A konferencia szabályzatának tárgyalása. Délután az új központi táviró megtekintése. Este 7 és fél órákor a magyar adminisztráció ebédje a konferencia tagjainak tiszteletére. Szerda, szeptember 23-án: délelőtt felolvasások és azok megvitatása. Délután az Egyesült Izzólámpa és Villamossági r.-t. újpesti gyártelep megtekintése. Csütörtök, szeptember 24: délelőtt felolvasások és azok megvitatása. Délután az távbeszélő központ megtekintése. Péntek, szeptember 25-én: különvonattal kirándulás Püspökladányba, a magyar posta- és táviródaosztályok-telepének megtekintése céljából. Estére visszaérkezés Budapestre. Szombat, szeptember 26-án: délelőtt felolvasások és azok megvitatása. Délután a nevezetesebb budapesti elektromos telepek megtekintése. Vasárnap, szeptember 27-én: kirándulások. Hétfő, szeptember 28-án: délelőtt felolvasások és azok megvitatása. Délután Weisz Manfréd csepeli rézhenger-művének és gyárának megtekintése és bucsuvasora. Kedd, szeptember 29-én: délelőtt a netán fennmaradt felolvasások befejezése. A jövő konferencia idejének és helyének megállapítása.

— **Szerelmese után a halálba.** Mindenki mélyen megrendített az a megható szerelmi dráma, amely ez év június 13-án a Lipót-körút 15. számú házában játszódott le. Gundel-Göröncsér János 26 éves festőművész lelőtte a menyasszonyát Grünblatt-Máté Ilona festőnőt, azután agyonlőtte magát. Gundel azonnal meghalt. A fiatal leányt súlyos sebével a Herzl-féle szanatóriumba vitték, ahol hat hétig életveszélyes állapotban feküdt. Szomorú folytatása lett ma ennek a szerelmi drámának. Máté Ilona július végén elhagyta a szanatóriumot, de a tragédia mély nyomokat hagyott a lelkében. A fiatal leány, aki rajongásig szerette a völgyényét, buskomor lett. Mindennap kijárt a temetőbe és órákat töltött völgyénye sírjánál. Amikor otthon volt, akkor is völgyénye arczképe előtt töltötte minden idejét. Naponta többször sírasi rohamok lepték meg. Szülői nagy aggodással látták leányuk mulni nem akaró bánatát. Végre is rábírták, hogy édesanyjával nyaralni menjen. Augusztus elején külföldre utaztak. Az apa, Grünblatt Lipót fabizományos, már régebben hazajött, a leány és édesanyja pedig szombaton érkeztek meg Budapestre. Grünblatt-Máté Ilona lelkiállapotát nem változtatta meg a fürdőzés. Titkolta ugyan bánatát, de visszatérve a lakásba, a rajongó, exaltált lelkű leányban felelevenedett a visszaemlékezés Vasárnap délelőtt maradt a lakásban. Magára zárta szobája ajtaját, ugyanazon szobáét, amelyben a tragédia történt júniusban. Félkettő lehetett, amikor a konyhában foglalatokodó cselédek lövések zajára riadtak. Benyitottak a szobába s a földön fekvő, vértől elborítva, eszméletlenül találták Grünblatt-Máté Ilonát. Nyomban a mentőket hívták hozzá, akik megállapították, hogy a fiatal leány browning-revolverrel a szájából lőtt. Egy sor írást nem hagyott hátra és az előző napokon egy szóval sem sejtette, hogy milyen sötét gondolatokkal foglalkozik. A mentők bevitték a Herzl-szanatóriumba. Grünblatt-Máté Ilona állapota rendkívül súlyos. Felgyógyulásában nem bíznak az orvosok.

— **A „Nautilus”.** Egy amerikai telegramm arról ad hírt, hogy Jules Verne fantasztikus csoda-hajóját sikerült főkéletes alakban föltalálni. Hollandia, a híres feltaláló, newyorki jelentés szerint újabb olyan vizalattjáró hajót szerkesztett, amelyik állítólag az Atlanti-Oceán alatt való áthaladásra is alkalmas lesz. A rendkívül nagy horderejű találmányt — hír szerint — egy hatalom már megvásárolta.

— Agyonlőtt képviselő. Rómából táviratozzák, hogy Szardíniában egy elmebeteg férfi Nuora képviselőt agyonlőtte. A szerencsétlenül járt képviselő 54 éves volt, 1895. óta volt tagja az olasz kamarának és a radikális párt egyik oszlopos tagja volt.

— Nasse Sándor Kragujevicsről. Ma délelőtt érdekes nyilatkozatokat tett Nasse Sándor berlini detektívfelügyelő Kragujevics Spázóról.

Kragujevics teljesen megtört — mondotta Nasse. — Már nem is bírja soká a tagadást, mert a gyilkosságot szinte kétségtelenül bebizonyítottuk. Az egész bűnügy tisztán áll már előttünk. Kragujevics körülbelül 180—200 márkával érkezett Berlinbe s ezt a pénzt rövidesen elköltötte. Valószínű nyomorba jutott. Nagyon gyakori vendége volt a Mikádónak, mely gyülekező helye Berlinben a bűnös hajlamu férfiaknak. Egyike azoknak az úgynevezett japáni teaházaknak, amelyek most a mi fővárosunkban gombaszámra keletkeznek. A legelső néposztályhoz tartozó egyének találkoznak itten s a rendőrség állandóan szemmel tartja ezt a díszes helyiséget. Felhasználom ezt az alkalmat és leghatározottabban megczáfalom néhány berlini lapnak azt a híret, hogy Kragujevics összeköttetésben volt a porosz hadsereg több tisztjével. Ez valótlanság, mert Kragujevicsnek Berlinben nem voltak előkelő barátai s a társadalomnak igazán selejtes elemeivel volt dolga. Ő maga az én véleményem szerint nem volt olyan hajlamu ember, mint azok a férfiak, akikkel összejött. Inkább keresetszerűleg üzte erkölcsi telenségeit, mint hajlamának engedve. Legjobb bizonyítia ezt az, hogy július 21-én felkeresi a beteg idegzetű Engel Gyulát, meggyilkolja és kirabolja, azután elmegy a Mikádóba és nőekkel mulat.

Kragujevicsset mindjárt a gyilkosság elkövetése után felkerestem, mint egyikét azoknak, akikkel Engel Gyula sokszor találkozott. Gyanuba nem foghattam, mert nem tudtam, hogy gyilkosság vagy öngyilkosság esete forog-e fenn? Ugyanis a helyzet a következő volt: Néhány héttel meggyilkolása előtt világitó gázzal öngyilkosságot akart elkövetni, de megmentették s ekkor — mint megállapítottuk — többek előtt azt mondotta, hogy legközelebb újra öngyilkosságot fog megkísérteni. Bebizonyítottunk láttuk azt is, hogy Engel anyagi zavarokkal küzdött s hogy július 22-re, tehát a gyilkosság utáni napra nagyobb összegű váltókötelezettségeknek kellett volna eleget tennie. Tehát bizvást hihettük, hogy öngyilkosság történt, illetőleg, hogy megfojtotta magát egy zsinórral. Voltak azonban olyan momentumok is, amelyek ellentmondottak az öngyilkosságnak. Így például az, hogy Engelnél egy fillért sem találtak s a napi jövedelem is eltűnt, ami kitéhetett vagy 4—500 márkát. Mindezt a pénzt Engel egy fali szekrényében őrizte, s a fali szekrényke a gyilkosság után üres volt. Ezenkívül az is a gyilkosság mellett szólt, hogy az ajtókat nyitva találtuk.

Meg van állapítva, hogy Kragujevics a gyilkosságot megelőzőleg a legnagyobb nyomorban volt s a Mikádó teaház tulajdonosától nyolcz márkát kért kölcsön, hogy a fehérnemű számláját kiírhessze. A gyilkosság éjjelen feltűnően költséges és másnap már adósságokat is fizetett. Budapestre ötven koronát küldött a szállásadójának s valószínű, hogy még másoknak is küldött kisebb pénzösszegeket. Erre nézve most folyik Berlinben a nyomozás, amelynek azt hiszem néhány nap alatt eredménye lesz. Tehát az összes judiciák Kragujevics ellen szóltak. Mindezeket felül itt van az alibi kérdése. A diák a nyomozás kezdete óta azon volt, hogy alibit bizonyítson, ez azonban nem sikerült neki. Bizonyos, hogy esti 9 óra és 11 óra között nem volt a műkiállítás s a Mikádóba is éjfélt után érkezett. Végül a legsúlyosabb. Napokkal a gyilkosság előtt megmondja, hogy július 21-én, a születésnapján Engelnél lesz vacsorára. Kragujevics bűnösségében nem lehet kételkedni; a már felhozott bizonyítékok és a bécsi rablógyilkos merénylet egvező esete egymagukban is elégségesek ahhoz, hogy az esküdtek Kragujevicsset bűnösnek mondják ki.

Hétfőn délután Bécsen keresztül Berlinbe utazom. Bécsen keresztül, mert az ottani rendőrséggel együttesen kell elintézni a további nyomozást. Az embereink Berlinben erőlyesen dolgoznak, törvényszékiünk fővezérje pedig megvizsgálja azt a szárszálat, amelyet a meggyilkolt nyakán találtak s össze fogja hasonlítani ezt a szárszállal, amelyet Kragujevicsről levágtunk. Ha a vegyi vizsgálatnak nem is lesz meg a várt eredménye, akkor is kétségtelenné teszszük a magyar esküdtek előtt, hogy Kragujevics volt Engel gyilkosa és kirablója.

Itt említjük meg, hogy a bécsi rendőrség letar-

tóztatta Reitz Edét, aki ellen tudvalevőleg Kragujevics rablómerényletet kísérelt meg. A letartóztatás zsarolás címén történt, mert Reitz megszarolt és öngyilkosságba kergetett egy fiatalembert.

— Lezuhant repülőgép. Párisból írják, hogy a Forber-aeroplan tegnap reggel felszállt az issyi katonai gyakorlótérre, de alig emelkedett fel néhány lábnyira, csavarja és kormányrudja eltört, a repülőgép pedig lezuhant. Lagneaux-nek, aki az aeroplant vezette, nem esett baja.

— Váltóhamisító gyáros. A múlt héten megirtuk, hogy Német Manó likörgyáros eltűnt a fővárosból. A rendőrség nyomozást indított az eltűnés dolgában és máig megállapította, hogy Német egész tömeg váltót hamisított és ezért szökött meg. A vizsgálat szerint több százezer koronára rugó hamisításokról van szó, mert Német csaknem minden üzleti adósságát hamis váltókkal fedezte. Családja állítólag semmit sem tudott a bűnös üzelmekről, sőt a károsultak sorában van Német sógora, Uprimny Antal nagykereskedő is, akinek a nevével szintén ráhamisította néhány váltóra. A rendőrség megállapította, hogy több váltón a következő nevek szerepelnek: Gömöri Béla, a salgótarjáni közsébbánya részvénytársaság volt igazgatója, Posch József, Deutsch László, Steiner Lipót, Frank Kálmán, Weinberger József, Darvas Aladár és mások. A gyáros állítólag százhuszezer korona készpénzt vitt magával. Német valamikor nagyon gazdag ember volt s börze-manipulációk tették tönkre. A feleségével, Uprimny Ilonával ötven ezer forint hozományt kapott. Most az urinó ellen, aki szüleinek lakásán tartózkodik, szintén megindult a vizsgálat. Megállapította a nyomozás, hogy Német hónapok óta készült a szökésre s tervszerűen végezte az okmányhamisítást. Kocsiját, lovait is eladta s általában mindent pénzzé tett, amin gyanu nélkül tulajdatott. Innen Németországba utazott, de valószínű, hogy messzebb jár azóta, mert a főkapitányságon az egész világra szóló utlevelet váltott.

— Nászajándékok, jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műórás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerzethetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Jubileum. Bérczi D. Sándor kézimunka-gyáiparos tegnap fennállásának 25 éves évfordulóját ünnepelte, mely alkalommal megjelentek a kereskedővilág számos kitünőségei és igen sokan levélben és táviratilag fejezték ki jókívánataikat. Kovács Ferencz a czég alkalmazottjai nevében gyönyörű ezüstkoszorút nyújtott át, szép beszéd kíséretében méltatta főnökének érdemeit. A Magyar Védőegyesület Tulipán-Szövetség nevében Pálffy János kiküldött, Dr. Kremer József a Fővárosi Kereskedők Egyesülete nevében, Bokor Károly a „Budapesti Hírlap” munkatársa a sajtó nevében, Szentes Károly a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete nevében, Hoffmann Aladár a Magyar Gyapjúiparigazgató Részvénytársaság nevében és Heltai Béla barátai nevében szép és fenkolt szónoklatokkal ünnepelték a czég főnökét. Az ünnepelt ovációt és hangoztatta, hogy továbbra is a magyar kereskedelem szerény munkása akar lenni. Az ünnepély még számos felkészítő után késő déli órákban ért véget.

— Elfogott betörők. A rendőrség tegnap két veszedelmes betörőt tartóztatott le. Ezek: Traube József, aki hatszor és Wiesemberger Ferencz, aki négyszer volt betörés miatt büntetve. A betörők a lakásiosztogatás egészen új módját ülték. A hainali órákban, közvetlen kapunyitás után besurrantak a már előre kiszemelt házakba, ahol előkelő családok laktak. Tudták, hogy ezekben a lakásokban még a cselédek is későn kelnek. Tolvajkulccsal felnyitották az előszoba ajtaját, bejutottak az ebédlőbe, a szalonba s onnan minden értékes holmit elloptak. Páratlan vakmerőség kellett a munkához, mert a lakásban mindenki otthon volt s bármely pillanatban felbredhettek volna a házbéliek. Hét helyen sikerült a hajnali betörés és a haramiák több ezer koronát érő holmit loptak el. A károsultak: báró Csetei Herceg Péter (Andrássy-ut 93.), Hagenmacher Róbert (Lipót-körút 11.), Oppenheim Henrik földbirtokos (Városligeti fasor 28.), dr. Dery Jenő gyáros (Bulyovszky-utca 13.), Grossmann Vilmos mérnök (Nagy János-utca 43.), Kohn Sándor földbirtokos (Andrássy-ut 42.), dr. Hammersberg Miklós kir. járásbíró (Akadémia-utca 5.). A betörők álnéven laktak a Csángó-utca 6. szám alatt. Három orgazdájuk

volt, Engel Izsák, akinek a Lipót-körút 17. szám alatt ékszerez boltja van, Rottenberg Schachner Wolf akácza-utcai ócskaruhakereskedő és Braun Elemér Petőfi-utcai ócskaruhakereskedő. Az orgazdák ellen is megindították a vizsgálatot.

— Az ötszáz éves Czernovicz. Bukovina fővárosa, Czernovicz, most ünnepli fennállásának ötszáz esztendő jubileumát. A nevezetes eseménynek az öröme nagy ünnepséget rendeztek, amelyre megírták a város történetét is. Mint egész Bukovinához, Czernoviczhoz is sok magyar történelmi emlék fűződik. Az ünnepségre sok külföldi vendéget is meghívtak.

— Kérelem. Dr. Engel Zsigmond budapesti (VI., Liszt Ferencz-tér 9.) ügyvéd kéri „A gyermekvédelem bölcselété”-re vonatkozó gyűjtőívek és előfizetési pénzek szives beküldését.

— Halálozás. Özv. Gallus-Klein Frigyesné, szül. kézdipolyáni Simon Róza hatvankilenc éves korában e hó 18-án hosszas szenvedés után meghalt Gyalun.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-léle vívőterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

6 visit Fénykép 1 ft. 50 HUNNIA FÉNYKÉPÉSZ. BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Vajda János szobra.

— A váli szoborleleplezés. —

Budapest, szeptember 21.

Vajda János szobrát tegnap leplezték le nagy ünnepségek közepette szülőhelyén, Válon. Erre az alkalomra tegnap délután nagy közönség gyűlt össze Váiban. Az irodalmi körök közül ugyan csak a Kisfaludy-Társaság s a székesfehérvári Vörösmarty-Kör képviseltette magát, de a többieknek elmaradásáért kárpótolta az ünnep rendező-bizottságát a környék intelligenciájának részvétele. Fejérmegye összes urai családai megjelentek, hogy áldozzanak kegyeletükkel a költő emlékezetének oltárán.

Az ünnep délután négy órakor kezdődött a járásbírósi épület előtt lévő hatalmas térségen, ahová a szobrot állították. Erre az időre a teret egészen megtöltötték az érdeklődők, akiknek nagy része Vál község ünnepelő ruhát öltött, egyszerű földmives népéből került ki.

A Himnusz elnéklése után Váraday Sándor, a község jegyzője néhány szóval elmondta a szobor keletkezésének történetét s vázolta azt a nehéz, küzdelmes munkát, amely lehetségessé tette, hogy Vál község emléket állítson nagy poétájának. Az éljenzéssel fogadott beszéd után Csontos Andor, a váli kerület költői lelkü országgyűlési képviselője lépett az emelvényre és ünnepi beszédet tartott:

— A magyar költő végzete rajtad is betelt, hogy aki küzdött, dolgozott és szomjazó szívvel várta a babért, amellet nékülözött, most a holt költőnek szobra élő szemrehányásként itten áll. Ne hántson elköltözött nagyunk, hogy mi így ünnepelünk, hiszen már tudod, hogy a földi kis ember szive mélyén ott él ugyan a hála érzete is, de legtöbbször csak halottnak adja azt. 1827—1897 hosszu 70 év és annyi időközt munkával és szenvedéssel kitölteni bárkinek nehéz — de sokkal nehezebb volt nekem, akit istened tulérzékeny szívvél vert meg — nagy áldására a magyar irodalomnak. Megénekeltem gyakran egyéniségedet, te szenvedtél, mint a tenger mélyén a kagyló, mely gyöngyöt terem, de szenvedésed termette minékünk gyöngyöket érő ver-seid.

Az ünnepi szónok néhány mondattal jellemzte még Vajda költészetét.

Mag an... 21—26 frt Felöltő vagy... Budapest, IV., (Belváros)

Magyar-utca 6. az emeleti ter. mekben. Múzeum-körut és Kossuth Lajos-utca sarok mellett

ingot, francia és amerikai rendszer KÉSZPENZÉRT félárban: Zélinger Samu

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu minta gyaipuszövetekből mőtök szerint készíték: finom öltönyt... 21 frtért nagyon finom prima öltönyt 26

A lepel lehullott a költő szobráról. Egyszerű körkeretben ül a poéta, szemei aczélosan néznek a völgy ölébe s felemeli kezét, amely czeruzát tart, hogy néhány gondolatot vessen papírra. Sikerült alkotása Holló Barnabásnak. A szobor talapzatán ez áll: „Vajda János 1827—1897”.

Ezután a koszorúk elhelyezése következett. Nagyessy László néhány szó kíséretében a Kisfaludy-Társaság koszorúját, Sücs Jenő fejérmegyei alispán a Székesfehérvári Vörösmarty-Kör koszorúját tette le a szobor talapzatára.

A díszes közönség kegyelettel szemlélte még Vajda kemény vonásait, amikor már dicsőségről beszélt a költőt magasztaló ódája Völgyi Mártonnak, Köhler Jenő ajkairól. A magas szárnyalású vers elszavalása után a közönség elénekelt még a Szózatot, a község bírása átvette a szobrot s ezzel a szép ünnepnek ez a része véget ért.

Délután hat órákor társasvacsora volt a váli kaszinó nagytermében, amelyen számos felköszöntőben magasztalták a költő nagyságát. A társasvacsora után táncmulatságot rendezett a szoborbizottság. Tekintettel a jótékony célra, hogy a szobor környékének parkirozására és egy vaskerítés emelésére néhány korona gyűljön össze, a rendező-bizottság magyar tánczokat mutatott be a vigalom kezdetén. A palotást és az andalgót, amelyet tizenkét pár tánczolt, végignézte Váinak és környékének egész intelligenciája s nagy gyönyörűséggel szemlélte a magyar ritmus felelevenedését.

(*) **Budai Színkör.** Ma este Ocskay brigádéros került színre a Budai Nyári Színházban, mely alkalommal a társulat három most szerződött tagja: Klenovics, Pártos és Andor Mária mutatkozott be a közönségnek. Klenovicsot és Pártost már ismeri a budai közönség, s mai alakításukat is tetszéssel fogadta. Andor Mária Dili cigányleányt játszotta. Értelmes és elég rutinnal rendelkező színésznő, ki a mai bemutatkozás után itélve, hasznos tagja lesz Krecsányi társulatának. A többi szereplő közül Haraszthy Miczi mint Tisza Ilona ma is a tőle megszokott gondos játékkal nyerte meg a közönség osztatlan tetszését. Kiss Mariska, Szeghő, Falussy, Virágh és Zátony hozzájárultak a jó előadáshoz.

(*) **Gyöngyössi István emlékezete.** Az ungmegyei Radváncz községben vasárnap leplezték le Gyöngyössi Istvánnak, a XVII. század halhatatlan emlékü költőjének emléktábláját. Az ünnepség, melyet az ungvári „Gyöngyössi Irodalmi Társaság” rendezett, méltó volt a Murányi Vénusz költőjéhez és a rendezőkhöz, akik között előzőleg nemes versengés folyt, hogy a radvánczi vagy az ungvári Gyöngyössi-házon helyezték-e el az emléktáblát, míg végre a költő szülőfalujára lett a győztes. Az előkészületek már hetek óta folytak, Radváncz község nagy áldozatokkal rendezte azt az utcát, ahol a nagy költő szülőháza áll. Az erdészeti kincstár, amelynek tulajdona az épület, szintén hozzájárult a rendezéshez. Ungvár város és a kies fekvésű Radváncz község már az ünnep előnapján zászlódszót öltött. A szombaton és vasárnap érkezett vendégeket az irodalmi társaság tagjai várták az állomásnál. Az ünnepélyen képviseltették magukat a közoktatásügyi miniszter és a földmívelésügyi miniszter is. Radváncz község az ünnep előestéjén kivilágította házaikat. Az ünnep reggelén Neviczky Konstantin gör. kat. lelkész ünnepi misét mondott s a község képviselőtestülete diszközgyűlést tartott. Az ünnepély a Szózatral kezdődött, majd Neviczky lelkész a község nevében melegen üdvözölte az ünnepen megjelenteket. A radvánczi iskolágyermekek éneke után Románész Mihály főgimnáziumi igazgató, az Irodalmi Társaság elnöke tartotta meg ünnepi beszédét. Az emelkedett szellemű beszéd után tarackdurrogások között hullott le a lepel az emléktábláról. Ekkor Uzs Irén szavalta el érzéssel Csengery Gusztávnak Gyöngyössi Istvánról írt „Egy elfeledett költő” című hatásos költeményét. Majd letették a tömörked pompás koszorút az emléktábla elé. A kultuszminiszter képviselője és az egyesületek képviselői lelkes szavakkal adták át üdvözlőket. Az ungvári dalárda a Honfi-dalt énekelte,

mely után dr. Nagy József szolgabíró átadta az emléktáblát Fülöp Lipót radvánczi bírónak. Az ünnep a Himnusz eléneklésével ért véget.

(*) **Mahler új szimfóniája.** Prágában a kiállítás zenecsarnokában szombaton került legelső előadásra Mahler Gusztáv hetedik szimfóniája, a szerző személyes vezénylete alatt. Az ujdonság nagy sikert aratott. A kissé bizarr első tételt a közönség inkább tisztelettel, mintsem lelkességgel fogadta. De azután tételtől tétellere fokozódott a tetszés. Az utolsóelőtti tételt majdnem megismételték. Végül a közönség egyhangú lelkességgel ünnepelte a szerzőt.

(*) **A Vígsházban holnap, kedden a Tatárjárást.** Bakonyi és Kálmán dallamos operettjét ismétlik, amelynek tegnapi előadására is az összes ülő- és állóhelyek elkelték. A főszerepeket Hegedűs Gyula, Kornai Berta, Keleti Juliska, Vendrei Ferencz és Sarkadi Aladár játszzák. Kiváló hatása van Sarkadi Aladár új aktuális kuplénak. Szerdán a Kutya van a kertben, Feydeau Georges nagyszerű bohózata kerül színre.

(*) **A nagymama reprize.** Csiky, Pásztor és Mader énekes vigjátékát holnap, kedden elevenítik fel a Magyar Színházban; a czimszerepben Blaha Lujzával, akinek e híres kreációját hetvennél több előadásban ismeri a főváros közönsége. A még meglévő jegyek a Magyar Színház pénztárában, a Királysínház pénztárában és a városi jegyirodáknak válthatók.

(*) **A hollandiai leány sikere.** Rubens gyönyörű zenéjű operettje nálunk sem marad külföldi sikerei mögött, a közönség s a sajtó egyaránt elismerte a darab szépségeit és az előadás kiválóságát. A közönség különösen Pálmay Ilka szoknya-dalát, Petrás Sári énekszámait és Király Ernő katonaindulóját ujjrattajta meg többször.

(*) **Cseh előadások Bécsben.** A bécs-ottakringi Arbeiterheim helyiségeiben tegnapelőtt, szombaton kezdődtek a cseh színjeladások, melyekről már sok szó folyt. Az első előadást Muzika prólogusa vezette be, mely az egész cseh nép nevében üdvözli a bécsi darabot. Aztán Subert Fr. Ad. — a prágai cseh nemzeti színház igazgatójának — négyfelvonásos színműve „A négy csupasz fal drámája” került színre. A darab politikai vonatkozásai gyujtottak, a kerekded előadás tetszett. Tüntetések sem a nézőtérén, sem az utcán nem fordultak elő.

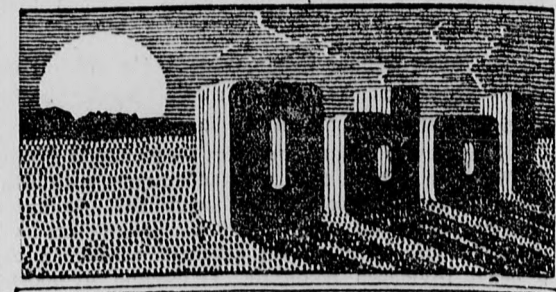
(*) **Ungvári színészet.** Az ungvári művelt közönségnek nagy gyönyörűsége telik Vécsey Ilona játékában, aki az általános érdeklődést az énekes s könnyebb fajsúlyú daraboktól a dráma javára hódította el. A múlt napokban Zsiros István „Fátum” című színművében játszotta Ellát és Sudermann „Otthon”-ában Magdát. A közönség mind a két alkalommal tapssal s kihívásokkal fejezte ki elismerését a művésznő alakítása iránt.

(*) **Színésziskolák.** A színésziskolákban a beiratásokat befejezték. Az országos magyar királyi Színművészeti Akadémia előkészítő osztályába 79 jelentkező közül csak 32 növendéket vettek fel — próba-időre. Az első akadémiai osztálynak 29, a második akadémiai osztálynak 24 növendéke van. — Az Országos Színészegyesület színésziskolájában az első évfolyamra 126 jelentkező közül 52 növendéket vettek fel. Ebben a számban már benne van a megszüntetett Népszínház-Vigopera színésziskolájának néhány felvett növendéke is. A második évfolyamnak 38 növendéke van. Az előadások ebben a két színésziskolában már rendszeresen folynak.

(*) **A Thália-Társaság.** A Thália elnöksége a közönségnek tájékoztatás céljából szükségesnek tartja kijelenteni, hogy az utóbbi időkben különböző elnevezés alatt alkotott színjátszó-társaságoknak sem vezetőségében, sem tagjai sorában nem vesz részt, köztük és a Thália közt semminemű közösség fenn nem áll. Ezt különösen a „Munkás Thália-Társaság”-ra vonatkozólag tartja szükségesnek hangsúlyozni, amely bizonyára csak tévedésből és csakis ideiglenesen használja a Thália nevet, nem gondolva arra, hogy egy még létező és csakis ideiglenesen szünetelő társasággal így könnyen összetéveszthetik.

(*) **A Nemzeti Szalon őszi kiállításának megnyitása.** Vasárnap nyitotta meg a Nemzeti Szalon őszi kiállítását Molnár Viktor kultuszminiszteri államtitkár, aki dr. K. Lippich Elek min. tanácsos, a mű-

vészeti osztály feje kíséretében jelent meg. Az államtitkár egy órát időzött a kiállításon és a kiállított művekről igen elismerőleg nyilatkozott. A tárlat megünyit a nagyközönség számára.

FŐVÁROS.

(*) **A polgármesterek a királynál.** A király ma az általános kihallgatások során fogadta Fülepp Kálmán főpolgármestert és Bárczy István polgármestert. A főpolgármester a főváros közönségének örömet tolmácsolta, hogy a király egészséges s hogy eljött magyar fővárosába. A király megköszönte a főváros közönségének a hódolatát.

— Örülök, mondotta, hogy megint Budapestén lehetek.

(*) **Hazatért tanácsos.** Faller Ferenc tanácsos több heti pihenőjéből hazaérkezett és újból átvette a jogi, ipari és rendészeti ügyosztály vezetését Déry Ferenc tanácsjegyzőtől, aki öt szabadságideje alatt helyettesítette.

(*) **Védekezés a kolera ellen.** Oroszországban egyre erősebben terjed a kolera, amelynek behurcolása ellen a belügyminisztérium a legszigorubb óvintézkedéseket teszi meg. A főváros tisztifőorvosának kezdeményezésére a fővárosban ma már az összes vasuti és hajóállomásokra hatósági orvosokat rendeltek ki, akik a gyanus helyekről érkező utasokat fertőtlenítik és ellenőrzés alá helyezik. Legnagyobb bajnak azt tartják, hogy a határállomások szabad az átjárás s az Oroszországból menekülő lakosság nagy része Magyarországnak veszt el utját, amit csakis a határon való szigorú ellenőrzéssel lehet megakadályozni. Eddig azonban a határállomások szigorubb elzárásáról még nem történt intézkedés.

(*) **A Bathányi-örökmécses.** A képzőművészeti bizottság a Bathányi-örökmécses építésére felügyelő albizottságba Vaszilevits János alpolgármester elnöklése mellett, Hauszmann Alajos, Strobl Alajos és Thék Endre bizottsági tagokat, valamint Heuffel Adolf középítési igazgatót küldötte ki. A tanács ezt a határozatot tudomásul vette és a Bathányi-örökmécsesre vonatkozó terveket és költségvetéseket, a megfelelő eljárás végett kiadta Vaszilevits János alpolgármestereknek, mint az építésre felügyelő albizottság elnökének.

(*) **A ház mesterek kívánságai.** A ház mesterek tegnap a Városligetben nagygyűlést tartottak, amelyen tiltakoztak a tanács által tervezett házbér-szabályzat ellen. Kívánságaikat megszövegezték s kérelmüket megküldik a bizottsági tagoknak.

A ház mesterek azt kívánják, hogy a háztulajdonos megfelelő ingyen lakást adjon a ház mestereknek, ahonnan állandóan megfigyelheti a lépcsőházat. A kapupénzen kívül a ház mesterpénz megtartását is kívánják. Ezer korona bérig négy százalék, kétezer koronáig három és kétezer koronánál nagyobb házbérenél pedig két százalék lenne a ház mesterpénz. A ház mesterpénzért a háztulajdonos felelős. Sem a ház mester, sem a felesége nem köteles ipari vagy cselel munkát végezni.

GYÓGYITHATÓ A SÉR?!

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárminek díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAULTORIUM
speciális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félemlék
Egész nap orvosi inavenes rendelés.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorbajcso-
knak és az élektörvényekben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
8-8 óra alatt tel.
jessen rendbe hozzá
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

Nyilt-tér

(Egyetértésben közzétett nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utoza 3. szám. Kiváló sikerrel és alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig **bármely jogi vizsgára.** **Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!**

Kitűnő csemegeszőlőt

tokaj szerint vagy vegyesen szállít postakó saraként 2 korona 50 fillérért

Lengyel Zoltán gazdasága
Kraszna Szilágy-megye.

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Kilencedik nap. —

Vasárnap bezárultak a freudenauai versenyter kapui, hogy helyet adjanak a már csütörtökön megkezdődő budapesti őszi meetingnek. Az utolsó nap futották a legértékesebb versenyt: a Jubileum-díjat, de a szép idő dacára nem sokan nézték végig az egyes futamokat. A nagy díjban nyolcz ló indult és győztesként a nagy favorit, Kármentő került ki a nyeronak jelentett Köttingbrunn előtt, míg a harmadik helyet Matschaker foglalta le, Galantuomo, melynek pedig két pacemakerje is volt, csak a negyedik helyen végzett. Sikeres start után Mony veszi át a vezetést és hosszakkal kalauzolja a társaságot, mögötte Kármentő, Matschaker, Useful; a mezőnyt Lanzendorf zárja be, aki hosszakkal utolsónak galoppozott. A rövid oldalig nem változik semmi, ahol Mony mellé Matschaker ment, amely az egyenes közepén átvette a vezetést. A távoszlop előtt Köttingbrunn, majd Kármentő nyomult fel s az utóbbi biztosan ötnegyed hosszal győzött. Az iram rendkívül erős volt, amit a 2 p. 37.2 mp.-es rekord is mutat. Kármentő mai győzelme után a St.-Leger favoritja lett 1½:1-el, míg Intrigant oddsa 3:1-re ment fel. A nap második érdekes futását, a Gaga-versenyt Fantome nyerte meg a két éves Mortimer ellen, harmadik Bécsi. Szemere Miklós lova most csodálatosan jól futott, mert Fantomenak küzdelmébe került előre a győzelmet elragadni. Rentier, mely a távig vezetett, helyzetlenül futott. Az akadályversenyben Nikita ismét kitört, míg Tartarin letört, annyira, hogy nem is jöhet többé pályára.

Részletes eredmény a következő:

I. Háromévesek gátversenye. Handicap. Díj 3000 korona. Távoszág 2400 méter. 1. Bátor Inkey I. pm Gara 66 kg (Csompora). 2. Mattausch H. pk Validol 59 kg. (Slinn). 3. Capt. Don pm Rodostó 65 kg (Kollár). Futottak még: Sodoma (Fürst), Ambra (Opatorvski), Fityóka (Lawton). Biztosan egy hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10:37, 20:35, 31.

II. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Távoszág 900 méter. 1. Rohonczy G. stpk Eszmadta 53½ kg (Pretzner). 2. Péchy A. pm Dabas 55 kg (Krouzil). 3. Gróf Wenckheim D. sk Alabárd 53 kg (Carslake). Futottak még: Lesvár (Izményi), Polpetta (Dyck), Lord Darcy (Janek F.), Boncompagno (Boris). Küzdelem után fejhosszal nyerve, ötnegyed hosszal harmadik. Tot.: 10:37, 20:27, 28, 28.

III. Gaga-verseny. Díj 8000 korona. Távoszág 1200 méter. 1. Egyedi L. 36 sm Fantome 65 kg (Tartal). 2. Szemere M. 26 pm Mortimer 48½ kg. (Juhász). 3. Geist G. 26 pm Bécsi 48½ kg (Baumgartner). Futottak még: Pagony (Kisziváth), Napagedl (Pretzner), Rentier (Krouzil). Küzdelem után háromnegyed hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10:22, 20:35, 68.

IV. Jubileum-díj. Díj 40.000 korona. Távoszág 2400 méter. 1. Szemere M. 36 sm Kármentő 58 kg. (Szente). 2. Bátor Rothschild A. 36 pm Köttingbrunn 53 kg (Krouzil). 3. Bátor Springer G. 36 pm Matschaker 55½ kg (Tartal). Futottak még: Useful (Blades), Galantuomo (Birkeruth), Mony (Miles), Lanzendorf (Walkington), Frau Godl (Aylin). Biztosan ötnegyed hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:22, 20:23, 23, 23.

V. Handicap. Díj 3000 korona. Távs 1300 méter.

1. Gróf Batthyány E. 36 stp Menotte 51 kg. (Baumgartner). 2. Milne F. 46 sm Bisamberg 51 kg. (Blades). 3. Junker J. urhölgy 66 sher Loredan 57 kg. (Szente). Futottak még: Matsch me (Krouzil), Togo (Földi), Bon Garcon (Birkeruth), Katz im Sack (Walkington), Paula (Vivian), Armand (Cockeram), Ismerős (Paul), Barabás (Guttman), Jimmy (Izményi). Biztosan 1½ hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:85, 20:59, 39, 95.

VI. Gátverseny. Handicap. Díj 5000 korona. Távs 4000 méter. 1. Lovag Victor St. 46 sm Juhar 69½ (Fejes). 2. Haber 66 sm Hársas 62½ kg. (Lawton). 3. Schindler L. 46 sk Marie Louise 60 kg. (Huxtable). Futottak még: Nikita (Kapusek), Jorio (Dillon), Tartarin (Sheibal). 10 hosszal nyerve, 15 hosszal harmadik. Tot.: 10:32, 20:31, 36.

VII. Beaten-Handicap. Díj 3000 korona. Távs 1000 méter. 1. Zombory R. stpm Pali 47½ kg (Baumgartner). 2. Egyedi A. pm Avar 54 kg. (Miles). 3. Zangen I. sher Pengó 54½ kg. (Walkington). Futottak még: Gaillardin (Tartal), Fortunatus (Birkeruth), Tulipán (Krouzil), Aladin (Cockeram), Kispiczi (Paul), Sisa Pista (Boris). Küzdelemmel fejhosszal nyerve, 1 hosszal harmadik. Tot.: 10:92, 20: 95, 39, 37.

( ) Ugetőverseny Zomborban. Az októberi zombori lóversenyek harmadik napján, október hó 12-én a „Bácskai ugetőverseny-egyesület” Zomborban ugetőversenyt rendez. A verseny programja a következő: 1. Bácskai díj. Kettesfogatu urkocsis-verseny. Díj 1100 kor. Távs 6000 m. 2. Megyei díj. Egyes fogatu verseny. Díj 800 korona. Távs 2000 m. 3. Budapesti díj. Kettesfogatu urkocsis-verseny. Díj 1600 korona. Távs 7000 m. 4. Zombori díj. Egyes fogatu verseny. Díj 800 korona. Távs 2600 m. 5. Vigasz-verseny. Kettesfogatu urkocsis-verseny. Díj 900 korona. Távs 5000 m. 6. Mezőgazdák kettesfogatu versenye. Díj 400 korona. Távs 5000 méter.

( ) A vasárnapi mérkőzések. A hivatalos football-szezon tulajdonképpen tegnap kezdődött, midőn az elsőosztályu bajnokság négy legjobb csapata mérkőzött. A Csömöri-uti pályán tartották meg mind a két mérkőzést és így érthető is, hogy több ezer főre menő publikum foglalta el a tribünöket.

A mérkőzések meglepetéssel végződtek, mert hiszen aligha akadt sportember, aki biztosra ne vette volna a Ferencvárosiak győzelmét a BTC. fölött; az MTK. győzelmét is valószínűbbnek tartották, mint a MAC.-ét.

A ferencvárosiak vereségüket főleg védelmük elbizakodottságának és a rendes kapust helyettesítő játékosuknak köszönhetik.

A BTC. játékosai fogyatékosabb tudásukat nagy lelkesedésükkel pótolták és ellenfelük elbizakodottságát ügyesen kihasználva, szereztek meg a győzelmet.

A MAC. új összeállítása tegnapi első komoly próbáján fényesen bevált. Az új játékosok kitűnően illeszkedtek be a csapat ismert összjátékába, különösen Major hátvéd szerepelt jól, kinek védelmén megtört az MTK. minden támadása.

A tegnapi bemutató után bizonyára nagy érdeklődéssel várja a közönség e kettős mérkőzés győztesinek vasárnapi találkozását.

A vasárnap lefolyt mérkőzések eredményeit a következőkben adjuk:

I. oszt. bajnokság: MAC.—MTK. 1:0, BTC.—FTC. 4:2, BAK.—Törekvés 2:2.

II. oszt. bajnokság: Postások—KAOE. 5:3 (3:1), TLE. a III. TVE. javára, a KTE. a NSC. javára a bajnoki matchet lemondta.

III. oszt. bajnokság: Sportkedvelők Köre—BTK. 3:2 (1:1), Erzsébetv. TC.—MTC. 10:2 (3:1), Ferencvárosi SC.—Vívó és AC. 3:1 (1:1).

Szövetségi díj: MTK. II.—MAC. II. 4:0, BTC. II. FTC. II. 4:1, Törekvés II.—BAK. II. 3:2, Postás II.—KAOE. II. 2:1, TLE. és KTE. lemondottak.

Délkerületi bajnokság: Szegedi AC.—Aradi Postások 5:1 (3:0), Bíró Vámos S. (Föv. TC.)

Barátságos mérkőzések: NSC—MAFC. 3:1 (2:0), Föv. TC.—URAK. 4:1 (2:1), MTK. III.—MAC. III. 6:2 (2:0), BTC. III.—FTC. III. 4:3, Lytografia—BLJ. komb. UTE. I. 3:1, Lytografia II.—UTE. II. 2:1, Pozsonyi TE.—Ifjúsági válogatottak 4:1 (3:0).

Külföldi matchek: Wien: WAC.—Germania (Berlin) 8:0 (5:0), I. Vienna—Kriketter 3:1 (2:0), Rapid—WSC. 2:1 (1:0).

( ) A MAC. atlétikai házi viadala és a jogi kongresszus. A nemzetközi jogi kongresszus rendezése mindent elkövet, hogy illusztris vendégei jól érezzék magukat és szabad idejükben kellemesen szórakozzanak Budapesten. Az ünnepi program egyik kimagasló eseménye lesz a kedd délutáni kirándulás a MAC. margitszigeti sporttelepére, ahol a klub kiváló atléta-gárdája tartja hagyományos házi

viadalát. A viadal, mely pontban fél 4 órakor kezdődik, a következő számokból áll: 100 yardos handicap, fél angolos handicap, 300 yardos junior, távolugrás handicap, végül pedig három staféta mérkőzés 1000 méteren megfelelő térelőnyvel. A viadal után a MAC. klubházának nagytermében rendezendő fényes five o'clock tea szép képét fogja nyújtani a külföldiek előtt a magyar sportélet társadalmi kedveltségének és jelentőségének is. A viadalon a klub szívesen látja az érdeklődőket.

( ) A Duna Evezős-Egylet háziversenye. Vasárnap sikerült háziversenyt rendezett a Duna a következő eredménnyel:

Skiff. 1. Szollás L. 2. Gluzek L. Double. 1. György—Patak. Négyes. 1. Heteés, Ehrlich, Gluzek, Erdélyi (v. ek.) Sey (korm.). Palanikos négyes 1. Gárdos, Bergl, Zoltán, Ács (v. e.), György (korm.). Nyolczas. 1. Deutsch, Haller, Gárdos, Dános, Zoltán E., Ács, Zoltán M., Erdélyi, György (korm.).

( ) A Sirály Evezős-Egylet emlékversenye. A Sirály tegnap rendezte Unger-emlékversenyét négyes csónakok számára. Négy csapat közül I. Kanitz E. (v. e.), Kunstader A., Ligeti F., Hercz Z. és Gellért (korm.) lett első, amely 26 p. 18 mp. alatt tette meg a 6 km.-es távot a Margitsziget körül.

Lawn-tennis. Football. Diabolo

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések. Hitelesített atlétikai sportcikkok. Tornaszettek. Úszó övek. Fegyvert és szódagépek. Hinták és nyugtatók. Nyaralókba és fürdőkhöz való esztétikus és szórakoztató játékok. Lampion magnesium lámpa. Tombola. Árjegyzék ingyen

VERTÉSZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉB

TÖRVÉNYSZÉK

§ Nemzetközi jogi kongresszus. A nemzetközi jogi egyesület XXV. nemzetközi jogi konferenciája holnap délelőtt nyílik meg Budapesten. A megnyitót ülésnek, melyet délelőtt tíz órakor kezdenek meg és délután 3 órakor folytatják, következő a napirendje: 1. A konferencia megnyitása. 2. Üdvözlő beszédek: dr. Günther Antal igazságügy-miniszter, Fülepp Kálmán főpolgármester, a Budapesti Ügyvédi Kamara, a Magyar Jogászegylet és a Budapesti Ügyvédi Kör elnökei. 3. A Nemzetközi Jogi Egyesület elnökének válasza. 4. Az állandó végrehajtó-bizottság jelentése. 5. A konferencia tisztikarának megválasztása. 6. A konferencia tiszteletbeli elnökének, dr. Günther Antal igazságügy-miniszternek megnyitó beszéde. 7. A magyar jog, előadó dr. Nagy Ferenc ny. államtitkár, egyetemi tanár. 8. A tengerzár, előadó Lord Justice Kennedy, a londoni felelbiteli bíróság bírja. 9. Nemzetközi békebíráskodás, előadó dr. W. Evans Darby, a békeegyesület londoni titkára. 10. Nemzetközi szákmánybíráskodás, előadó Sir Thomas Barclay (Páris) és Zippervonzy Károly ügyetemi tanár. 11. Kiadatási szerződések, előadó: J. Arthur Barratt ügyvéd (London és Newyork), dr. Berinkey Dénes budapesti törvényszéki bíró, dr. Berger Miksa budapesti ügyvéd, dr. Lengyel Aurél budapesti törvényszéki jegyző és dr. Vámbéry Rusztem kir. ügyész. Ma délután a hölgyvendégek számára five o'clock tea lesz, este pedig a városligeti Mücsarnokban az előkészítő bizottság rendez hangversenyyel egybekötött fogadóestélyt, amelyen K. Durigo Ilona, Takáts Mihály és Szoyer Ilonka fognak közreműködni; a vendégek számára hideg büfé fog rendelkezésre állni.

A nemzetközi jogi egyesület budapesti konferenciájának előkészítő-bizottsága a vendégek és a tagok tiszteletére ma este fényes fogadó-estélyt rendezett a Mücsarnok pompásan kivilágított összes helyiségeiben. Az estélyen mintegy 300 személy vett részt. A diszes palota első felében a hölgybizottság tagjai üdvözölték a hölgyvendégeket, élükön Hampel Józsefné-Pulszky Polixénia urnóval. Az estély a honvéd zenekar hangversenyével kezdődött, utána Kasicsné-Durigo Ilona urnó adott elő néhány dalt, azután Szoyer Ilonka, a m. kir. Operaház tagja énekelte Villarsch dragonyosai nagy áriáját és ráadásul óriási tetszés mellett néhány magyar népdalt. Noseda Károly operai hangverseny-mester zongorakiséréte mellett. A hangverseny után a vendégeknek gazdag buffet áll rendelkezésére. A társaság éjfélt után oszlott szét. A kongresszus megnyitó ülése holnap lesz a tudományos akadémia palotájában.

§ Október havi esküdték. A büntető törvényszéken ma sorsolták ki a folyó évi október hónapban bírói tiszteletet gyakorló esküdtéket. A kisorsoló bizottság elnöke Zsitvay Leó volt, tagjai a bíróság részéről Saly Dezső és dr. Mikovich Lajos bírák. Az ügyészséget dr. Etter Dezső ügyész képviselte. Kisorsoltattak rendes esküdthíradul:

Barcza József nyomdatulajdonos, Breiter Károly magánhivatalnok, Paár Ferenc ékszerész, Csordás Gábor cselédszerző, Stern Gusztáv magánzó, Szántó Imre vegyeskereskedő, Sztányi Ödön

SERV?

...hagyta el a saját...
...an megkülö...
LATORNIUM
...és rendelés...
...pontot gyomrot...
...óra alatt tel...
...rendbe hozza...
...áveg 40 fillér...
...áveg 60 fillér...

háztulajdonos, Mechwart Hugó gépészmérnök, Kátay József vaskereskedő, Békés Márton kereskedő, Kovács Lajos nyug. máv. üzletvezető, Kovács Béla kereskedő, Poll Vilmos lágagyáros, Senger Béla háztulajdonos, Walthert Ernő fűszeres, Bittner Alajos vendéglős, Sajó Sándor elemi iskolai tanító, Fényffy Kálmán háztulajdonos, Kartschmaroff Arnold droguista, Megyery Géza gyógytáros, dr. Banék Ignác ügyvéd, Mandl Manó kereskedő, Klug János szabó, Márkus Lajos lakatos, Diósy Tamás magánhivatalnok, ifj. Klug Lipót fűszeres, Szulczberger József lakatos, Groszberger István, Sorecz Endre háztulajdonosok, Strobenz Gusztáv kereskedő. Helyettes esküdtek lettek: Vajda Jenő szatócs, Teckert József lágagyáros, Mayer Lajos ácsmester, Schön Sándor szatócs, Gaál Bertalan műépítész, Tich Armin kovácsmester, Koppányi Salamon szatócs, Strasser Gyula magánhivatalnok, Sturza János magánzó, Fehér Antal mézszáros. Kisorsoltattak továbbá az október 19-től 24-ig terjedő rendkívüli esküdtségi ülészakra rendes esküdtekül: Jakabffy Ferenc építész, Aranyosi András vadkereskedő, Baár József vendéglős, Kovács A. Ernő háztulajdonos, Sajó János lakatos, Lutyhen József mézszáros, Lapter Mór gyáros, Lord Adolf, Lacza Lajos háztulajdonosok, Barabás Péter nyug. rendőrfogalmazó, Kánczler Gyula kávé, Gasparecz Géza háztulajdonos, Bihari Mór ügyvéd, Magyar Miklós kereskedő, Drant Emil gyógytáros, Juhász Mihály kocsmáros, Rapos Ákos magánhivatalnok, Lovász Károly nyug. máv. főmérnök, ifj. Fréh Frigyes magánhivatalnok, dr. Magyar László háztulajdonos, dr. Szabó József ügyvéd, Nádor Bertalan levelező, Heckenast Róbert zongorakereskedő, Hackspacher György háztulajdonos, Antoni Antal ácsmester, Balassa Ferenc pálinkagyáros, Feld Zsigmond szinigazgató, Balogh Albin földbirtokos, Gröber Lajos kosárgyáros, Rakovszky Jakab fehérneműtisztító. Helyettes esküdtek lettek: Huszár Béla hentes, Stauber József kereskedő, Friedmann Jakab szatócs, Gröber István magánzó, Márk Lajos festőművész, dr. Pollák Ede ügyvéd, Schönfeld Ödön terménykereskedő, Spiró Albert háztulajdonos, Frölich Aladár lakatosmester, Katona Gyula kávé.

§ Följelentett rendőrtanácsos. Kovács József nyomdász ötszáz aláírással ellátott büntető följelentést adott be ma a törvényszéknél Sajó Sándor rendőrtanácsos ellen. A följelentők azt panaszozik, hogy a minapi büntetés alkalmával Sajó tanácsos 28 embert elfogatott és megkínzóztatott, ami szerintük a személyes szabadság megsértése és hivatalos hatalommal való visszaélés volt.

§ Szabadlábrahelyezés. A budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírája — mint már megirtuk — elrendelte dr. Bolgár Ödön fővárosi orvos ellen a bűnvizsgálatot magzatelhajtás büntettéért és gondatlanságból okozott emberölésért. Egyben fentartotta a vizsgálóbíró a letartóztatott orvos ellen az előzetes letartóztatást is. Ezen utóbbi határozat ellen az orvos védője felfolyamodással élt a vádtanácsoshoz. A vádtanácsos ma foglalkozott a felfolyamodással s úgy döntött, hogy dr. Bolgárt 10.000 korona biztosíték ellenében szabadlábra helyezi, mert nem lát okot fenforogni arra, hogy dr. Bolgár esetleg megsemmisíthetné a nyomozás eddigi eredményét. A vádtanácsos ezen határozata ellen az ügyészség felfolyamodást jelentett be.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterapeutikai és Röntgenintézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-kör utca 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-30.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— **Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.** —
Kezelés egész napon át. — — Kívánatra prospektus

KÖZGAZDASÁG.

A postatakarékpénztár-járadék terjesztése.

Budapest, szeptember 21.

Rövid 22 éves múltja mellett a magyar postatakarékpénztár a hazai hitelélet egyik fontos tényezője lett. Eredetileg takarékpénztárak gyűjtését tűzte ki maga elé, később cheque-forgalmával és hatósági pénzek kezelésével a magán- és állami gazdasági pénz forgalmának nagy részét vonta magához. Társadalompolitikai szempontból nagy jelentőségű a 600.000 betétkönyvre eső 70 milliónyi takarékbetét, még fontosabb jelentőségű a harmadfél milliárdnyi évi cheque- és clearing-forgalom. Mindennél fontosabb azonban a legújabb akciója, a hitelpapíroknak a nép körében való terjesztése.

Tekintsünk egy pillanatra csak a nyugat felé. Hol van oly nemzet, mely gazdaságának fokmérőjét oly könnyelműen dobta oda a külföldi piac prédájára, mint a magyar? Van-e még nemzet, amely gazdag, belértékes papírjainak árhullámzását a külföldi piac szeszélyétől hagyja irányítani? Van-e nemzet, amely ismerve piaca felvevő képességét, nem indokolható könnyelműséggel helyezi el azokat a biztos hitelpapírokat és zálogleveleket, amelyek itthon elhelyezve, jólétnek és gazdagságnak vetnék meg az alapját? Csak vissza kell mutatnunk a legutolsó államhitele, amikor Wekerle miniszterelnök maga jelentette ki az ország színe előtt: „még áldozatok árán is nagy súlyt helyezek a külföldi tőkére”.

Pedig jól tudják, mit jelent az annyira óhajtott külföldi pénz, hogy mit eredményezett az államhitelek külföldi lekötöttsége. Megkötötte minden irányban a nemzet kezét. Amíg a harcz közjogi kérdések körül forgott, a jó sógorok csak hegyezték füleiket, de amint a vámterület és az önálló bank jelszavával gazdasági térre csapott, megnyiták odaát a jól elzárt trezorok ajtai, tömegesen vitték piacra a magyar hitelek s általában lett a jelszó odaát: „Dobjátok vissza a magyar papírt, ne egyetek magyar kenyeret”. Itt a félelmetes kerékkötő, mit a külföldi tőke okoz. Nézzünk csak egy pillanatra át Franciaországba, vagy Svájcba. Közjogi helyzete egyiket sem predesztinálja belteries hitelpolitikára s mit látunk mégis. Gazdagok és hatalmasok, mert papírjaik a nép kezében vannak, Kezdeknek az államgazdasági téren forradalmat, irányíthatják a világpiacon, jöhet rájuk csapás, vagy bármely veszteség, az államhitelek meg nem inog — mert biztos kézben van. A nép kezében. De nézzük a másik oldalt. Itt is két állam áll szemben egymással, Oroszország és Magyarország. A vegetáló, pénzügyileg egyik ájulásból a másikba eső Oroszország kapva-kapkod mindenféle segítségért. S a külföld tartózkodást mutatva, belsőleg örömmel nyújtja a kölcsön-milliárdokat — hisz oly szép természeti gazdagsága Oroszország. A nép éhez és koplal, a föld kihasználatlanul hever, a külföldi tőke viszi a dus kamatokat.

Mi is földmívelő állam vagyunk, 19 millió lakosából 12 milliót a föld tart el. Csoda-e, ha ez egyoldalú lekötöttség mellett a népek legszélesebb rétegeiben nincs kifejlődve a hitel, egyáltalán értékpapír iránti bizalom, sőt annak létezéséről, miben terem a saját papírosának s paritást terem a föld-hozadékát a nép értékpapírba fekteti: nálunk ha jó termés után a kisbirtokos pár száz forintot takarít, újra földbe öli. Franciaországban hatalmas szervezet működik, mely legelrejtettebb falvakban piacot terem a saját papírosának s paritást terem a föld és papírszerzésben. Ott az állampapírok affig csekély hányada kerül külföldre, az sem spekulációra, hanem a pénzszekrényekbe. A mi papírjaink szerte dobálva az egész világon, nélkülünk dirigálják a mi piacunkat s mi adjuk külföldre a nagy biztos kamatokat. Ennek az állapotnak tanulságát fordítva javunkra a m. kir. postatakarékpénztár, amikor Halász Sándor kitűnő igazgatójának javaslatára elhatározta a járadékoknak a nép közt való terjesztését. Nehéz elöitéleteket kell megdönteni, a türelemnek nehéz utját kell végigjárni, míg az eredmény gazdasági hatása érezhetővé fog válni. Nyujtsunk eh-

hez az üdvös akcióhoz az állam segédkezet, mert hiszen a siker első sorban az állam érdeke. Pap, tanító, jegyző, postamester világosítsák fel a népet a fix kamatozású papír biztonságáról. Mint más alkalommal, bocsásson ki maga a postatakarék népszerű iratokat. Hatalmas nemzetgazdasági, sőt politikai érdek a piac-felvevőképességnek a saját papírjaink érdekében való kihasználása. Ha ily módon hitelpapírjainknak csak 50%-a itthon lesz elhelyezhető, közönnnyel fogadhatjuk az osztrák „dobj vissza” jelszavakat s bátran mehetünk politikai harczba, gazdasági háboruba.

A magyar biztosítási intézmény száz éves fordulója. A magyarországi biztosítási intézmény megalapításának századik évfordulóját éri meg ebben az évben. Száz évvel ezelőtt alakult néhány lelkes magyar buzgólkodására a „Császári Királyi Privilegiált Révkomáromi Assurans-Társaság”. Az évforduló emlékére — amint ismeretes — a Trieszti (Generali) általános biztosító-társaság 2000 koronás pályázatot hirdetett egy biztosítási szakmunkára, a pályázatokat már benyújtották s ezeknek bírálataira a társaság — amint értesülünk — Biró Hugót, Hegedüs Lórántot, a Gyáriparosok Országos Szövetsége igazgatóját és Poór Jakabot, a Generali vezérigazgatóját kérte fel.

A konstantinápolyi tüzvész és a biztosítók. A legutóbbi nagy konstantinápolyi tüzvész a biztosító-társaságok mérlegeiben nagy nyomokat fog hagyni. Legnagyobb mértékben az angol biztosítók, azután a francia, négy osztrák és három magyar biztosító-társaság van érdekelve. 2260 ház égett porrá, melyek összesen 40 millió koronára voltak biztosítva. A Magyar-francia biztosító már eddig 270 ezer koronát fizetett ki, a Pannónia biztosító-társaság pedig 310 ezer koronáig van érdekelve.

Pénzügyi tisztviselők szervezkedése. A pünkösti debreczeni kongresszus nyomán az egész országban megindult a pénzügyi tisztviselők szervezkedésére irányuló mozgalom. Legutóbb megalkult a Jász-nagykunszolnokmegyei Pénzügyi Tisztviselők Szövetsége.

Uj vasut Homonna és Takacsány között. A kereskedelemügyi miniszter — mint értesülünk — engedélyt adott dr. Rudnyánszky Jenő ügyvéd, földbirtokosnak, hogy a M. F. Homonna állomásától Cziróka, Hosszuzemőn át Takacsányig h. é. vasutat építhessen. A vasut megépítéséhez és berendezéséhez szükséges tőke 2.460.000 koronában állapították meg, mely tőkéből forgalmi eszközökre 185.000 korona fordítandó. Az új vasutat a Máv. fogja kezelni.

Bányászok és kohászok közgyűlése. Az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület évi rendes közgyűlést vasárnap d. e. tartotta meg. Az elnök: gróf Teleki Géza v. b. t. t. megnyitó-beszédében utalt a bányászatnak egy újabban elharapózó, káros jelenségre: a bányaalapítási lázra, Magyarország — ugymond. — sajnos, az újabb időben a bányaalapítás terén a külföld előtt egész svindli helynek van minősítve. Ennek a főoka az, hogy nem szakemberektől kéri a tanácsot, hanem olyanoktól, akik a maguk érdekeit tekintik tisztán és ezáltal hitelünket a külföld előtt tönkre teszik. Fölhívja az egyesület tollforgató tagjait, hogy a napi sajtóban szelvéstessék ezeket a dolgokat és figyelmeztessék a nagyközönséget, hogy a szakértő emberekhez forduljanak. Ezután Gálóczy Árpád titkár számolt be az egyesület mult esztendei működéséről. A hivatalos program letárgyalása után Münnich főtanácsos állt fel szólásra és a kormány új ipartörvénytervezetéről beszélt. Javasolta a közgyűlésnek, irjon fel Kossuth Ferenczhez, hosszabbítsa meg a tanulmányozásra engedélyezett időt, hogy leglább is egy félév álljon rendelkezésére az egyesületnek, amely alatt a tervezetet a vidéki osztályok külön-külön bőven megvitathatják. Ezután megejtették a választásokat. Elnökké újból egyhangulag gróf Teleki Géza titkos tanácsost választották; alelnökké: Graenzstein Béla titkos tanácsos, Farbak István és Andreics János lettek. Titkárrá választották meg: Gálóczy Árpád.

A D. G. H. T. szubvenciója. Már több ízben írtunk a Dunagőzhajózási Társaság és az osztrák kormány között folyó tárgyalásokról. A D. G. H. T. szubvenciójának kérdése valószínűleg a vasutállamosítások ügyével együtt nyer elintéztést. Az osztrák kormány — mint ismeretes — a szubvenció fejében főleg a díjszabásügy terén kíván magának nagyobb hatáskört és befolyást biztosítani oly irányban, hogy az osztrák kiviteli viszonylatokban — be-

leértve Magyarországot is — minden közgazdasági vonatkozásban beleszólása legyen a hajós-társaság tarifapolitikájába, hogy így a vasutakon folytatott díjszabási politikát ne ellensúlyozhassa. De befolyást kér a kormány a vezérigazgató kinevezésére is, hogy így minden tárgyi és személyi biztosítékot kezébe kapjon arra nézve, hogy a társaság osztrák érdekeknek megfelelő közlekedési politikát folytasson. Ha a társaság e feltételeket elfogadja, úgy a szubvenzió felemelése is befejezett dolognak tekinthető. A társaság eddig, — amint megirtuk — 1,200,000 korona szubvenziót élvezett s ezt 250,000, avagy 300,000 koronával emelnék. Tekintettel azonban arra, hogy az erős versenyviszonyok, főleg a M. F. T. R. mindinkább növekedő konkurrencziája a D. G. H. T. bevételeit nagy mértékben rontják, a tarifális téren való lekötöttséggel szemben a társaság a szubvenzió sokkal nagyobb mérvű felemelését kívánja, amiről azonban az osztrák kormány tudni sem óhajt.

A gazdák tanácskozása. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya ma ülést tartott, hogy az újonnan megkötött szerb kereskedelmi és vám szerződés dolgában állást foglaljon. A tárgyat Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár előadó ismertette s azután határozati javaslatot terjeszt elő, amely szerint 1. a szakosztály a szerződésben foglalt védelmet, néhány kivétellel, megfelelőnek tartja; 2. sajnálattal konstatálja a nagymennyiségű leölt állat és élő baromfi behozatalának megengedését; 3. sajnálattal teszi ki a szerződésnek rendelteti uton való életbeléptetése miatt; 4. végül a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy a Bulgáriával és Romániával kötendő kereskedelmi és vám szerződés akár élő állatok, akár állati termékek behozatalára engedélyt adjon. Ezután hosszabb vita indult meg, amelyben Ottlik Iván, Löherer Andor, György Endre és Bernáth István szóaltak fel, Bernáth István a szerződést elfogadhatónak tartja, a határozati javaslatához is nagyrészt hozzájárul, hangsúlyozni kívánja azonban az elfogadott javaslatban, hogy ami áldozatot a mezőgazdaság hátrányára nyújtottak, az tisztán a magyar ipar és kereskedelem érdekeire való tekintettel történt. Ennek értelmében határozati javaslatot nyújtott be; amelyet a szakosztály el is fogadott. A határozati javaslat így szól: A szakosztály 1. a Szerbiával megkötött kereskedelmi szerződésben foglalt mezőgazdasági termények vámját s ezek után mezőgazdasági és kertgazdasági terményeinknek általunk követelt védelmét megfelelőnek tartja; 2. az élő baromfi és az állati termények behozatalánál adott kedvezések, továbbá a szerződésnek rendelteti uton és alkalmatlan időben való életbeléptetése erősen érinti a magyar mezőgazdaság érdekét. Maga részéről ezt az OMGE az ipar és kereskedelem érdekében tett áldozatnak tekinti, amelyhez ha maga részéről hozzájárul, csakis a nevezett gazdasági ágakra való tekintettel, az áldozatok rekompenzációjától sem az ipar, sem a kereskedelem művelői visszaradni nem fognak. 3. Romániával és Bulgáriával kötendő szerződéseknél nem forogván fenn azok a politikai szempontok, melyek a szerb szerződés kötésénél irányadóak voltak, a Szerbiának adott kedvezések ez államokkal szemben precedensül ne szolgáljanak. Az ülés további részében Szilassy Zoltán előadó ismertette az új vasúti üzletszabályzat-tervezetet.

Czégváltás. Ez év elején a Heilinger és Társaság — mint ismeretes — részvénytársasággá alakult át s czégeül a jólhangzó „Mütrágya-, Kénsav- és Vegyipar Heilinger és Tsa Részvénytársaság” czímet vette fel. E czégnév ellen a hosszú idő óta már fennálló „Hungária” Mütrágya-, Kénsav- és Vegyipar r-t tiltakozott s felkérte az újonnan alakult konkurrensét, hogy a czég czímét változtassa meg. Ez eleget is tett ennek s rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelyen — amint annak idején megirtuk — a czég czímét „Heilinger és Társaság Részvénytársaság”-ban állapították meg. A czégbiróság most ezt a czégváltást feljegyezte.

Az iparegyesület az ipartörvényről. Az Országos iparegyesület holnap, kedden, e hó 22-én délután fél hat órakor kezdi meg az új ipartörvény tárgyalásban rendezett ankétének sorozatát. A holnapi ankétén az új ipartörvénynek két első fejezete, amely az iparüzési jog általános feltételeit és az engedélyhez kötött iparokat szabályozza, kerül tárgyalás alá.

Hitelezői védegyelet Székesfehérváron. A végrehajtási novella folytán a hitelezőkre nézve előállott hátrányok mérséklésére a székesfehérvári iparosok és kereskedők — amint értesülünk — védegyeletet alapítottak. Elhatározták, hogy az előírt bejelentéseket ugyan nem eszközlik, hanem a késedelmező

adósok ellen ügyészük útján szigorúan fognak eljárni.

A Rimamurányi Vasmű osztaléka. A Rimamurányi-Salgótarjáni Vasmű r-t. igazgatósága október 26-án tartja mérleg-ülését. Az 1907—8. üzletévre előreláthatólag 30 koronás osztalék kerül kiosztásra.

A közlekedési tanács első ülése. A kereskedelemügyi miniszter — amint értesülünk — október 9-ére összehívta a közlekedési tanácsot. Az ülést az új városháza közgyűlési termében fogják megtartani. A napirend a következő lesz: 1. Az országos közlekedési tanács ügyviteli szabályainak tervezetéről való tárgyalás. 2. A tanács tagjainak az osztályokba való beosztására vonatkozó kívánatoknak bejelentése. 3. A Magyar Államvasutak díjkezelvényeinek és 4. a vasérc vasúli szállítására vonatkozó tarifák tárgyalása.

A jegybank főtanácsának ülése. E hónap 24-ére az Osztrák-Magyar Banknak főtanácsát ülésre hívták össze Budapestre. Tekintettel arra, hogy a jegybank helyzetének javulása már a legutolsó kimutatásból is visszatükröződik, így mértékadó körökben kizártnak tartják, hogy a kamatlábát felemeljék. A magánkamatláb emelkedése folytán és a londoni váltók árcsökkenése folytán ismét nagyobb aranybehozatalok várhatók. Londonban mára várják ¼ millió font tengerentuli aranynek bevándorlását. Jóllehet a francia jegybank nagyon erőlködik minél több londoni aranyat vásárolni, mégis valószínű, hogy az új kiüldeménynek egy része talán jegybankunkhoz fog özőlni.

Uj angol szabadalmi törvény. Az 1907-ben hozott és most életbeléptetett angol szabadalmi törvény — amint ismeretes — a szabadalmi jogot teljesen új alapokra fektetve, az angol ipar hathatós védelmét czélozza. Az iparvédelemnek azonban az e módon való gyakorlása a külföldi szabadalomtulajdonosokat érzékenyen megábrósítja. Az új törvény t. i. kimondja, hogy minden oly szabadalom, melyet Angliában nem legnagyobb részben, vagy egyáltalában nem gyakorolnak, bizonyos idő múlva a szabadalom oltalmát elveszti és köztulajdonná válik. Ennek a törvénynek az éle különösen Németország felé irányul. A német birodalmi szabadalmi hivatal és a szabadalomtulajdonosok már is akcióba léptek a rájuk sérelmes törvény ellen és Bülow kancellár útján fognak a törvénynek rájuk nézve sérelmes vonatkozásai ellen orvoslást keresni.

Luxuslövésári díjazás. Hétfőn délelőtt folyt le az idei luxuslövésári díjazása. A földművelésügyi miniszter nagy díjat gróf Karátszoni Jenő hintós fogatával nyerte el. Négyes fogatukért az I. díjat Grosz Sándor és Imre, a II. díjat Gaál Gaszton, a III. díjat pedig báró Liphay Frigyes nyerte el. Elismerő oklevelet Fischer és Keller nyertek. Hintós fogatukért az I. díjat Fischer és Keller-czég, a II. díjat Simon Pál, a III. díjat Guttmann Vilmos nyerte. Elismerő oklevelet Fischer Samu hintósa kapott. Jukker fogatukért az I. díjat Girsik Bálint, a másodikikat Magyar Lajos, a harmadikat Fischer Samu nyerte. Elismerő oklevelet Lippert Lajos és gróf Nákó Sándor fogatai nyertek. Hátsólovakért az I. díjat röjtöki Bauer Antal, a másodikikat Lickl Géza, a harmadikat gróf Andrássy Sándor nyerte. Elismerő oklevelet özv. Frank Jánosné, röjtöki Bauer Antal és Örley Laiosné kaptak. A vásár, mely még két napig tart, élénken folyik. Eddig az eladott lovak meghaladják a százat.

Béke a lakatosiparban. A budapesti lakatosmesterek közgyűlése elhatározta, hogy e hó 19-én kizárják az összes műhelyekből azon szegezőlakatos munkásokat, akik addig alá nem írják a mesterek munkásközvetítőjének nyilatkozatát. A szegezőlakatos munkások szakszervezete most átírt a mesterek szövetségéhez, kérve egy békéltető tárgyalás egybehívását, melyen kölcsönös magyarázatok után esetleg el lehetne kerülni a harcztot, illetve kizárást. A békéltető tárgyalást tegnap tartották meg a Budapesti Lakatosmesterek Szövetsége helyiségében s ezen megjelentek a mesterek és munkások küldöttei, kik Sajó János elnöklésével rövid nyilatkozatok után kimondták a békét. A mesterek kijelentették, hogy teljesen épségben tartják és aláírják az 1906. évi szegezői árszabályt s több vitás pontra nézve megmagyarázták, hogy azok nem vonatkoznak a szegezői munkásokra. Egyben megállapították, hogy minő rendet kívánnak a szegezés körül létesíteni a mesterek. A munkások küldöttei erre kijelentették, hogy most már semmi sem tartja vissza őket a nyilatkozatok aláírásától, eddigi vonakodásuk is csak félreértésen alapult, mert azt hitték, hogy a mesterek vissza akarták vonni az 1906. évi árakat. A mun-

kások kiktödtöttei a szegezőket értesítik a történt megállapodásról s így valószínűleg a szegező-munkások még a jövő hét folyamán alá fogják írni a nyilatkozatokat s ezzel elmarad a kizárás, melyet a mesterek egyelőre egy hétre felfüggesztettek és azután a munka folyni fog tovább teljes békében, mindkét fél teljes megnyugvásával.

A Kereskedelmi Csarnok a borkereskedelem érdekében. A Magyar Kereskedelmi Csarnok, tekintettel a közeli, előreláthatólag gazdag bortermésre, az üres hordók gyors elszállítása érdekében átiratot intézett az Államvasutak igazgatóságához. Ezen átirat elintézésül az Államvasutak igazgatósága értesítette a Csarnokot, hogy a borkereskedők által a termelők részére feladott üres hordók és egyéb tartályok akadálytalan elszállítására kiváló gondot fordít, s amennyiben a viszonyok megengedik, törekedni fog, hogy az e czélra szükséges kocsik kellő számban pontosan rendelkezésre bocsájtassanak. Közégeit egyuttal utasította, hogy a kocsirakományokban feladott, vagy a kocsirakományokból üres hordókat és egyéb tartályokat késedelem nélkül közvetlen tehervonatokkal továbbítsák és úgy a feladási, mint a leadási állomásokon a legsürgősebben kezeljék.

A „Hermes” ülése. A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság igazgatósága ma Kornfeld Zsigmond igazgatósági elnök, főrendiházi tag elnöklésével ülést tartott, amelyen megállapították a lefolyt üzletévre szóló mérleget. A tiszta nyereség 277.465 koronát tesz ki, mely összegből az igazgatóság az e hó 30-ára összehívott közgyűlésnek 9%-os osztalék, vagyis részvényenkint 18 korona kifizetését hozza javaslatba. Az igazgatóság Latzkó Károly és Kónyi Hugó czégvezetőket igazgatóhelyettesekké, Berkes Ferenczet, a Dorottya-utczai fiókpénztár főnökét czégvezetővé nevezte ki.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. szeptember 21-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:
Hazánkban a délkeleti részekben, meg az északkeleti határon tegnap is fordult elő kevés eső, míg az ország nagyobb részén tulnyomóan derült idő uralkodott. A hőmérséklet többé-kevésbé a normális alatt van; maximuma: Fiumében 23 C° és minimuma: Rajeczfürdőn, meg Sopronban 1 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:
Változóan felhős idő várható, lényegtelen hőváltással és elvélve — inkább csak keleten és délen — csapadékkal.

Állomás	Légnyomás mm. 750 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max	min.
A-Szalina	69.0	8.6	N	1	2	16	7
Ungvár	68.8	1.26	N	2	3	17	11
Késmárk	71.0	8.0	N	2	3	17	8
Losoncz	69.6	10.4	ESE	3	1	19	5
Gyalla	69.6	7.0	N	2	2	21	3
Budapest	69.1	13.3	NW	2	2	19	11
Hérsény	70.2	7.4	N	0	0	18	8
Köszthely	70.1	10.4	N	1	2	18	10
Pécs	69.4	11.7	N	1	2	19	8
Zagáb	69.9	10.3	ESE	1	0	19	8
Fiume	67.8	12.4	N	1	0	23	11
Szeged	61.8	9.9	N	2	1	19	7
Tomesvár	66.8	8.8	N	1	1	20	7
Nagyvárad	66.4	11.0	NE	1	2	20	6
Kolozsvár	67.5	9.8	N	1	3	16	6
Nagyzeben	65.8	9.6	NW	1	4	13	6
Szatmár	—	12.4	N	4	1	17	9
Egér	—	12.8	N	2	2	18	5
Arvására	—	7.8	NW	1	0	18	7
Selmeczbánya	—	8.0	NE	1	2	19	4
Komárom	—	8.2	N	1	1	17	6
Magyar-Ovár	—	6.4	N	3	4	18	1
Sopron	—	8.6	N	1	0	22	5
Eszék	—	16.9	NE	2	0	22	15
Cirkvenca	—	10.9	NE	4	4	18	9
Dobozon	—	19.8	N	2	4	18	7
Kecskemét	—	9.0	N	3	3	19	7
Oroszaha	—	9.6	W	5	1	19	8
Arad	—	7.9	N	3	0	19	6
Zsombolya	—	8.8	NW	1	1	22	6
Verscez	—	9.0	SW	1	2	21	6
Orsova	—	—	—	—	—	—	—

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadótulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság
Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
 vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukor-
 betegségűnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.
 Főraktár Budapeston: BÉSKUTY L.-nél.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 21.

A készáru piacra mérsékelt kínálat és ugyanolyan kereslet mellett készbuzában szilárd volt az irányzat; forgalomba került 40.000 mm. 5-10 fillérrel drágább árakon. Rozs tartott, zab csendes, tengeri nem változott. A határidőpiacon a mai fizetési szilárdan és néhány fillérrel a szombati zárlaton felül indult. A szilárdság tartotta magát, mihez hozzájárult, hogy a malmok ma élénkebben vásároltak és magasabb árakat engedélyeztek. Különösen azonban fedezésekre szilárd volt az irányzat és az árak néhány fillérrel javultak. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza négy fillérrel, az áprilisi buza hat fillérrel, az októberi rozs, októberi zab és áprilisi zab négy-négy fillérrel drágább, a májusi tengeri változatlan, az áprilisi rozs négy fillérrel olcsóbb.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	híós	Ára 100 kg.	híós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	22.90-23.40	79	22.90-23.40
"	76	23.15-23.60	80	23.15-23.60
"	77	22.70-23.15	81	22.70-23.15
"	78	22.80-23.15	82	22.80-23.15
Fejérmegyei uj	75	22.70-23.15	79	22.70-23.15
"	76	22.95-23.40	80	22.95-23.40
"	77	22.50-22.80	81	22.50-22.80
"	78	22.60-22.85	82	22.60-22.85
Pestvidéki uj	74	22.50-22.80	78	22.50-22.80
"	75	22.70-23.15	79	22.70-23.15
"	76	22.95-23.40	80	22.95-23.40
"	77	22.50-22.80	81	22.50-22.80
Bánsági uj	74	22.80-23.15	78	22.80-23.15
"	75	22.90-23.40	79	22.90-23.40
"	76	23.15-23.60	80	23.15-23.60
"	77	22.70-23.15	81	22.70-23.15
"	78	22.80-23.25	82	22.80-23.25
Bécskai uj	74	22.90-23.40	78	22.90-23.40
"	75	23.15-23.60	79	23.15-23.60
"	76	23.40-23.85	80	23.40-23.85
"	77	22.70-23.15	81	22.70-23.15
Rozs I.-rendű uj	—	18.70-18.85	—	18.70-18.85
középmínőségű uj	—	18.35-18.60	—	18.35-18.60
Árpa I.-rendű	—	15.75-15.90	—	15.75-15.90
II.-rendű	—	15.40-15.65	—	15.40-15.65
Zab I.-rendű	—	16.40-16.60	—	16.40-16.60
II.-rendű	—	15.80-16.30	—	15.80-16.30
Tengeri belföldi uj	—	16.55-16.70	—	16.55-16.70
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—
Köles	—	12.00-13.00	—	12.00-13.00

A készáru piacra elikelt:

Buza, Tiszavidéki: 350 mm. 80.2 kg. 23.50 korona, 500 mm. 80 kg. 24.— korona, 200 mm. 80 kg. 23.80 korona, 300 mm. 80 kg. 23.70 korona, 200 mm. 80 kg. 23.65 korona, 500 mm. 79.5 kg. 23.65 korona, 300 mm. 79.5 kg. 23.65 korona, 100 mm. 80 kg. 23.60 korona, 150 mm. 79.2 kg. 23.40 korona, 150 mm. 79 kg. 23.40 korona, 100 mm. 78.8 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79.2 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.45 korona, 100 mm. 79.4 kg. 23.45 korona, 100 mm. 70 kg. 23.45 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.45 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.45 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.45 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.70 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.70 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.30 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.10 korona, keverékes, 100 mm. 79.5 kg. 23.50 korona, 300 mm. 79 kg. 23.60 korona, 1800 mm. 78.5 kg. 23.20 korona, 200 mm. 77.5 kg. 23.40 korona, felső, 200 mm. 77 kg. 22.30 korona, felső.

Pestvidéki: 350 mm. 80 kg. 23.60 korona, 300 mm. 80 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79 kg. 23.40 korona, 200 mm. 79 kg. 23.30 korona, 400 mm. 79 kg. 23.20 korona, 100 mm. 79 kg. 22.60 korona, hibás, 400 mm. 78.5 kg. 23.10 korona, 600 mm. 78.3 kg. 23.20 korona, 500 mm. 78 kg. 23.20 korona, 260 mm. 78 kg. 23.60 korona, hibás kevert, 700 mm. 78 kg. 22.90 korona, keverékes, 150 mm. 77.5 kg. 23.— korona, 100 mm. 77 kg. 22.10 korona, hibás, 100 mm. 76 kg. 22.80 korona, 100 mm. 74 kg. 19.80 korona, üszkös.

Raktár: 400 mm. 77 kg. 22.75 korona.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 79 kg. 22.30 korona, 200 mm. 78 kg. 22.30 korona, üszkös, 100 mm. 78.5 kg. 22.20 korona, 100 mm. 78 kg. 22.20 korona,

üszkös, 500 mm. 77.5 kg. 22.40 korona, üszkös, 500 mm. 77.5 kg. 22.40 korona, hibás.
 Bécskai: 1500 mm. 78 kg. 23.40 korona, 3100 mm. 78 kg. 23.10 korona, 140 mm. 79.5 kg. 23.— korona.

Bánsági: 300 mm. 79.5 kg. 23.55 korona, 250 mm. 79.5 kg. 23.50 korona.
 Erdélyi: 100 mm. 76.5 kg. 22.10 korona, hibás, 100 mm. 76.5 kg. 21.80 korona, hibás.
 Fejérmegyei: 200 mm. 78 kg. 23.20 korona.
 Hartai: 400 mm. 77 kg. 22.90 korona.
 Szerémségi: 400 mm. 78 kg. 22.70 korona, keverékes.

Szavai: 4000 mm. 78 kg. 23.— korona.
 Törökbecei: 3830 mm. 79.5 kg. 23.85 korona.
 Rozs: 100 mm. 18.65 korona, 600 mm. 18.70 korona, kpi. par.

Tengeri: 100 mm. 16.70 korona, kpi.
 Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt.

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 11.37, 11.36, 11.41, 11.37.
 Buza 1909. áprilisa 11.66, 11.67, 11.64, 11.68, 11.64.
 Rozs 1908. októberre 9.34, 9.41, 9.37.
 Zab 1908. októberre 8.07, 8.05.
 Tengeri 1909. májusra 7.31, 7.33, 7.29, 7.30.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi buza	11.37 - 11.38
1909. áprilisi buza	11.65 - 11.66
1908. októberi rozs	9.34 - 9.35
1908. októberi zab	8.07 - 8.08
1909. májusi tengeri	7.28 - 7.29

Budapesti gabonaforgalom.

1908. szeptember 18-tól szeptember 20-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	64045	6000
Rozs	3128	6882
Arpa	7619	4130
Zab	8921	10517
Tengeri	100	—
Liszt	957	36376
Korpa	100	5467

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdén gyenge megnyitás után, tartott árak mellett mérsékelt volt a forgalom. A déli tőzsdén bécsi vásárlások következtében az árfolyamok emelkedtek. Első sorban az Osztrák hitelrészvényt vásárolták, utóbb ennek az áremelkedése magával hozta néhány nemzetközi értéknek az áremelkedését. A helyi tőzsdén is meglehetősen volt a forgalom; különösen a Danubius-részvényeket vásárolták, melyek 253 koronáig emelkedtek. A helyi közlekedési vállalatok közül a Közutai vasuti részvények iránt mutatkozott érdeklődés, melyek három koronával javultak. Forgalomban voltak még a Magyar Asphalt, az Athenaeum, a Hadfelszerelési és a Városi vasut-részvények. Az Unionbank és a Nemzetközi Villamossági Részvénytársaság fuzióját kedvezően fogadták és a tőzsdén e részvények árfolyama néhány koronával javult. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az Osztrák hitel 0.75 koronával, a Magyar hitel 0.50 koronával javult. Forgalomba került: Osztrák hitel 644-644.75-643.75-645.50 koronán, Magyar hitel 746.50-747 koronán, Leszámitolóbank 478.25-478.50 koronán, Jelzálogbank 437.50-437 koronán, Rimamurányi 561-562.25 koronán, Városi villamos 266.50-267 koronán, Közutai vasut 540-543.75-543.25 koronán, Danubius 248-248.50-249-253 koronán, Athenaeum 185 koronán és Magyar Hadfelszerelési részvény 195-200 koronán.

Előőzsde.

Előőzsde tartott.
 Köttetett: Osztrák hitelrészvény 644.—-644.75, Magyar hitelrészvény 746.50. Rimamurányi vasmű 561.—-562.25. Magyar leszámitolóbank 478.50-478.75. Danubius hajógyár r.-t. 248.—-248.50.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde szilárd.
 Köttetett: Osztrák hitelrészvény 643.75-645.50. Magyar hitelrészvény 746.50-747.—. Rimamurányi vasmű 561.—-562.25. Magyar leszámitolóbank 478.50. Jelzálogbank 437.50-438.—. Közutai vaspálya 540.—-640.75. Városi villamos vasut 266.50. Danubius hajógyár r.-t. 249.—-253.—. Athenaeum 185.—. Magyar hadfelszerelési gyár r.-t. 195.—-200.—.

Prémium-üzlök: A díjbiztosítasokért fizettek: Osztrák hitel részvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. szeptember hó végére 16-18

Utóőzsde.

Az utóőzsde nyugodt volt. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 645.75. Magyar hitelrészvény 747.25. Jelzálogbank 437.50. Leszámitolóbank 478.50. Rimamurányi 562.—. Közutai villamos 543.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, szeptember 21. (Saját tudósítónk jelentése.) Mint rendszeresen a hét elején, a konzum ma sem volt piacosan s ennek következtében sem gabonanemlekekben, sem takarmányárakban nem fejlődött ki említésre érdemes üzlet. A hangulat általában nyugodt volt és buza a budapesti jelentések alapján még annyiban szilárdabban tartott, hogy adott esetben 5 fillérrel drágábban kellett volna megfizetni, mint szombaton. Rozs, tengeri és zab változatlan árakon maradt és árpa sem változott észrevehetően. E cikkben majdnem teljesen megakadt a forgalom.

Jegyzetett buza: új tiszavidéki 12.15-12.55 korona, marosi 11.90-12.30 kor., bánáti 11.90-12.30 korona, tótfelvidéki 11.45-11.90 korona, mosoni 11.65-12.05 korona, új déli vasuti 11.65-12.05, marchfeldi 11.30-11.75 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.60-9.80 korona, csepeli 9.55-9.75 kor., pestmegyei 9.75-9.90, déli vasuti 9.55-9.80 korona, különféle magyar 9.55-9.80 kor., osztrák 9.60-9.80 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.60 kor., marchfeldi 8.70-9.30 kor., bécsvidéki 9.—-9.70 kor., tótfelvidéki 7.90-10 kor., csepeli 7.80-8.70, győri —.— kor., déli vasuti 8.40-9.65 kor., tiszavidéki 7.30-8.50 kor., északmagyarországi 7.40-9.40 kor., középduinai állomások 8.30-9.— korona.

Magyar tengeri: régi 8.65-8.85, új —.—- korona, cinquantin 9.40-9.70, új —.—- korona.

Magyar zab: selejtes —.—- kor., közepes 8.25-8.85 korona, elsőrendű —.—- kor., válogatott 8.75-9.15 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.40-8.50 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, szeptember 21. Az Unio-banknak a Nemzetközi villamossági társasággal tervezett tranzakciója általánosan kedvező megítélés tárgya volt a mai előőzsdén és mind a két intézet részvényél élénk forgalomnál erőteljesen emelkedtek. A többi értékek forgalma a laibachli események és a New-Yorkból jelentett lanyhaság miatt szűk körben mozgott. Alpesi bányarészvények gyengültek. Prágai vasmű és Chodnica-részvények javultak. Az előőzsde zárlatáig tartózkodó volt. A déli tőzsde nyugodtan, tartott árfolyamokkal indult. Unio-bank és Nemzetközi villamossági részvények újból emelkedtek. Később az árfolyamok alig változtak.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 644.25. Magyar hitel. —.—, Ländlerbank 440.—, Allamvasut 696.—.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 120.—.—, Alpesi bányarészvény 669.50, Májusi járadék —.—, Magyar koronajáradék —.—, Török sorsjegy 185.75, Német márka 117.45, Elbavölgyi vasut 452.—, Rimamurányi 561.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti peiroleum —.—.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 644.25, Magyar hitel 745.—, Ländlerbank 440.—, Unio-bank —.—, Allamvasut 696.50, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 120.—, Gőzhajó —.—, Alpesi bányarészvény 669.50, Májusi járadék —.—, Magyar koronajáradék —.—, Török sorsjegy 185.75, Német márka 117.45, Elbavölgyi vasut 452.—, Rimamurányi 561.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti peiroleum —.—.

Bécs, szeptember 21. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papír-járadék 96.30, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.20, 1860-as sorsjegy 152.—, Osztrák hitelsorsjegy 474.50, Angol osztrák bankrészvény 298.—, Bécsi Bankverein 517.25, Osztrák-magyar bank 1750.—, Déli vasut 119.50, Dunagőzhajózási társ. 1004.—, Dohány rész. 395.—, Cs. k. arany (vert) 11.36 Német bank. 117.41 Osztr. Lloyd 415.—, 4.2 száz. ezüst. jár 96.25-96.20, Osztr. koronajáradék 96.35, 1864-es sorsjegy 260.50, Osztrák hitelintézeti részvény 644.50, Union-Bank 544.50, Osztrák Ländlerbank 440.20, Osztrák-magyar államvasut 695.25, Elbavölgyi vasut 451.—, Alpesi részvény 668.50, 20 frankos 19.11, Londoni váltótár 239.37, Lipótkohó —.—, Töröksorsjegy 184.75. Tartozkodó.

Bécs, szeptember 21. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.25. Fizsai és szegkölc. sorsjegy 144.25, Magyar hitelbank részvény 746.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 477.—, Rimamurányi 560.50, Magyar cukoripar 1765.—, Adria hajózási részvénytársaság 404.—, Magyar ko-

ronajáradék 92.80, 4 százalékos magyar földleherm. kötv. 185.—, Magyar nyer.-k. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi vasutrészvény —, Magyar jelzalogbank 435.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, szeptember 21. (Tőzsdejelentés.) Tekintettel a newyorki tőzsde bágyadt zárlatára, valamint a külföldi tőzsdék kedvtelen hangulata, az itteni megnyitáznál többnyire gyengülő árfolyamokat mutatott. Amíg kohó-, hajózási- és villamossági részvények viszonylagosan jól tudták tartani magukat, addig készpénzárak és amerikai papírok erősen csökkentek. Midőn később kohó-részvényekben rajnai számlára nagyobb eladások történtek, amelyeknek következtében 2%-ig estek az árfolyamok, a többi forgalmi téren, mely eddig ellenállónak mutatkozott, bágyadt irányzat állott be. Csak Laurakohók és 3%-os birodalmi kölcsön tudták magukat jól tartani. A zárlat részben meglehetősen élénk forgalom mellett engedékeny volt. A készpénzpiac ipari értékei többnyire gyengébbek voltak. Magán-leszámitolási kamatláb 3³/₄%, napipénz 2¹/₂%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyáradék 28.50, osztrák hitelrészvény 203.—, Déli vasut 22.70, orosz bankjegyek 214.65, 4 százalékos új orosz kölcsön 16.20, Disconto Commandit 177.70, Dinamitruszt 159.90, Harpeni 207.20, Unifikált török járadék —, 4,2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyáradék 93.40, Magyar koronajáradék 92.80, Osztrák-magyar államvasut 149.50, Bécsi váltóár 85.15, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 226.10, Gelsenkircheni 198.25, Laurakohó 212.50. Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat.) szept. 21. 4-2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyáradék 98.70, 4 százalékos magyar aranyáradék 93.50, Osztrák hitelintézeti részvény 202.90, Osztrák-magyar államvasut 149.10, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.82, Bécsi Bankverein 141.—, Villamos részvény 147.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön —, 4-2 százalékos ezüstjárdék 92.20, Osztrák koronajáradék 96.25, Magyar koronajáradék 92.85, Osztrák-

magyar bank 125.70, Déli vasut részvény 22.80, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.15, Párisi váltóár 811.75, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 21. 4-2 százalékos ezüstjárdék 99.30, 1860. sorsjegy 154.—, Déli vasut 22.50, 4 százalékos aranyjárdék 98.30, Osztrák hitelrészvény 203.—, Osztrák-magyar államvasut 149.—, Olasz járadék 104.20, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93.60. Nyugodt.

London, szeptember 21. Angol consol 85¹/₂.

Páris, szept. 21. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.95, Osztr. aranyjárdék —, Magyar aranyjárdék 94.75, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 295.—, 5 százalékos marokkói járadék 513.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 95.45, 4 százalékos Kons. amort. román járadék —, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 93.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.—, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 522.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.75, 4 százalékos unifikált török jár. 93.77, Török sorsjegy 175.—, Török dohányrészvénye 426.—, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank —, Magyar Jelzalogbank 464.—, Banque de Paris 1535, Banque Ottomane 728.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridional vasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 621.—, Rio Tinto 17.18, Sucrerie d'Égypte 36.—, Tula 270.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 176, Chartered 23.50, De Beers 330.50, East Rand 114.50, Jagersfontein 113.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 67.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) —, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2. Váltó Svájcra (rövid) —, Csek Londonra 251.20, Magánkamatláb 2. Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Juhvásár.

Budapest, szeptember 21. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 4839 darab juhot. Arjegyzések: elsőrendű ürü 44-47 fillér kgr.-ként, vagy 35-49 korona páronként, középminőségű ürü 36-42 fill., kgrként vagy 28-33 korona páronként, anyajuhok 34-42 fillér kgrként, vagy 22-32 korona páron-

ként, kosok — fillér vagy 20-32 kor. páronként. A nagy felhajtás miatt az irányzat igen lanyha volt, az árak 2-4 fillérrel kgrként csökkentek.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, szeptember 21. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A holnapi sertésvásárra az eddigi szállítások és bejelentések szerint 8500 hizott és 7000 fiatal sertés felhajtását várják.

Bécsi vágómarhavásár.

St.-Marx, szeptember 21. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 3460 darab magyar, 266 drb galicziai, — drb bukovinai, 1258 darab németországi.

Jegyzések kilogrammonként elősúlyban: Magyar hizóökor 1-ső minőségű 72-82 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 66-90 fillér, III. min. 50-64 fillér, kivét. — fillér, galicziai hizóökor 1-ső minőségű — fillér, II. minőségű 80-86 fillér, III. minőségű 70-78 német hizóökor I. min. 84-92 fillér, kivételesen 94-100 fillér, II. min. 74-82 fillér, III. minőségű 68-72 fillér, legelő ökor 48-72 fillér, parasztökor 50-62 fill., bika 48-68 korona, kivétel. 70-76 korona, tehén 50-72 korona, bivaly 30-44 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, szeptember 21-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 125-127 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 127-127 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 131-133 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg felüli súlyban) — fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi szeptember 18. napján volt készlet 37104 drb., 1908. szeptember hó 19-én felhajtott 582 darab, 1908. szeptember 19-én elszállított 348 darab, 1908 szeptember 21. napján

BRÁZAY SÓSBORSZESZ
A LEGJOBB

Nélkülözhetetlen
házi-szer!

XXXXXXXXXX

**Kapható
mindenhütt**

ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

tr hitel. —, 696.—, ut 120.—, amurányi —, koronajár 92.80 y —, Német

var hitel 745.—, —, Allamvasut nkverein —, —, Alpesi bánya —, Magyar gy 185.75, Német 452.—, Rima —, —, Keleti vas- jelz. —, Kár-

értékek zárata. 30, 4 százalékos 860-as sorsjegy 50, Angol osztrák nkverein 517.25, éli vasut 119.50 hány rész. 395.— kv. 117.41 Osztr. 25-96.20, Osztr. siegy 260.50, Osz- 50, Union-Bank 20, Osztrák-ma gyi vasut 451.— kos 19.11, Lon- —, Töröksors-

értékek zárata.) 5, Tiszai és szeg. hitelbank részvény ó részvény 477.—, kukoripar 1765.—, 4.—, Magyar ko-

maradt készletben 37338 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, szept. 21. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 726 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1331 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 2057 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1545 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlannul visszamaradt 512 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 96-102 fillér, ételsulylevonással — fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 90-96 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 118-130 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 120-130 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 122-130 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fil.-ig, könnyű — kgr.-ig. Belföldi süldő — fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

VIZÁLLAS.

m é t e r		m é t e r	
szept. 21. szept. 19.		szept. 21. szept. 19.	
Inn	Shárding 1.97 1.68	M.-Sziget	0.27 0.34
Duna	Passau 7.75 8.10	Tokoháza	0.85 0.59
	Linz 0.14 0.42	V.-Námény	0.08 0.25
	Bécs 0.20 0.52	Tokai	0.20 0.36
	Pozsony 2.07 2.88	Tiszafüred	0.24 0.32
	Komárom 8.09 8.82	Szolnok	0.14 0.14
	Budapest 2.62 2.86	Csongrád	1.54 1.82
	Paks 2.26 2.08	Szeged	0.20 0.55
	Mohács 3.34 3.24	T.-Becse	0.26 0.06
	Gombos 0. — 0. —	Titel	2.05 1.90
	Ujvidék 2.66 2.48	Óbuda	1.16 1.12
	Pancsova 1.05 1.02	Bárta	0.40 0.51
	Orsova 1.00 1.64	Ladány	0.38 0.64
Horva	Morvaftalu 0.42 0.47	Sajó	1.17 1.19
Vág	Zsolna 0.28 0.40	Hornád	0.08 0.05
	Troncsén 0.27 0.39	Bereityó	0.35 0.35
	Szered 0.57 0.67	Margitta	0.32 0.32
Eába	Szt.-Gothárd 0.17 0.15	B.-Ujfalu	0.18 0.32
	Sárvár 0.24 0.20	Cencs	0.34 0.28
	Győr 1.45 1.45	N.-Vérad	0.20 0.18
	Várasd 0.22 0.28	Belényes	0.34 0.34
Dráva	Zákány 0.08 0.68	Tonka	0.26 0.26
	Bárcs 1.18 1.28	Gurabonc	0.62 0. —
	Feszák 0.56 0.56	Roroszent	0.48 0.42
Mura	M.-Szentján. 0.06 0.06	Bákó	0.36 0.56
Száva	Zágráb 0.06 0. —	Gy.-Fehérvár	0.30 0.36
	Sziszek 0.79 0.74	Branyicska	0. — 0. —
	Mitrovicza 0.66 0. —	Sohorsán	0. — 0. —
Szamos	Décs 0.35 0.28	Arad	1.42 1.40
	Szatmár 0.12 0.15	Makó	0.70 0.47
Kraszna	N.-Máltón 0.42 0.49	K.-Kostéb	0.13 0.14
Latorca	Munkács 0.14 0.16	Kiszétó	0.46 0.50
Labarca	Homonna 0.14 0.16	Temesvári	0.96 0.92
Ung	Pereszény 0. — 0. —	Becskereki	1.02 0.98

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 20. —

Kinevezések. A földmivélségi miniszter a vezetése alatt álló minisztériumhoz dr. Géczy Imre közigazgatási gyakorlatot ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri fogalmazógyakornokká; a beregszászi pénzügyigazgatóság Tulesik Ferenc egyetemi hallgató, munkácsi lakost a munkácsi adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakorlatnokká nevezte ki. Névmagyarosítás. A belügyminiszter dr. Neu-

haus Alfréd budapesti lakos családi nevének Nemesre kért átváltoztatását megengedte.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

CSÁSZARI KIRÁLYI SZAB. DÉLI VASPÁLYA-TÁRSASÁG. 2261/G. szám.

Pályázati hirdetés

az 1909. évben szükségelt repoze-égő és kenőolaj szállítására.

A cs. és kir. szab. déli vaspálya-társaság a magyar vonalai számára az 1909. évben szükségessé váló 850 q. repoze-égőolaj és 350 q. repoze-kenőolaj

esetleg ezen mennyiség 20%-nyi többletének szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen repozeolajnak beszállítása bérmentve budapesti anyagszertárunkba eszközrendő és havi részletekben, megközelítőleg következőképpen kell történnie, és pedig: az 1909. évi

havában	100 q. égő és 20 q. kenőolaj
január	100 » » » 20 » »
február	80 » » » 30 » »
március	60 » » » 30 » »
április	50 » » » 30 » »
május	50 » » » 40 » »
június	40 » » » 50 » »
július	40 » » » 30 » »
augusztus	60 » » » 30 » »
szeptember	70 » » » 30 » »
október	100 » » » 20 » »
november	100 » » » 20 » »
december	100 » » » 20 » »

Osszesen: 850 q. égő és 350 q. kenőolaj

Azon esetre pedig, ha a fennebb meghatározott részletek havi szükségletünk fedezésére elégségesek nem volnának, fentartjuk magunknak azt a jogot, hogy a szükséges többletet vagy a legközelebbi havi részlet, vagy a biztosított 20%-nyi többletszállítás fejében, bármikor követelheszük.

A szállítás a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaságnál fennálló és az üzletigazgatóság anyagszerkezési osztályánál (Mészáros-utca 17-19, földszint 28.) megtekinthető, esetleg levélileg is megszerezhető részletes pályázati hirdetmény, valamint az általános és különleges szállítási feltételek alapján a megközelítő havi részletekben teljesítendő.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok, melyekhez a bányapénzről szóló letétleg, a sajátkezűleg aláírt általános és különleges szállítási feltételek, továbbá a választott bírósági rendtartás, csatolandók, lepecsételve ezen közliummal ellátva:

»Ajánlat repoze-égő és kenőolaj szállítására« legkésőbbben folyó évi október hó 20-án déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság üzletigazgatóságánál (Mészáros-utca 17-19. sz. a.) benyújtandó, illetve beküldendő.

Az ajánlattal egyidejűleg az ajánlott repozeolajból két lepecsételt üvegben 1-1 kgr. súlyu olajminta is beküldendő.

Az árak bérmentve — hordó nélkül — a déli vasut valamely állomására, vagy az ajánlattevő tevése szerint, helyt budapesti anyagszertárunkba szállítva, 100 kg. tiszta súlyban tüntetendő ki.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság üzletigazgatósága tartatja magának azon jogot, hogy a repozeolaj szállítását tetszés szerinti részmennyiségben is átengedhesse.

Az ajánlattevők ajánlatukra nézve a benyújtási határidőtől számítva 4 hélig szóban maradnak.

A szállítási feltételek előitérő, vagy a meghatározott időre be nem érkezett, végre olyan ajánlatok, melyekhez a kívánt minták nem lettek beküldve, figyelembe nem vehetőek.

A törvény

követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszer, igen számos esetben kitűnő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserű páratlan hatása!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMÉTEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

ÉVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEDYZÉK 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908 szeptember 22-én

Nemzeti Színház

Nászinduló. Színmű 4 felvonásban... Roger Lechateau, Claude Morillot, Clestros, Sraon, Suzanne, Mme de Piessans, Hortense, Cloziérensé, Mlle D'Audely, Maguet, Juliette.

M. Kir. Operaház

TANNHAUSER. és a wartburgi dalnok verseny. Regényes opera 3 felvonásban... Hermann, Erzsébet unokahuga, Tannhäuser, Wolfram, Walther, Hiterolt, Heinrich, Reinmar, Vénusz, Pasztorbu.

Királyszínház

Hollandi lány. Nagy operett 2 felvonásban... Paan Adrien, De Coop, Van Vuyt, Hook, Saly, Freda, Klára, Snapez, Mina, Slinksz, Simon.

Urania színház

Régi jó idők. Kezdeté fél 8 óraker.

Magyar színház

A nagymama. Énekes vígjáték 3 felvonásban... Szörény gréfné, Marta, Pirooska, Báro Orkényi, Gróf Szerényi, Gr. Orkényi Kálmán, Koszta, Langó Szerafina, Tótorika Szilárd.

Vígyszínház

Tatárjárás. Operett három felvonásban... Személyek: Lohonyay tábornok, Froszka a leánya, Riza, Lörenthey, Imrédy, Mozyoróssy, Wallenstejn, Illiko, Luri.

Fővárosi nyári színház

Csók király. Regényes daltjáték 3 felv. Kezdeté fél 8 óraker.

Apollo - Projektográf

Szerelmi vallomás. — Féltekeny anyós. — Szerelmem és kötelesség. Gyémánt-tolvajok. Az ördög hatalma. — Kerek korszolyák. — Papucs-hős. — A felkelő nap gyermekei. — Páris és vidéke. — Baba után vagyok. — Hadhajók gyakorlata az olasz király jelenlétében. — Alpesi ünnepek. — Világi a varietében. KEZDETE: 6 óraker

GLADIS-KÁVÉHÁZ

Rottenbiller-utca 10. (Óvoda-utca sarkán.) Minden este Telefon 105-69. TATAI BUS FERI zenekara hangversenyez. — Fényes amerikai berendezés. — Külön értékesítési helyiségek. — Szolid árak. A szervezett munkások szíves pártfogását kérve, tisztolott SZATMÁRI, kávé.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Ma este harmadnap 8 óraker Nagy Fényes Előadás. «HELGOLAND» Nagy kiállításos vízi némajáték 150 négyzetméter víz a cirkusban. Fényes kivilágítás, tűzijáték. 80 helyből álló baletkar, The 3 Staig's halászfogás motorkegélőpáron és az egész nagy műsor.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR. Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 óraker Ma! fél 10 óraker! Ujdonság

A feleségem férje

Böhözt írta atyr. Rendező Rott Sándor. Végül 11 óraker DER LUFTTURNER Böhözt egy amerikai szálloda ételből írta Satyr Rendező Trebitsch Sándor. Nappali pénztár d. e. 9-12 és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban előrangú tánc attrakciók. — Kezdeté fél 12 óraker —

„VALUTA” érszény

egy darab bőrből készülő ára 1 korona kizárólag „Székely” bőrdoboznál VII. 9 Rakoci-ut 4 Arlezzvák inven

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

Kovács Gyula zongora-teremtő Budapest, V. Ferenc-József-tér 5 6. Greshampalota. Telefon 110-68. zongorák, pianók és harmonikumok legolcsóbb árban. Teljesen új hangszerek berbeadása. Részlet és javító osztály. Zongora hangoltatás eszközöltetik. Állandó képkiallítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszerkülönlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál HATSCHEK N. Csakis: Budapest, Hároly-körut 6. ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Női ruha divat kelme előadás Oriasi készletünkben 120 cz. széles őszi angol kelmeté-terenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 frtig árusítunk.

Rosenberg és Quitt női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruház Budapest, VI. Király-utca 32. Telefon 528. Alapított 1895

Vértess-féle Sósorszesz Minden házban szükséges.

BUTOR 1884 alapítva 1884 alapítva legnagyobb választékban, a legmodernebb követelményeknek megfelelően, szigorúan szolid kivitelben, teljes polgári- és urasági lakás berendezések couláns feltételek mellett kaphatók: Sárkány J. butoriparosnál Budapest, Erzsébet-körut 26. (Zion-palota) raktár és műhely.

„LICEUM” Andrássy-ut 13. sz. alatt nyelv-, rajz- és táncoktatás. 1. Német nyelv egész évre 100 K. Fizethető félévi 50 K.-ás, v. havi 10 K.-ás részletekben. Beiratási díj 1 K. 2. Angol nyelv egész évre 140 K. Fizethető félévi 70 K.-ás, v. havi 14 K.-ás részletekben. Beiratási díj 1 K. 3. Francia nyelv egész évre 120 K. Fizethető félévi 60 K.-ás, vagy havi 12 K.-ás részletekben. Beiratási díj 1 K. 4. Külön rajz egész évre 30 K. Fizethető félévi 15 K.-ás, vagy havi 3 K.-ás részletekben. Beiratási díj 1 K. 5. Külön svéd torna egész évre 100 K. Fizethető félévi 50 K.-ás, vagy havi 10 K.-ás részletekben. Beiratási díj 1 K. (csak 5 és 14 év között.) 6. Tánc. Két kurzus: (okt. 15—jan. 1.) (jan. 1.—márc. 15.) 30 K. Beiratási díj 1 K. (csak 5 és 14 év között.) 7. Zene prospektus szerint. A tánc-kurzusra járók nagy számánál fogva kérésre előbb jelentkezni.

600.000 korona nyerhető október hó 5-én 1 drb Pesti Hazai Tkp. sorsjeggyel. Kapható 40 havi 3 kor, 50 fillér részletfizetésre. Az első részlet beküldése ellenében kiadom a sorsjegysorozatot és száma tartó részlettel azonnali játékkal. Az első 2 havi részletnek egyszerre való beküldése esetén a 3-ik részlet ingyen nyugtáztatik. Fleissig Sándor bank- és váltóüzlete Budapest, VII., Erzsébet-körut 2.

Kalap-Király a legmodernebb és legújabb megalkotások a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányú 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak. Különös gondot fordítunk Bőrcsés pártfogásért esedezünk műhelyünkben Hársta-n 33. no kalapok átalakítására. Osztermann és Stern kalapos mester Szigorúan ezeken 4 arak! Eskü-ut 6. (Kotild-palota)

AZ ÉN UJSÁGOM Képes heti gyermeklap. Szerkeszti PÓSA LAJOS. Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér. Az új évfolyam október 1-én kezdődik. Mutatványszám kérésre ingyen. Kiadóhatal: Budapesten, Andrássy-ut 10.

BUTOR DUB VÁLASZTÉKBAK... RÉSZLETFIZETÉSRE RENDELHETŐ OLCSÓÁRON... HÁRHATÓ... ENHENTREU TESTVÉREKNEK... BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SARKÁN) HÉTKÖZI ÉS ARJEGYZÉK INGYEN. TELEFON 82-2

FŐVÁROSI ORFEUM WALDMANN IMRE Igazgató VI. Nagymező-n. 17 Zajos siker! Ma és minden este Zajos siker! A borsos darab (Das starke Stück) Továbbá: AALBACH mint budapesti idegenvezető. BAUMANN mint Scherlock Hochmetz és a változatos varieté-műsor. Az előadás kezdete 8 óraker. Jegyértékel 10—1 és 8—6 (ráig a nappali pénztárnál. A töltekben reggeli 5 óráig VÓROS ELEK színgyzenekara hangversenyez.

IFJ. SCHULLER FERENCZ nagyvendéglője VI. kerület, Andrássy-ut 39. szám. A szalmaövegyek legkedveltebb ettermé. Mérsékelt árak! Ritűnő kiszolgálás!

BUDAPESTI CABARET BONBONNIERE Teréz-körut 28. Minden este 9 és 1 negyed óraker: A néma vádolt (zajos sikerű bohózat). BERTA PANAMAJA 100-lik jubileum előadása. (Sápadt paróda. De Szalay, mint Rott, Kóvári, mint Nagy Ernő) — Montevideo-ig húzó névű vers műtátrók.) László Rószl (4 új cabaretzammal). Kőlény Lion, Antal Erzi, Csabai Zsófi, Sugár Edith, Rátkey Márton a (Királyszínház tagja, mint vendég.) Kóváry Boross, Szatmári, Kabók 3 kis darab — 20 új cabaret szám. Conférencier: Dr. Szalay József (Grünbaum-imitáció budapesti idegenvezető). Jegyek: 6, 5, 4 és 3 kor-ért Kontinua tözsdőjében, Andrássy-ut 29. Bárdnál (Kossuth u. 4.) és a Cabaret pénztáránál.

Hull a haja? Használja a GARA-féle Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszekciók ideig. Gara Géza és Tsa drogéria Bpest, VIII. József-körut 78. Iessők árjegyzéket kérn!

600.000 K főnyeremény készpénzben

nyerhető az OKTÓBER HÓ 5-ÉN megtartandó

Pesti hazai első takarékpénztár

sorsjegyek húzásánál.

Bladjuk ezen sorsjegyeket havi részletfizetésre, és pedig:

Havi befizetések:		Havi befizetések:	
1 drbra 11 havi 10 K törlesztésre	2 " 11 " 20 " "	1 drbra 22 havi 5.60 K törlesztés.	2 " 22 " 11.20 " "
3 " 11 " 30 " "		3 " 22 " 16.80 " "	

Az első részlet beküldése után megküldjük a sorozat és számot tartalmazó törvényesen kiállított részletívét azonnali játékkal.

Általános Bank Részv.-Társ.
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 39.
 Alaptőke 2,000,000 kor. Tartalékalap 155,000 kor.

Párisi világkiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erősítőre, az inak merevségét stb. kényszeríti a lovat a legnagyobb munkabírási trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, ozimkép és gényjelen törvényesen védve.

Főraktár: TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

Amer 34 év óta a kerékpárvilágot uráló eredeti angol

Helfcal Premier és The Champion

kerékpárokat dupla harang csapágyval és szabaddontóval 3 évi jótállással, minden ar-felomelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletekkel adjuk es

kerékpár-alkatrészeket

egész világon létező összes kerékpárkhoz, óriási forgalmunk következtében melyen leszállított nagyban

eredeti gyári 30% áreszállítással szállítunk vidékre s bárhová

Láng Jakab és Fia kerékpár és alkatrész nagy kereskedők

Ausztria-Magyarország legnagyobb, legrégebb és legmegbízhatóbb kerékpár raktára.

Budapest, VIII., József-körút 41.

Fióküzlet Baross-tér 4. és Budán II., Margit-körút 6. — Diszárjegyeink 1000 képpel, kerékpár cs alkatrészekről ingyen és bérmentve

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, Al-landó nagy raktár

Laub Lipót,
 BUDAPEST,
 Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerelőit gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és új nemi betegséget (húgyszőfolyást ebeket, syphillist stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség megidősebbeknél is meglepő eredményes, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker folyón a honorarium utólag is fizethető. Levélre díjtalanul válasz. Kivánatra gyógyszeresek.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(A Pannónia szállóval szemben.)
 Ajtáró ház. — Bejárati a lépcsőnél. — Külön várószobák.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

kik bármily nemi betegségben szenvednek,

mind húgyszervi és hólyagbajok, húgyszőfolyások, vizelet zavarok, éjjeli magömlések, sebök és bujakóros bántalmak (syphillist, az öntörlesztés utóhatásként fellépő idegbajok, korai férfi-erő elgyengülés, bármily bőrkülső stb. nőknél fehérhólyag, méh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyításra szigorúan tudományos és lelkiszerető gyógyászati módszereinkkel, továbbá legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. or. és kirt osztály főorvos országos híri és a legrégebb, 22 éves lennálló rendelő intézet

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyszervi és hólyag bajok vizsgálata villamos húgyszőfolyás segélyével. Vidékiek levelekre kimériő választ és szakorvosi tanácsot nyújt. Gyógyászati gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Iskola hegedük!

Kitűnően felszerelve jó hanggal 4 frittól feljebb minden árban. Tok, vonó, gyantával 6 forint-tól feljebb.

REMÉNYI MIHÁLY

a Nagy. Kir. Zene-Akadémia és fővárosi iskolák szállítója

Budapest, Király-utca 58. sz.

Ezen lapra hivatkozva áriegyzék minden hangszerről külön-külön ingyen küldetik.

HETI MŰSOR.

Szeptember	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Fővárosi Színház
23 Szerda	Bizáncz	Bánk bán, Csodaváza	Kutya van a kertben	A hollandi lány	A szerencse fia	Régi jó idők	A kék egér
24 Csütörtök	Kényeskedők és Nők harca	Carmen	Csökon szerzet-völégény.	A hollandi lány	A nagymama	Az új Törökország	Csökkirály
25 Péntek	A társadalom támaszai		Kutya van a kertben	A hollandi lány	A szerencse fia	Az új Törökország	A Gyurkovits-lányok
26 Szombat	A társadalom támaszai	Siegfried	Diákélet	A hollandi lány	A nagymama		Boccaccio
27 Vasárnap este	A társadalom támaszai	Tosca	A Lantó és Csökon szerzet-völégény.	160 év múlva	A csaszár katonája		Csökkirály A cornevillei harangok

Fényképező-gépek és Látcsövek

részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

optikai áruházában

Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám.

Árjegyzék ingyen!

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ókszeres, evő-eszközök, mászajándékok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁRKÁLMÁN

művész

Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

ember 22
 1894 alapítva
 R
 közebb követel-
 lid kivételben,
 s berende-
 kuphatók:
 parosnál
 -palota)
 Budapest
 1881
 Andrassy-ut
 13. sz. alatt
 atás.
 50 K.-ás, v.
 1 K.
 70 K.-ás, v.
 1 K.
 60 K.-ás,
 1 K.
 15 K.-ás, 7agy
 1 K.
 50 K.-ás,
 1 K. (csak 5
 -márc. 15.) 30 K.
 melőbb jelentkezni.
 korona
 5-én
 jeggyel.
 fizetésre.
 a sorsjegy-
 onnali játé-
 válo beszü-
 áztatik.
 dor
 örút 2.
 ály
 nyereményű kö-
 4, 5 és 6 kor-
 nyen vasatnak
 gósért esedezünk
 ann és Stern
 os mester
 os palota.)
 GOM
 50 filler.
 szdódik
 ssy-ut 10.
 SZÉKELŐK
 NYEREMÉNY
 FIZETÉSRE
 LI OLCSÓÁRON
 PHATÓ
 ÉREKNEK
 ASZÓK (SAROK)
 EPON 62-27

ES hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

ES hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Házasságokat
Jegmagasabb körökben díszkréten közvetít Adler Rottenbiller-utca 9. Válaszbélyeg. 29048

Férjet keresek
a nővérem számára, aki 25 éves, szőke, csinos és szerényigényű leány, van hateres korona készpénze és szép kelengyéje. Állami vagy városi hivatalnokok különösen vasutasok előnyben részesülnek, mert első rendűen kitűnő összeköttetésem révén ilyenek előléptetését soronkívül is nagy mértékben tudnám elősegíteni. Részletes ajánlatokat „Nagy protekció” jelleg alatt kérek e lap kiadóhivatalába.

Házasságokat
közvetít „Házassalándók Újságja” Budapest, Liliom-utca 54. Kérjen mutatványszámot. 5646

Csemegezőlő,
chasselas nemes fajok, postakosaranként 2 kor., mmázsánként 28 korona, szegfűkörte, csemegealma 3 kor., ecetbe, vagy vízbe való ugorka, paprika, paradicsom, csemegezilva kosaranként 140, ismételésárúknak külön árjegyzék. Vasuti rendelést előlegbeküldéssel szállítok. Szabó Csongrádrol.

Házilag készített tojások **tarhonyának**
kilóját 80 fillér, édes rózsapaprikának dobozát 1 kor., mézédés baracklevárnak 1 kor., szilvalekvárnak 1 kor., töpörtés házi szappannak kilóját 120, kisültőn főzőt barackkonyaknak literjét 4 kor., bármily csekély mennyiségben szállít vegyesen Stern Adél Csongrádrol.

Rekedtség
biztos és kellemes orvosága a Réthy-féle czukorka, 60 fillérért mindenütt kapható. 721k

Muskotály,
passatuti és chasselas szőlőt postakosaranként 1 frt; ugorka, paprika, paradicsom, csemegezilva 80 kr.-ért; paradicsomnak mázsáját 6 frt; fenti szőlő mázsáját 14 frt; szegfűkörte, csemegealma postakosaranként 1 frt, mázsánként 12 frt. Előlegbeküldéssel szállít Gyümölcskivitel Csongrádrol.

Gépészet
ezimű éjlandó rovata van a honlapunkon megjelent „Molnárak Lapja” szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és mulatványszámok ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon kérik. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai utasításon kívül minden előforduló gépegészítések, művezetelmek, elektrotechnikusoknak, motorkezelőnek, tüstőnek, gépgyári munkásoknak az üzemben és azon kívül szükségesek, ezért a valószínűleg elapadtatással nyilatkozunk arról a rovatról azok, akik megismerték. A hetilap ára egész övre 8 kor. félövre 4 kor. 25907a

Pótvizsgákra,
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 7808

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámveleltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Róza-u. 44.) Ne téveszsze össze más hirdetéssel

Kovácsszén,
koks, briket, antracit jutányosan kapható, Radnay Károlynál, Budapest. 29065

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszerket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyitért vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Kastely
(Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 700 koronát jövedelmező szőlővel sürgösen eladó. Czim megtudható: Mosse Rudolfnál, Budapest, Nádor-utca 11.

Parlamentari
gyorsirók által vezetett magyar, német gyorsiró iskola. Díjtalan gépírás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiaitanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsiró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt-Ferencztér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépezégtől s más hirdetésünktől utánzó újabb tanfolyamokról független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 28944

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körut 83. Ingyenes gépírás-oktatás az összes irógéprendszeren. Díjtalan és biztos állásközvetítés. A „Stenográfia” országos Gabelsberger gyorsirós és gépiroskolában havonta új magyar, német, gyorsirási, gépiírási, kereskedelmi szépírási és helyesírás tanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairású kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsiró- és kereskedelmi iskolai rendszer tanárok vezetése alatt állnak. Sokszorosított- és másolóiroda. Beírások naponta az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolával

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok
Rézagy --- 45.- frt
Vasagy matraczczal 8.50 •
Gyermekegy --- 11.50 •
Sodronyagy-betét 8.50 •
Vas-és rézbutorok gyártásában. 28048

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. sz. em. TELEFON 87-02.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások, üzletek feltűnés nélkül megfigyelését a elültt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L 15. Telefon 103-52. 28587

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság Nagymező-utca E. 46 27933 C.

Csemegezőlőt
nagysemmű rogozó gyöngyszőlőt legnemesebb muskotálylaval keverten és finom zamatu ősi barackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsánként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

Gépészeket
cséplés idényro ugyszintén gazdatiszteket és az összes gazdasági személyzetet, szakörtelem és jószanságért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-ut-n. 25. Telefon 94-67.

SZENZACZIÓS KÖNYV!
IRODALMI GEMEGE!
A nemi kérdés és a társadalom.
Tartalma: I. A bevezetés II. A nő és a prostitució az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitució világa. VI. A jövő iránya — Fényes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal rajzolja meg, az igazságok teljesen megkelelt őszinteséggel és bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, irazi bizonyítsa az, mikép hihetetlen gyorsan kelt el az első kiadás 40.000 példány. Ez már a hatodik kiadás. A 114 oldalas nyomott, ódátlan könyv ára hirtelenes kiadásnál csak 90 fillér. Hölgyekben is bekapcsolható. Molnárak Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csák-utca 42.

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítellenek felelősséggel, legelőnyösebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemű végeztek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulók, javító- vagy pótvizsgákra és mindentéle magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

Jogtudományi
és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel
Dr. Erős Vilmos
jogi szemináriuma.
Budapest,
Wesselényi-utca 18 szám.

Jogtudományi és
államtudományi szigorlatokra, alap- és államvizsgákra, a budapesti, kolozsvári egyetemre, ügyvédi vizsgára, államszámveleltani s az összes jogi szakvizsgákra sikeres módszerrel előkészít a „Versatus” jogi vizsgákra előkészítő iskola Budapest, VI., Aradi-utca 41, II. 18. 28997

Házilag főzött
mézédés barack-levárnak kilóját 2 koronáért, czukorédés szilvalekvárnak 1 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádrol. 29056

Vadászlegyver
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként és potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lan-caster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú, Bücksiflute 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélsövekekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Sranning Welodoghammerles, ugyanitt Öhrz Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, egy perzsa-szönyeg és egy motorke-rekár nagyon olcsón azonnali eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám Radnól 40832

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csatló Singer varrógép zárszekrényvel 5 évi jótállással csakis **SINGER A.**

műgépszéknél Budapest, főútel Akácfa-utca 55. Minden-nemű varrógépek javítását legjutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

A legelőnyösebb részlelvezetésre **zongorát,**
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt
készenzbeni áron a leg-
ujabb rendszerű **bankhitel**
után kizárólag csakis **Reményi** vagy magyar bank-szerkezetben.
Prospektus és árjegyzék ingyen.
Budapest, Király-utca 53. szám.

VALÓ.
di francia külföldi gépszegők (óvszerek) csakis **P. BERGOUERAFILS** legelőnyösebb párisi gyártástól legelőnyösebben beszerzhetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körut 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen de hermentőve.

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint minden-nemű kárpitos-és díszítő-munkákat. 27881
Mintaraktár művészeti kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből, Kétszázötletés díjmentes.

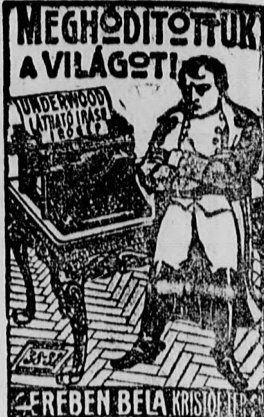
Zalogcédulákat
veszek. Elzalogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetom.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

Modern
urasági butorok
alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas-és réz-butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. **Telefon 14-09.**

INGYEN
börmentőve ön titoktartással küldjük érdekes ábrás **GUMMI-**
halhólyag ahról azelőtt árjegyzékkel.
GUMMI-HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tottja **NAKIRA** valódi indiai férfi halhólyagosság trasztja 12 korona.
Uterus-Spray egycsübb női különlegeség 12 kor.
PESAR OCLUS női szer 3-11 kor.
MINTA-GYÜJTEMÉNY 12db legfinomabb óvszer 4k.
IRRIGATOR 10 koronátg.

INGYEN
küldjük **műlábak**
műkezek
támgépek
sérvkötők
stbről azelőt legújabb nagy képes árjegyzékünket **universális**
sérvkötők
páratlanok kis anyhe nyomású pelettával a legelőnyösebb egy is elszárható.
HASKÓTOK, Gummiharisnyák stb. mérték szorint közzittetnek.
MAGYAR ORVOSI MŰSZER-TÁR-
Budapest, VII., Rákóczi-ut 33. 170000 címre és a város keresztre átvonónk.

Rizikegomba
5 kilós postahordó 6 koronáért. MeleglyAladárné Kassa. 5644

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Gyümölcsfa
diszfa stb. ősi árjegyzékkel ingyen szőlőpál, kertálatásokat elvállal Weber faskolája Békásme-gyeren. (Budapest mellett.)

Ajtók és ablakok
régii és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácoszatok, kerkerfészek, keramitlapok, Kehlheimi lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór,
épület-bontás vállalkozó
Budapest, Nádor-u. 72-74
I. k. özet Sziget-ut 5.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezésel réz-és mahagoni butorok, szönyegok és függönyök valódi angol bégarnitúrát eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. sz. emelet 265
Kassiny-utca sarkán.

INGYEN
DRAGABB, MINY HÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP **AGYATASOL**
BUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTYVAL 55-68 CML. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA 3 SZINES **OLAJKER**
ARA 10 KORONA. KÉPVISZELŐ MINDENÜTT FELVÉTELEMBEN. **STAVATOSSAG**
MINDEN IRÁNYBAN **RAFAEL** FÉNYKÉP NAGYVITŐ ÉS BUDAPEST, VI. ROTTENBILLER-UTCA 46. HÍVÓTÉTELVE AZ 1908. ÉVI PÉRIUSI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁSON DISZOKLEVÉL-KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.